

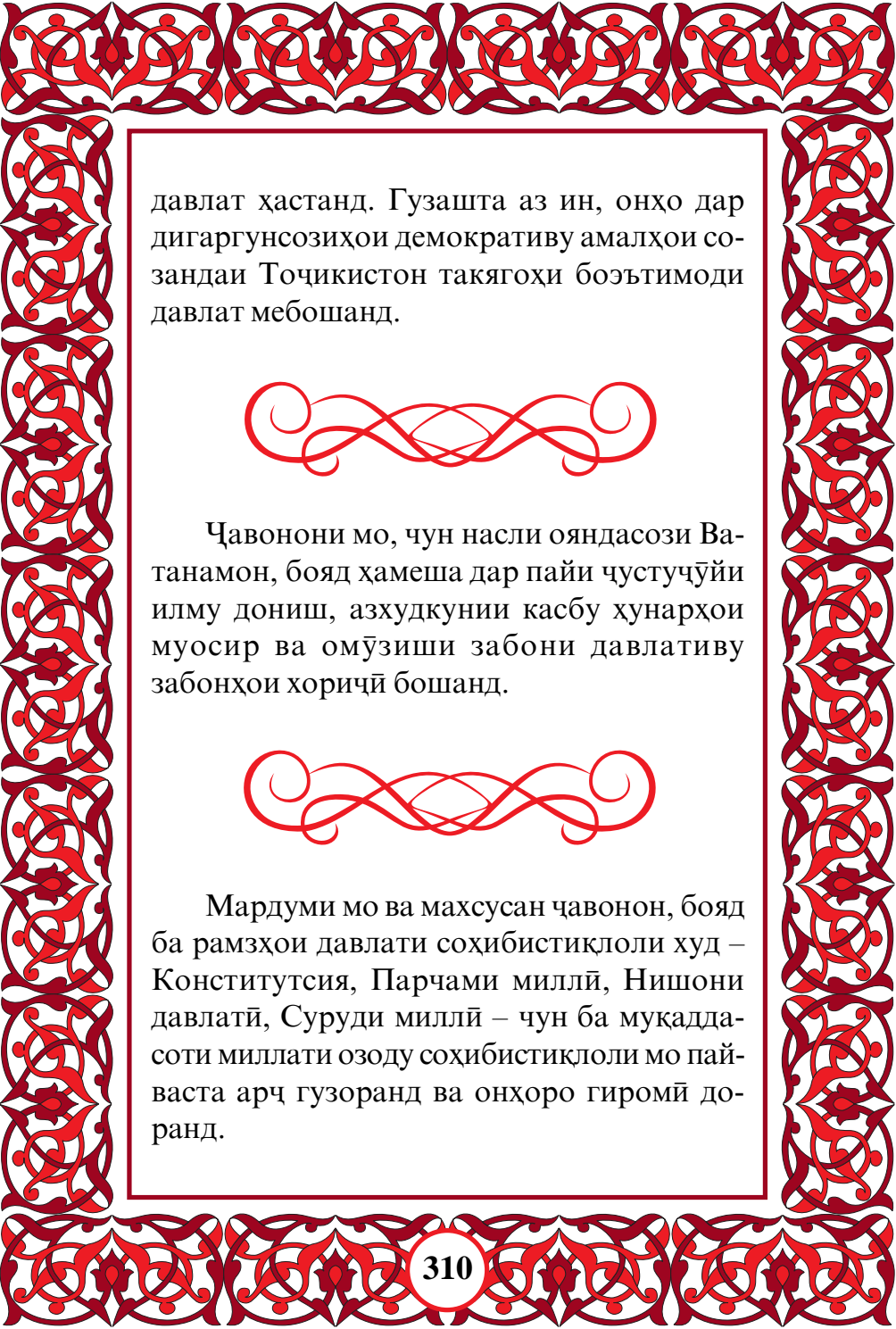
Боиси ифтихор аст, ки имрӯз ҷавонони мо
атрофи мафҳумҳои худшиносӣ, ҳудогоҳӣ ва
хувияти миллӣ озодона ибрази андеша мена-
моянд, ки ин далели ташаккули мафкураи
сохибватанӣ ва ҳештаншиносии насли созан-
даи кишварамон арзёбӣ мегардад.

Мо умед дорем, ки ҷавонон дар раванди
таҷдиди ҷомеа тавассути таҳким бахши-
дани фикру андешаи нав, баҳусус ҳифзи
истиклоли давлатӣ ва дастовардҳои он, ар-
зишҳои бунёдии миллатсозӣ ва ватансози-
ву ватандорӣ бо давлату Ҳукумат ҳамкориҳои
фаъол мекунад.

Ҷавонон муҳофизони бозғатимоди Ва-
тан, амнияти давлату ҷомеа, сарчашмаи
ташаббусҳо ва захираи тиллоии миллату

давлат ҳастанд. Гузашта аз ин, онҳо дар дигаргунсозихоӣ демокративу амалҳои со-зандаи Тоҷикистон такагоҳи боэътимоди давлат мебошанд.

Ҷавонони мо, чун насли ояндасози Ва-танамон, бояд ҳамеша дар пайи ҷустуҷӯи илму дониш, азхудкунии касбу ҳунарҳои муосир ва омӯзиши забони давлативу забонҳои хориҷӣ бошанд.

Мардуми мо ва махсусан ҷавонон, бояд ба рамзҳои давлати соҳибистиклоли худ – Конститутсия, Парчами миллӣ, Нишони давлатӣ, Суруди миллӣ – чун ба муқадда-соти миллати озоду соҳибистиклоли мо пай-васта арҷ гузоранд ва онҳоро гиромӣ до-ранд.

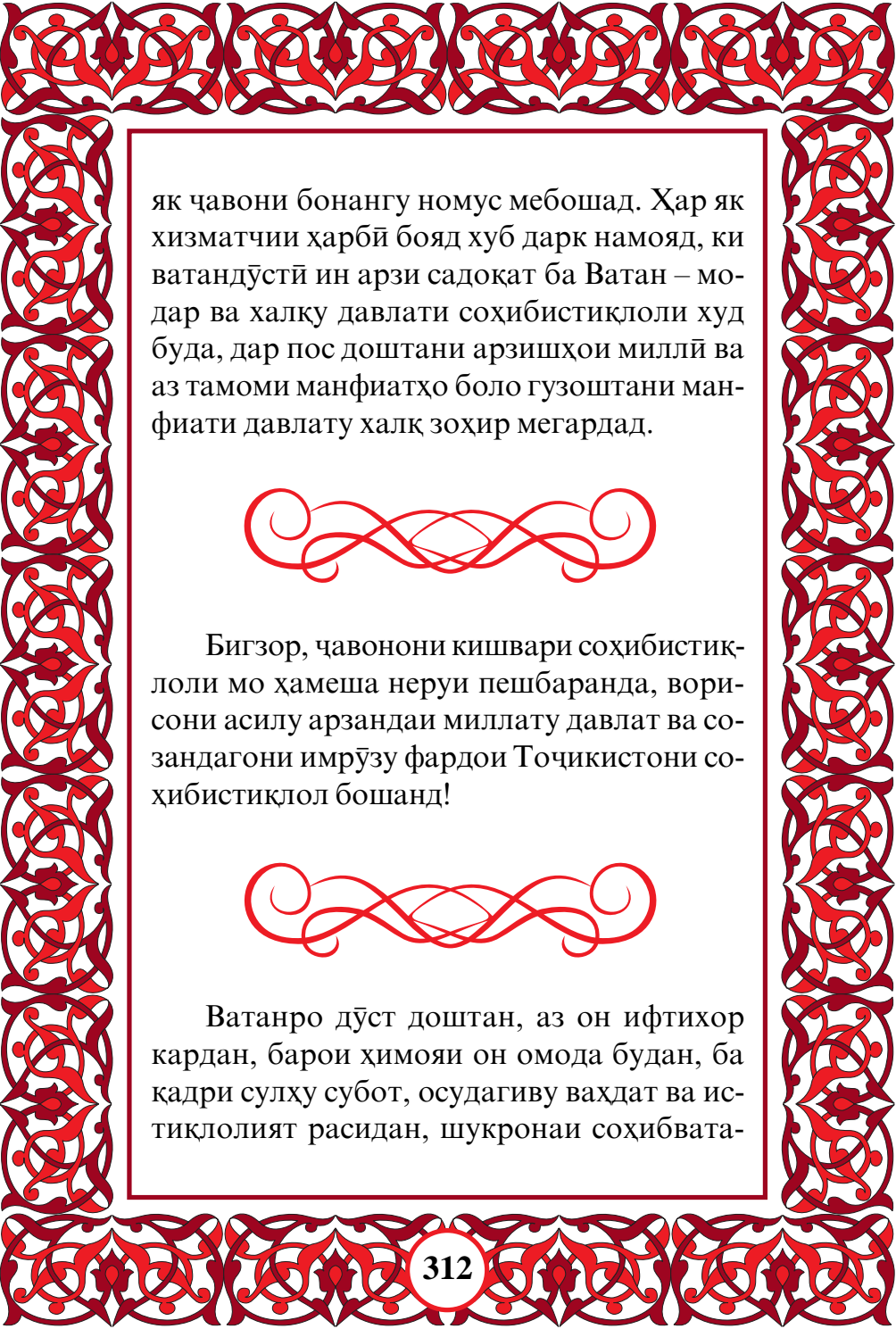
Мо бояд ба он муваффақ гардем, ки насли наврас дар рӯҳияи замони муосир, масъулиятшиносӣ барои имрӯзу фардои Ватан ва миллат ба воя расад. Танҳо дар ҳамин сурат мо рисолати худро дар назди таърих, дар назди оянда, ки ба фаъолияти мо баҳои ҳақбинона хоҳад дод, бо сарбаландӣ ба сомон расонда метавонем. Танҳо дар ҳамин сурат мо номбардори сазовори давлатдории миллии қадимаамон ва Тоҷикистони соҳибистиклоли имрӯза мегардем.

Насли ҷавони моро зарур аст, ки ҳарчи бештар ба илмҳои дақиқу бунёди рӯ оварда, аз дастовардҳои илму техникаи муосир бархӯрдор гарданд.

Хизмат кардан ба Ватан шарафи бузург ва, дар айни замон, вазифаи муқаддаси ҳар

як чавони бонангу номус мебошад. Ҳар як хизматчиӣ ҳарбӣ бояд хуб дарк намояд, ки ватандӯстӣ ин арзи садоқат ба Ватан – модар ва халқу давлати соҳибистиклоли худ буда, дар пос доштани арзишҳои миллӣ ва аз тамоми манфиатҳо боло гузоштани манфиати давлату халқ зоҳир мегардад.

Бигзор, чавонони кишвари соҳибистиклоли мо ҳамеша неруи пешбаранда, вори-сонии асилу арзандаи миллату давлат ва созандагони имрӯзу фардои Тоҷикистони соҳибистиклол бошанд!

Ватанро дӯст доштан, аз он ифтихор кардан, барои ҳимояи он омода будан, ба кадри сулҳу субот, осудагиву ваҳдат ва истиклолият расидан, шукронаи соҳибвата-

ниву сохибдавлати ро ба чо овардан аз чумлаи арзишхое мебошанд, ки ҷавонони мо бояд онҳоро дастури зиндагии ҳаррӯзаи худ қарор диҳанд ва итминон дошта бошанд, ки танҳо дар ҳамин сурат мо метавонем кишвари воқеан ободу пешрафта ва тавоно бунёд намоем.

Бигзор, ҷавонон парчами ваҳдати миллӣ, сулҳу амнияти пойдор ва азму иродаи созандагиву бунёдкорихоро баланд афрохта, доимо дар сафи пеши созандагони Ватан қадам гузоранд!

Бигзор, ҷавонони мо бо Ватан, миллат, забон ва ниёғони сарбаланди хеш ифтихор намоянд ва ҳифзи дастовардҳои истиқлолият, тамомияти арзӣ ва амнияти осудагии

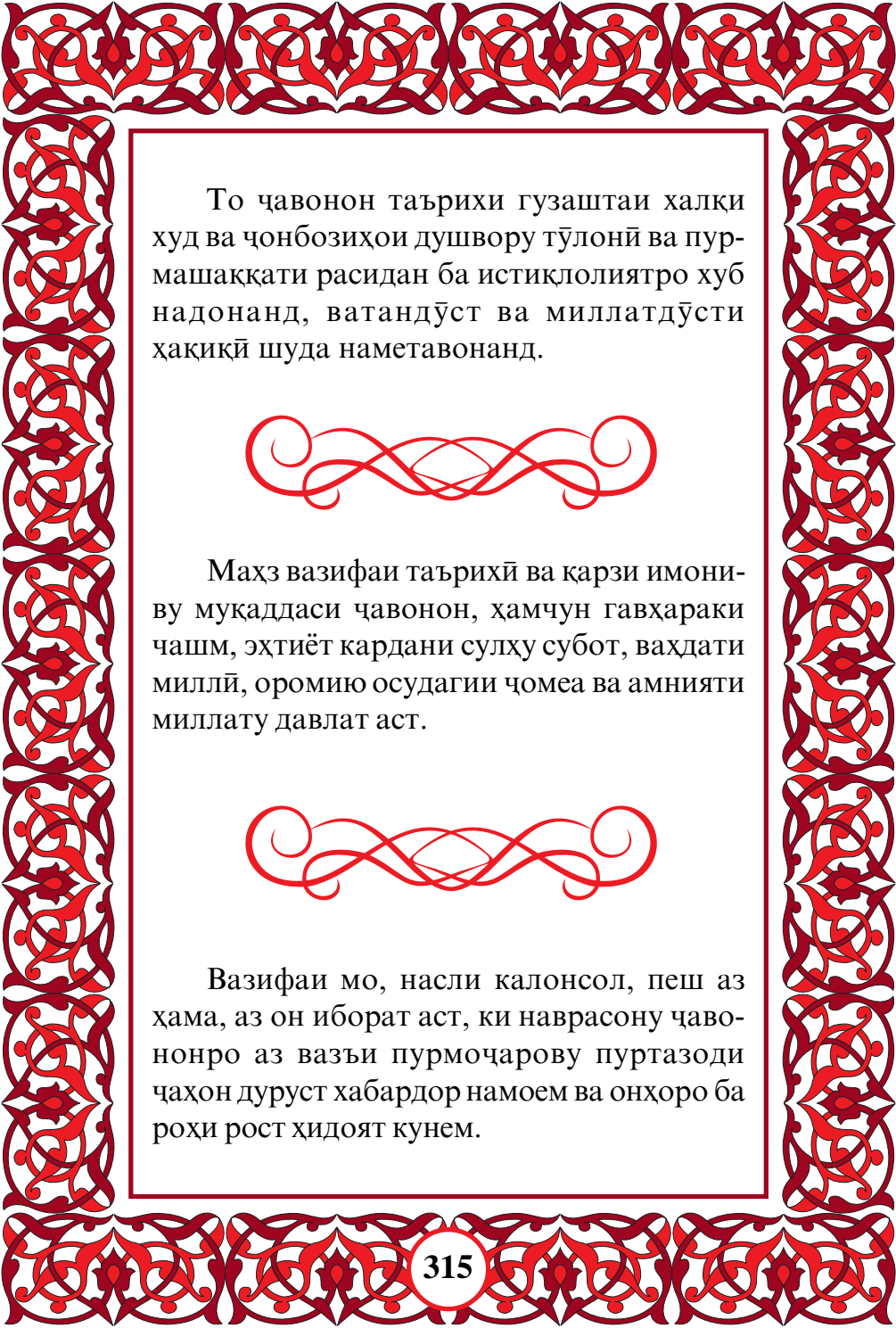
Тоҷикистони азиз мақсаду мароми зиндагии онҳо бошад!

Шумо – чавонон – барои тақдири имрӯзу ояндаи давлату миллат, рушду ободии мамлакат, дар арсаи ҷаҳон ва миёни давлатҳои мутамаддини олам мақоми шоиста ёфтани Тоҷикистони азиз масъулияти бузург бар дӯш доред.

Шумо – чавонон – бояд ифтихор кунед, ки идомадиҳандаи ҳамин таърих, ҳамин фарҳанг ва ҳамин миллати қадимтарини олам мебошед. Бояд ба ин ифтихор сазовор бошед ва инсондӯстию накукорӣ, инсофу адолат, эҳтироми калонсолон, дӯстию рафокат ва дигар арзишҳои волеи миллию умумибашарию пешаи худ намоед.

То ҷавонон таърихи гузаштаи халқи худ ва ҷонбозиҳои душвору тӯлонӣ ва пурмашаққати расидан ба истиқлолиятро хуб надонанд, ватандӯст ва миллатдӯсти ҳақиқӣ шуда наметавонанд.

Маҳз вазифаи таърихӣ ва қарзи имони-ву муқаддаси ҷавонон, ҳамчун гавҳараки ҷашм, эҳтиёт кардани сулҳу субот, ваҳдати миллӣ, оромию осудагии ҷомеа ва амнияти миллату давлат аст.

Вазифаи мо, насли калонсол, пеш аз ҳама, аз он иборат аст, ки наврасону ҷавонро аз вазъи пурмочарову пуртазоди ҷаҳон дуруст хабардор намоем ва онҳоро ба роҳи рост ҳидоят кунем.

Шумо – чавонон – бояд бо набзи ҳаёт ва асри нав ҳамқадам бошед, талаботи замонро пайваста эҳсос намоед, аз дастовардҳои илму техникаи муосир қафо намонед, аз таҷрибаи пешбурди иқтисоду идоракунӣ воқиф гардед, манфиати миллату амнияти давлати соҳибистиклоли худро – дар раванди пурталотуми бархӯрдҳои ҷаҳонӣ – ҳимоя карда тавонед.

Шумо – чавонон – идомадиҳандаи таъриху фарҳанги қадимаи Ватани худ, сарчашмаи ташаббусҳои бузург, манбаи гоҷҳои нав, эҷодкори тақдири имрӯзу ояндаи Тоҷикистони соҳибистиклол мебошед.

ДАР БОРАИ МИЛЛАТИ ТОЧИК

Точикон аз азал бо арзишҳои инсондӯстонаву муносибати хайрхоҳона ва меҳнати бунёдкорона шуҳрат ёфтаанд ва бисёр анъанаву суннатҳои неки онҳо ба хазинаи маънавии умумибашарӣ ворид шудаанд.

Ниёғони мо яке аз куҳантарин тамаддунҳои ҷаҳониро офаридаанд, ки бар пойдевори «пиндори нек, гуфтори нек ва кирдори нек» устувор буд. Гузашта аз ин, онҳо низоми мукаммали давлатдорӣю идоракунӣ, санъати асили меъморию шаҳрсозӣ, тарзи мутамаддину оқилонаи муносибати байни миллатҳо, эҳтироми озодии мазҳабу равияҳои гуногун ва риояи ойинҳои мухталифи динӣ, инчунин ҷараёну мактабҳои гуногуни илмию фалсафиро ба мерос гузоштаанд.

Тоҷикон дар фосилаи дарози таърих бо хусни тадбир, ақлу дониш ва хиради азалии худ дар корҳои давлатдорӣ нақши барҷаста бозид, бо фарҳанги оламшумул ва забони шево дар баробари нигоҳ дошта тавонистани ҳастии худ, дар рушду густариши тамаддуни ҷаҳонӣ саҳми арзанда гузоштанд.

Мо имрӯз ифтихор дорем, ки тоҷикон аз ҷумлаи қадимтарин миллатҳои ҷаҳон буда, бо осори гаронбаҳои моддӣ ва маънавии худ барои пешрафти фарҳанг ва маънавиёти халқҳои дигар хизмати шоиста кардаанд.

Тоҷикон маҳз аз файзу баракати ҳамин арзишҳои анъанаҳои аҷдодӣ тавонистаанд, ки ҳам ҳастии худро нигоҳ доранд ва ҳам дар

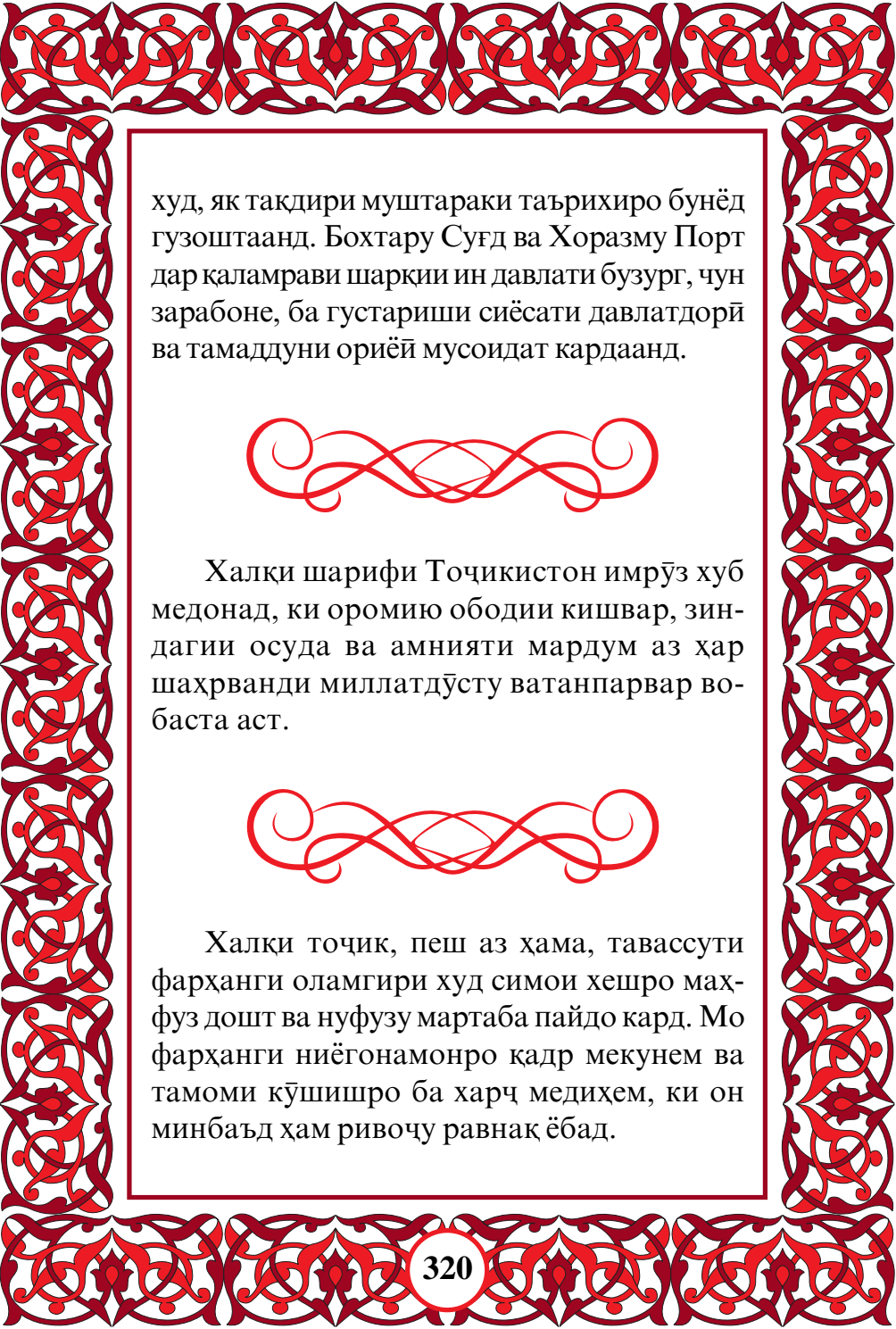
минтақаи Осиё нақши тамаддунсозиро бозид
да, дар радифи қадимтарин миллатҳои дунё
ҷой гиранд ва худро ба оламиён ҳамчун мил-
лати фарҳангӣ муаррифӣ намоянд.

Миллати мо бо ҳифзи томи асолат ва
хувияти миллии худ фарҳанги хоси иҷтимоии
ҳамзистӣ, ҳамкорӣ, ҳамбастагӣ ва робитаҳои
созандаву фаъоли байниҳамдигариро эҷод
кард ва решадор сохт, ки аз баракати он халқ-
ҳои Осиёи Марказии таърихӣ бештар дар фа-
зои ҳамкорию васеи иҷтимоӣ ва ҳамсоғии нек
зиндагӣ карда, риштаҳои зиёди ҳешовандӣ ва
ҳамқисматӣ пайдо намудаанд.

Ниёғони тоҷикон низ дар таҳти васояти
ин давлати мутамарказ, баробари дигар
қавмҳои ҳамреша, ҳамзабон ва ҳамфарҳанги

худ, як тақдири муштараки таърихи ро бунёд
гузоштаанд. Бохтару Суғд ва Хоразму Порт
дар қаламрави шарқии ин давлати бузург, чун
зарбоне, ба густариши сиёсати давлатдорӣ
ва тамаддуни ориёӣ мусоидат кардаанд.

Халқи шарифи Тоҷикистон имрӯз хуб
медонад, ки оромию ободии кишвар, зин-
дагии осуда ва амнияти мардум аз ҳар
шаҳрванди миллатдӯсту ватанпарвар во-
баста аст.

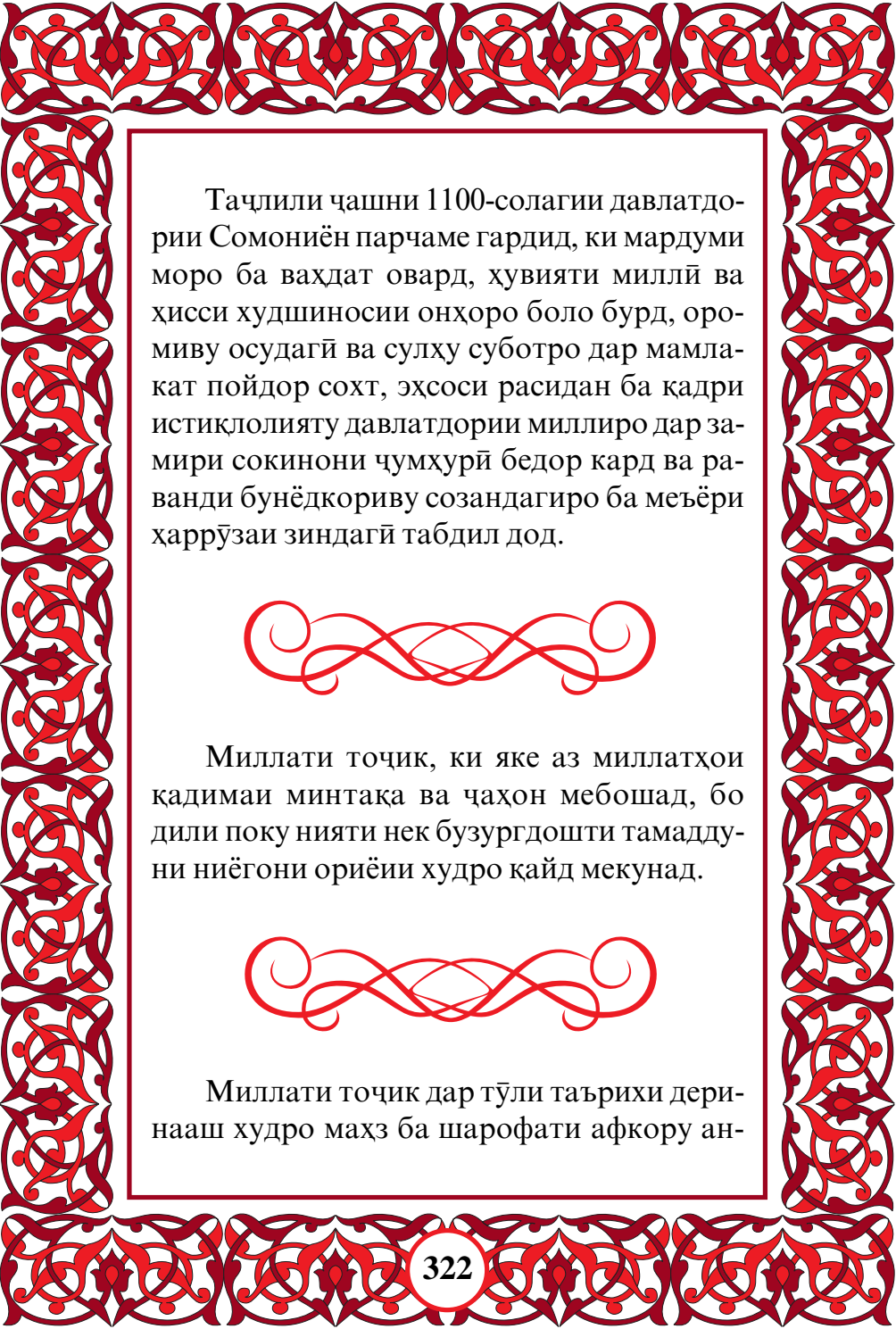

Халқи тоҷик, пеш аз ҳама, тавассути
фарҳанги оламгири худ симои хешро мах-
фуз дошт ва нуфузу мартаба пайдо кард. Мо
фарҳанги ниёгонамонро қадр мекунем ва
тамоми кӯшишро ба ҳарч медиҳем, ки он
минбаъд ҳам ривочу раванқ ёбад.

Точикон, бо вучуди беадолатиҳои зиёди таърих, аз рисолати инсондӯстӣ ва фарҳангпарварии худ ҳеҷ гоҳ даст набардоштаанд. Балки онҳо табиатан миллати фарҳангпарвару башардӯст, созандаву бунёдкор, нексиришту захиракаш ва порсою маърифатпарвар буда, аслан ба ягон андешаву ақидаи ирқпарастию инсонбадбинӣ, таасуби нажодию зӯрварӣ ва фишори сиёсӣ таъқиботи динӣ таъя накардаанд.

Тоҷикистон Ватан-модари ягонаи тамоми тоҷикистониён аст. Онро бо ваҳдат, ҳамдилию ҳамдастӣ, бо таъя ба нуруи худ ва захираҳои дохилӣ ба кишвари пешрафтаю шукуфон мешавад табдил дод. Аз ин рӯ, бояд тамоми нуруҳои интеллектуалии кишвар – олимон, адибон, рӯзноманигорон ва дигар зиёиёни кишвар – бо қудрати эҷодкоронаи худ барои дар атрофи ин ҳадафи воло муттаҳид сохтани мардуми сарзамин ҳамаҷониба кӯшишу талош намоянд.

Тачлили чашни 1100-солагии давлатдории Сомониён парчаме гардид, ки мардуми моро ба ваҳдат овард, хувияти миллӣ ва ҳисси худшиносии онҳоро боло бурд, оромиву осудагӣ ва сулҳу суботро дар мамлакат пойдор сохт, эҳсоси расидан ба қадри истиклолияту давлатдорӣ миллиро дар замири сокинони ҷумҳурӣ бедор кард ва раванди бунёдкориву созандагиро ба меъёри ҳаррӯзаи зиндагӣ табдил дод.

Миллати тоҷик, ки яке аз миллатҳои қадимаи минтақа ва ҷаҳон мебошад, бо дили поқу нияти неқ бузургдошти тамаддуни ниёгони ориёӣ худро қайд мекунад.

Миллати тоҷик дар тӯли таърихи деринааш худро маҳз ба шарофати афкори ан-

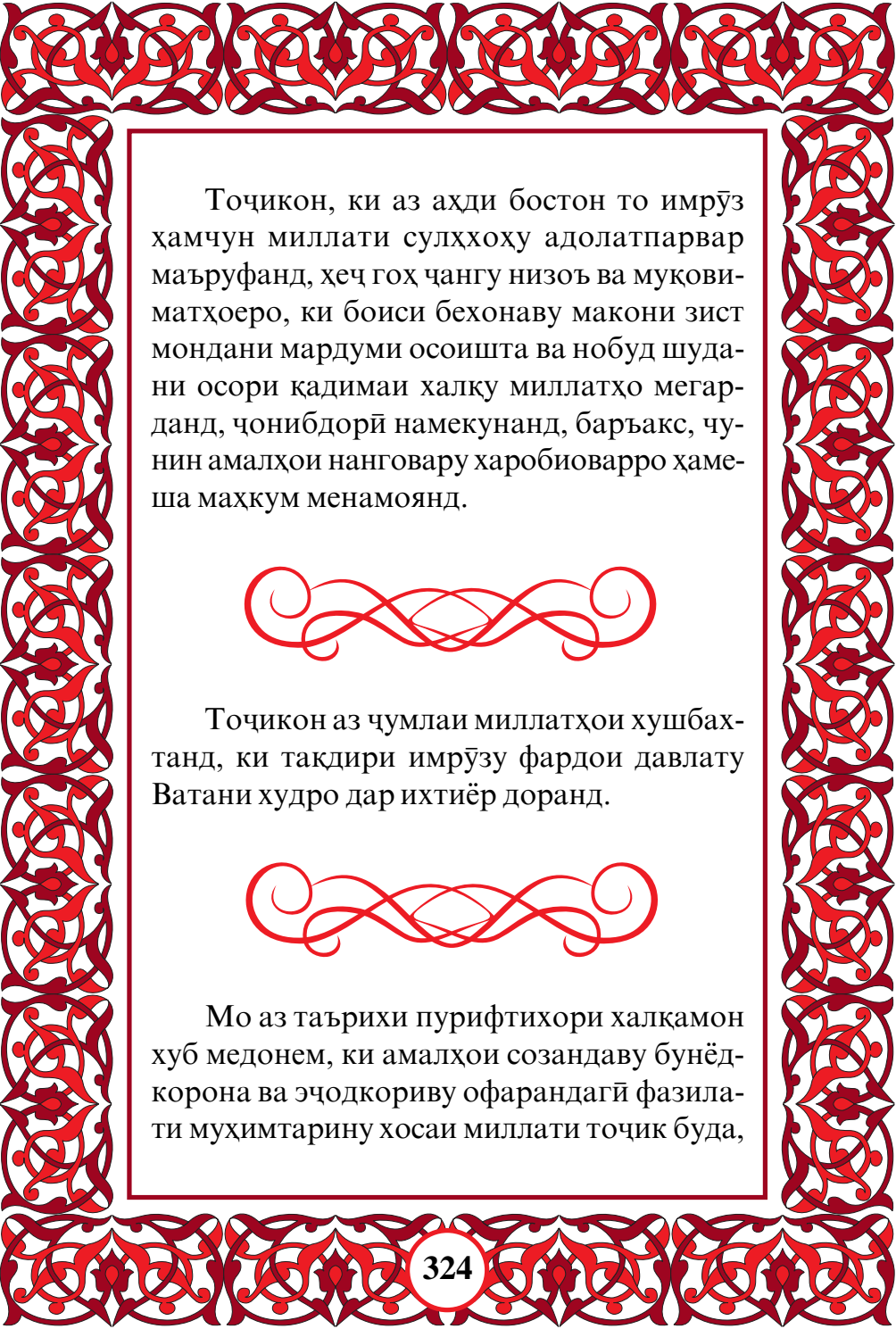
деша, забон, илму фарҳанг, расму ойин ва дигар арзишҳои ғоявӣ ба оламиён ҳамчун халки фарҳангсозу башардӯст, сулҳпарвару озодихоҳ ва хайрхоҳу таҳаммулгаро муаррифӣ кардааст.

Мо – наслҳои имрӯзаи тоҷикон – ки масъулияти тақдирӣ давлат ва миллатро ба дӯши хеш гирифтаем, бояд халқамонро ҳамеша дар муттаҳидӣ нигоҳ дорем ва ба бунёдкориву созандагӣ раҳнамун созем.

Андешаи миллӣ маҳсули ақли солим, хиради азалий ва ҳикмати чандинҳазорсолаи миллатамон буда, тавассути он тоҷикон худро ҳамчун миллат ҳифз кардаанд, фарҳанги оламшумул офаридаанд ва дар асри XX боз ба соҳибистиклолӣ расидаанд.

Тоҷикон, ки аз аҳди бостон то имрӯз ҳамчун миллати сулҳхоҳу адолатпарвар маъруфанд, ҳеҷ гоҳ ҷангу низоъ ва муқовиматҳоеро, ки боиси беҳонаву макони зист мондани мардуми осоишта ва нобуд шудани осори қадимаи халқу миллатҳо мегарданд, ҷонибдорӣ намекунанд, баръакс, чунин амалҳои нанговару харобиоварро ҳамеша маҳкум менамоянд.

Тоҷикон аз ҷумлаи миллатҳои хушбахтанд, ки тақдирӣ имрӯзу фардои давлату Ватани худро дар ихтиёр доранд.

Мо аз таърихи пурифтихори халқамон хуб медонем, ки амалҳои созандаву бунёдкорона ва эҷодкориву офарандагӣ фазилати муҳимтарину хосаи миллати тоҷик буда,

хунару санъати шахрсозиву шахрдории то-
чикон аз умқи асрхо сарчашма мегирад.

Точикон аз қадим соҳиби китобу қалам,
илму маърифат ва олиму омӯзгор буданд,
хастанд ва дар оянда низ хоҳанд монд.

Точикон ҳамчун халқи куҳанбунёд дар
тӯли таърих бо бузургону фарзонагони
илму фарҳанги оламгир, фарзандони часу-
ру фидой ва содиқу сазовори номи неки мил-
лат соҳиби шуҳрати чаҳонӣ гардидаанд.

Баландии мартаба ва сатҳи фарҳангиву
маънавии миллати мо аз ҳамин низ маълум аст,

ки дар байни шоирону нависандагон, олимону хунармандон занон низ кам набуданд.

Таърихи начандон тӯлони даври соҳибистиклолии Ватанамон возеҳан собит намуд, ки мо – тоҷикон – мардumi табиатан ва воқеан офарандаву созанда, фарҳангдӯсту сулҳпарвар ва солору таҳаммулгаро ҳастем ва маҳз ба шарофати ҳамин ҳислатҳои нек мо аз гирдоби ҳалокатбор ва пурхилофу пуртазоди солҳои 90-уми асри гузашта раҳой ёфтем.

Тоҷикон табиатан мардumi олиҳиммат ва куҳанфарҳанганд ва ин сифатҳо дар сиёсати давлати мо, ки аз оғози истиқлолият сиёсати «дарҳои боз»-ро пеш гирифтааст, таҷассум ёфтаанд. Ҷавҳари ин сиёсат ба роҳ

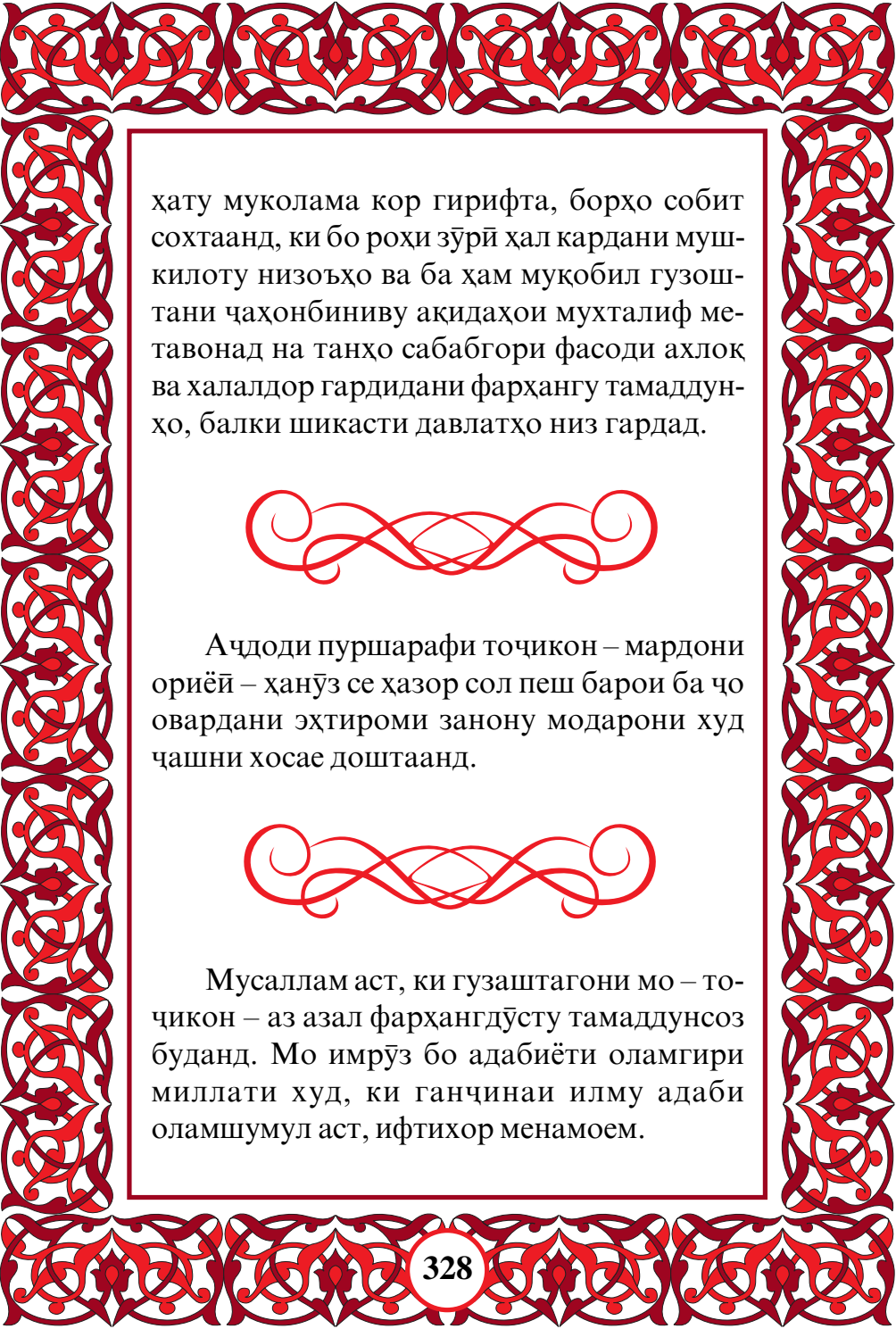
мондани ҳамкориҳои мусбат ва таҳкими пайвандҳои дӯстӣ бо ҷаҳони беруна аст, ки бар манфиати муштарак ва эътимоди мутақобил асос мегиранд.

Барои мо ҷойи ифтихор аст, ки тоҷикон аз ҷумлаи халқҳои мебошанд, ки дар офариниши тамаддуни башарӣ саҳми арзандаву босазо доранд. Тоҷикон дар тӯли таърихи куҳанбунёди худ фарҳанги баланд ва тамаддуни моддиву маънавии ҷовидона ба вуҷуд овардаанд, ки ҷаҳониён онро эътироф ва истифода мекунанд.

Тоҷикон, ки дар тӯли таърихи чандинҳазорсолаи худ бисёр давраҳои печидаву мушкилро пушти сар кардаанд, дар ҳама давраи замони аз таҳаммулгарӣ ва масли-

хату муколама кор гирифта, борхо собит сохтаанд, ки бо роҳи зӯрӣ ҳал кардани муш-килоту низоъҳо ва ба ҳам муқобил гузоштани ҷаҳонбиниву ақидаҳои мухталиф метавонад на танҳо сабабгори фасоди ахлоқ ва ҳалалдор гардидани фарҳангу тамаддунҳо, балки шикасти давлатҳо низ гардад.

Аҷдоди пуршарафи тоҷикон – мاردони ориёӣ – ҳанӯз се ҳазор сол пеш барои ба ҷо овардани эҳтироми занону модарони худ ҷашни хосае доштаанд.

Мусаллам аст, ки гузаштагони мо – тоҷикон – аз азал фарҳангдӯсту тамаддунсоз буданд. Мо имрӯз бо адабиёти оламгири миллати худ, ки ганҷинаи илму адаби оламшумул аст, ифтихор менамоем.

Тоҷикон – ҳамчун яке аз қавмҳои қадимаи мардуми ориёинажод – соҳиби таърихи беш аз панҷҳазорсолаи тамаддун ва фарҳанги давлатсозиву давлатдорӣ мебошанд.

Мо, тоҷикон, миллати фарҳангӣ ва дорои суннату анъанаҳои неки чандинҳазорсола ҳастем.

Дар тӯли асрҳои зиёд аҷдоди хирадманди мо дар қаламрави зисти худ ва ҳатто берун аз он, дар сарғаҳи инқилобҳои бузурги зеҳнӣву ақлӣ қарор доштаанд ва эҷодгарони фарҳанги пешрафта, бунёдгузори давлатҳои соҳибқудрат ва муназзам, муаллифони осори ҷовидонаи илмҳои фалсафа, ҳуқуқ, тиб ва табиатшиносӣ будаанд, ки ин осор садсолаҳои дароз хизмати инсониятро

ба чо оварда ва имрӯз низ аҳамияти худро аз даст наодоаст.

Тоҷикон аз қадим ҳамчун мардumi хирадпешаву фарҳангофарин шуҳрат пайдо кардаанд. Боиси ифтихор аст, ки расму ойини наврӯзӣ низ бо мурури замон аз ҷониби мардumi сарзаминҳои ҳамчавор эътироф ва қабул гардидааст.

Манбаҳои таърихӣ собит менамоянд, ки тоҷикон аз ҷумлаи халқҳои қадимтарини дунё буда, бо шахрсозиву шахрдории худ дар инкишофи тамаддуни башарӣ саҳми арзанда доранд. Дар катори даҳҳо шахрҳои бостонии Осиёи Марказӣ, ки бо маҳорат ва завқи баланди шахрсозии ниёгони мо бунёд шудаанд, шахрҳои кӯҳани қаламра-

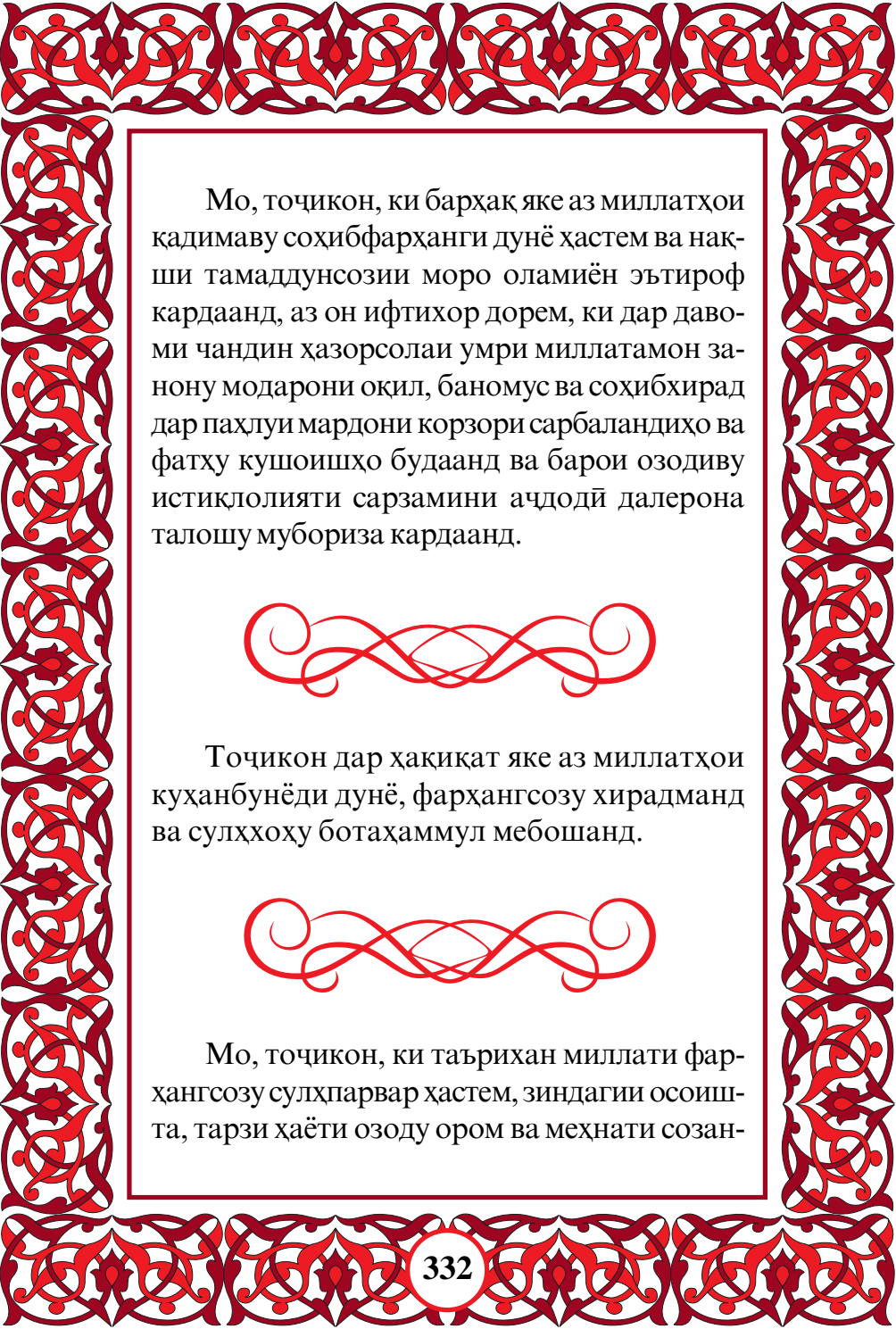
ви Бохтару Хатлони қадим маҳсули заҳма-
ту ҳунар ва санъати волои меъмории онҳо
буда, дар таърихи миллати мо нақши му-
ҳимро касб кардаанд.

Ниёғони мо на танҳо дар соҳаҳои илму
адабу таъриху фалсафа, балки дар таҳқиқ
ва эҷоди бахшҳои гуногуни улуми динӣ,
бахусус тафсири Қуръони мачид, ҳадис,
илмҳои калом ва фикҳ, аз пешоҳангони та-
маддуни исломӣ буданд.

Точикон табиатан мардуми боистеъдод
хастанд ва фитрати эҷодкорию офарандагӣ
доранд. Онҳо дар мушкилтарин лаҳзаҳои
таърих низ фазилати фарҳангдӯстона, не-
руи созанда ва заковати бунёдкорию худро
нигоҳ доштаанд.

Мо, тоҷикон, ки барҳақ яке аз миллатҳои қадимаву соҳибфарҳанги дунё ҳастем ва нақши тамаддунсозии моро оламиён эътироф кардаанд, аз он ифтихор дорем, ки дар давоми чандин ҳазорсолаи умри миллатамон занону модарони оқил, баномус ва соҳибхирад дар паҳлуи мардони қорзори сарбаландиҳо ва фатҳу қушоишҳо будаанд ва барои озодиву истиқлолияти сарзамини аҷдодӣ далерона талошу мубориза кардаанд.

Тоҷикон дар ҳақиқат яке аз миллатҳои қуханбунёди дунё, фарҳангсозу хирадманд ва сулҳхоҳу ботаҳаммул мебошанд.

Мо, тоҷикон, ки таърихан миллати фарҳангсозу сулҳпарвар ҳастем, зиндагии осоишта, тарзи ҳаёти озоду ором ва меҳнати созан-

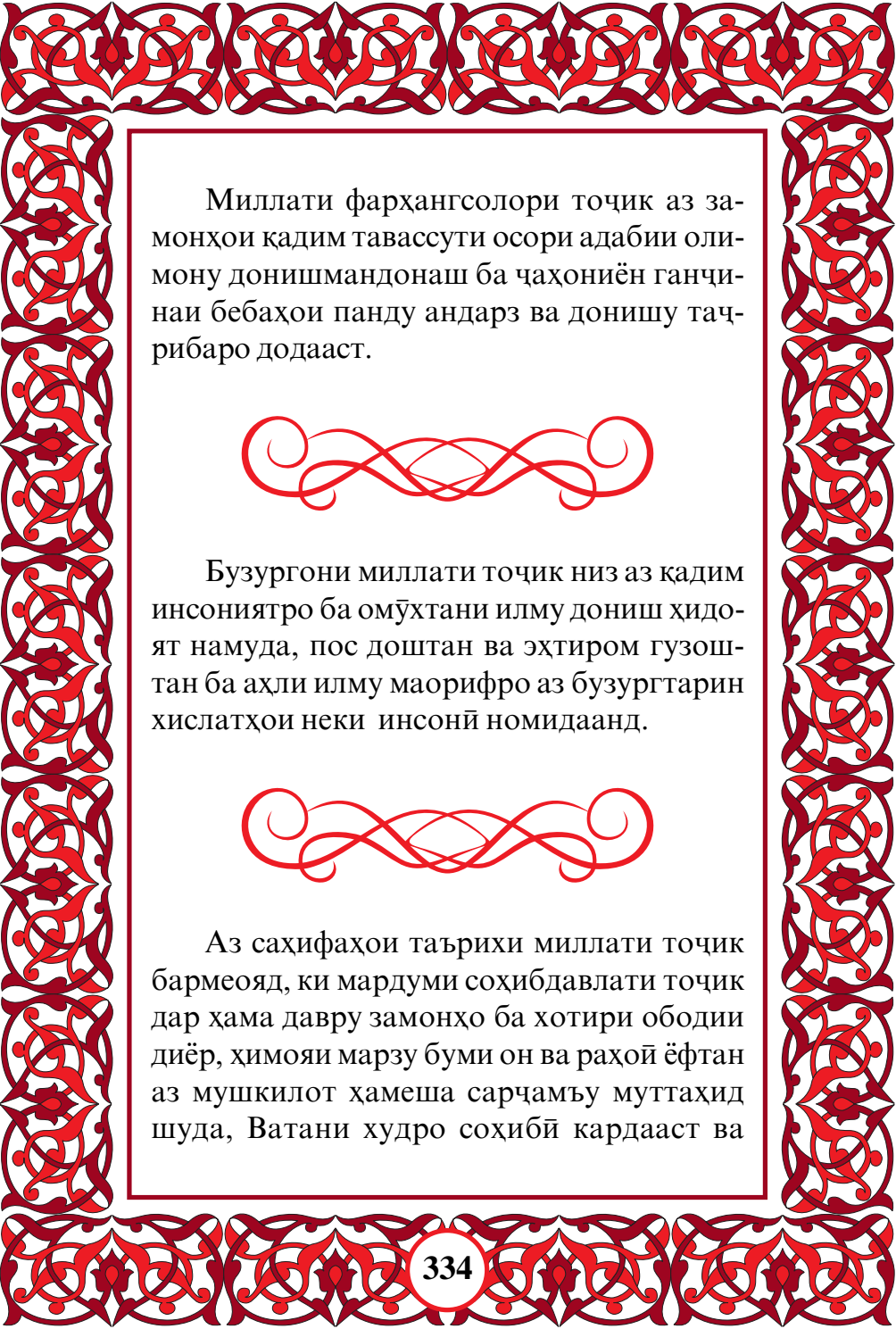
даю бунёдкоронаро мақсаду мароми ҳамеша-
гии худ ҳисобида, ба сӯйи чомеаи демократӣ,
ҳуқуқбунёд ва дунявӣ пеш меравем.

Тоҷикон аз азал бо арзишҳои инсондӯс-
тонаву муносибати хайрхоҳона ва меҳнати
бунёдкорона шуҳрат ёфтаанд ва бисёр анъ-
анаву суннатҳои неки онҳо ба ҳазинаи маъ-
навии умумибашарӣ ворид шудаанд.

Ниёғони мо бо талқини афкори пурар-
зиши «пиндори нек, гуфтори нек ва кирдо-
ри нек» беҳтарин ва равшантарин орзуву
омоли инсоният ва рукнҳои ахлоқи ҳами-
даро басо орифона ифода намудаанд, ки ин
каломи пурҳикмат дар тӯли асрҳо барои та-
шаккули арзишҳои солими башардӯсто-
на хидмат кардааст.

Миллати фарҳангсолори тоҷик аз замони қадим тавассути осори адабии олимону донишмандонаш ба ҷаҳониён ганҷинаи бебаҳои панду андарз ва донишу таҷрибаро додааст.

Бузургони миллати тоҷик низ аз қадим инсониятро ба омӯхтани илму дониш ҳидоят намуда, пас доштан ва эҳтиром гузоштан ба аҳли илму маорифро аз бузургтарин хислатҳои неки инсонӣ номидаанд.

Аз саҳифаҳои таърихи миллати тоҷик бармеояд, ки мардуми соҳибдавлати тоҷик дар ҳама даври замони ба хоҷагии ободии диёр, ҳимояи марзу буми он ва раҳиҳои ёфтани аз мушкилот ҳамеша сарҷамъу муттаҳид шуда, Ватани худро соҳибӣ кардааст ва

миллатро аз вартаи парокандагӣ наҷот бахшидааст.

Маҳз шарофати тамаддуни пешрафта, суннату ойинҳои дорои ҷанбаи ҳаётӣ, тафаккури зиндагисоз ва маърифати баланди аклонии ниёғони мо буд, ки онҳо ба ганҷинаи тамаддуни башарият – аз Зардушту Монӣ сар карда, то Рӯдакиву Фирдавсӣ, Абӯалӣ Синову Носири Хусрав, Шайх Аттору Ҷалолиддини Балхӣ, Саъдиву Ҳофиз, Ҷомиву Сайидо – садҳо нобиғаи илму адабу фарҳангро ато кардаанд.

Ниёғони хирадманди мо бо донишу андеша ва осори ҷовидонаи худ ба тамаддуни исломӣ хизматҳои шоиста карда, дар пешрафту густариши дини мубини ислом, таш-

вику тарғиби он ва ваҳдату иттиҳоди му-
сулмонон саҳми арзанда гузоштаанд.

Андешаи миллии тоҷикон аз тамадду-
ни ориёӣ ва таълимоти Авасто ибтидо ги-
рифта, дар ойини деринаи давлатдорӣ ва
афкори мутафаккирони давраҳои гуногуни
таърихӣ мақоми хоса дорад.

ДАР БОРАИ ЗИЁИЁН

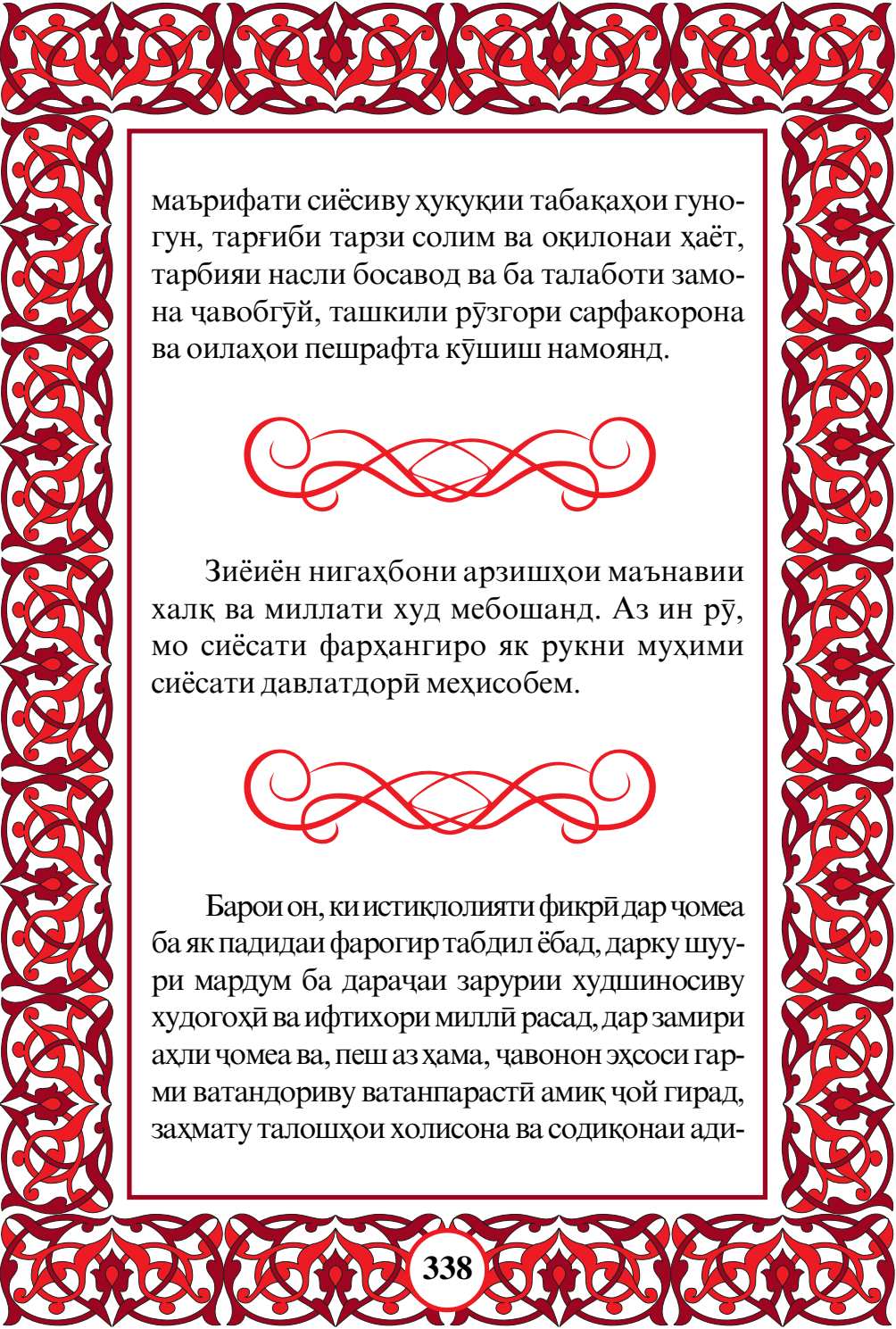
Дар лахзаҳои сарнавиштсози Ватан зиёиён бояд мавқеи сиёсии устуворро ишғол намоянд, аз калавандагию бетарафӣ ҳазар кунанд ва ифодагари ормонҳои миллати хеш бошанд.

Наврасон ва ҷавононро аз амалу рафтори ноҷо ва ғайриқонунӣ нигоҳ доштан ва ба роҳи дуруст ҳидоят кардан вазифаи муқаддас ва қарзи инсонии падару модарон, омӯзгорону мураббӣён, зиёиён ва, умуман, аҳли ҷомеа мебошанд.

Зиёиён вазифадоранд, ки, пеш аз ҳама, дар бобати баланд бардоштани сатҳи маърифат ва донишу ҷаҳонбинии аҳоли, аз ҷумла

маърифати сиёсиву ҳуқуқии табақаҳои гуногун, тарғиби тарзи солим ва оқилонаи ҳаёт, тарбияи насли босавод ва ба талаботи замона ҷавобгӯӣ, ташкили рӯзгори сарфакорона ва оилаҳои пешрафта кӯшиш намоянд.

Зиёиён ниғаҳбони арзишҳои маънавии халқ ва миллати худ мебошанд. Аз ин рӯ, мо сиёсати фарҳангиро як рукни муҳими сиёсати давлатдорӣ меҳисобем.

Барои он, ки истиқлолияти фикрӣ дар ҷомеа ба як падидаи фарогир табдил ёбад, дарку шуури мардум ба дараҷаи зарурии худшиносӣ, ҳудудҳои ва ифтихори миллӣ расад, дар замири аҳли ҷомеа ва, пеш аз ҳама, ҷавонон эҳсоси гарми ватандориву ватанпарастӣ амиқ ҷой гирад, заҳмату талошҳои ҳолисона ва содиқонаи ади-

бон, олимон, рассомон, табибон, рӯзноманигорон, хулоса зиёиён, ки табақаи пешсаф ва раҳнамои ҳар халқу миллатанд, зарур аст. Ба ибораи дигар, маҳз зиёиён барои ташаккули андешаву афкори солими ҷомеа нақши муайянкунанда мебозанд.

Маҳз аҳли фарҳанг баҳри ба наслҳои оянда бегазанд расонидани арзишҳои маънавии гузаштагон талош варзида, анъанҳои таърихии миллатро зинда нигоҳ медорад ва сайқал медиҳад.

Зиёиён қувваи тавоно ва пешбарандаи ҷомеа буда, нақши онҳо дар тарбияи насли наврас хеле муҳим мебошад. Итминон дорем, ки зиёиёни тоҷик, ҳамеша чун неруи ақлу хирад, дастгири халқи худ хоҳанд шуд.

Зиёиён табақаи пешсафи миллатанд ва, аз ин рӯ, бояд арзишҳои демократиро ҳимоя намоянд, чунки дар таърихи давлатдорӣ тоҷикон чунин сохти ҷомеае, ки моро ба кишварҳои мутараққии имрӯзаи ҷаҳон наздик намояд, вучуд надошт.

Зиёӣ танҳо шахси соҳибтаҳсилот нест, инчунин шахси боистеъдоди сиёсӣ мебошад, ки дар инкишофи сиёсӣ фарҳангии миллат ва давлат вазифаи хосро иҷро менамояд. Асолати таърихӣ зиёиён маҳз аз ҳамин нуқтаи назар муайян карда мешавад.

Дар шароити кунунии мамлакат зиёиёни тоҷик, дар баробари баланд бардоштани ҳудогоҳиву ҳудушиносии мардум, бояд ба тағйир додани он муносибатҳои манфии, ки

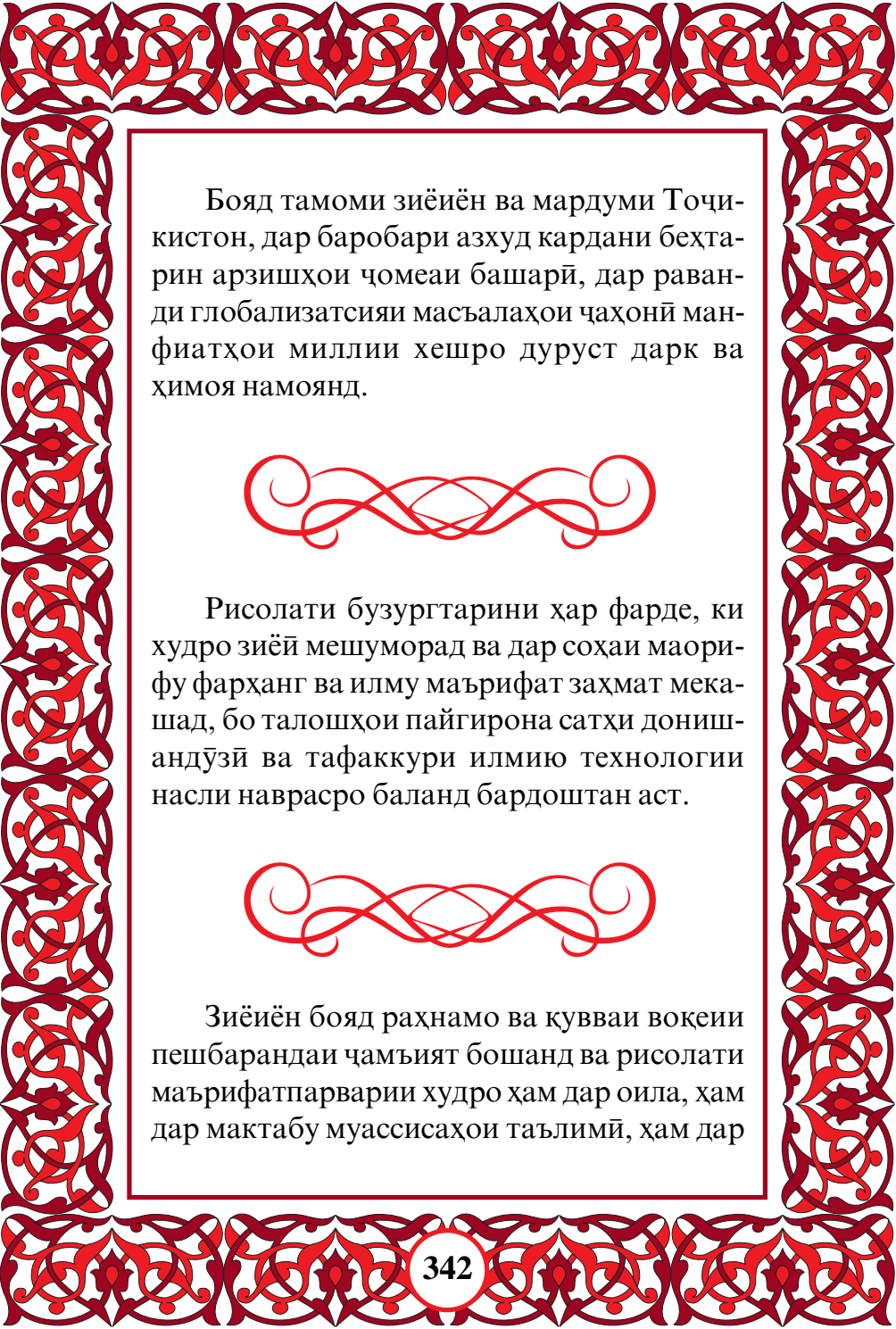
дар ҷомеа нисбат ба давлат вучуд доранд,
мусоидат намоянд.

Ба зиёиёни тоҷик зарур аст, ки дар шу-
ури ҷомеа моҳияти миллат ва давлатро та-
шаккул диҳанд. Муттаҳидии давлат ва
миллат дар шахсият ва ҳисси ватандӯстӣ
зоҳир мегардад. Ватанпарастӣ ҷавҳари худ-
шиносии миллӣ мебошад.

Зиёиён ба мардум бояд таблиғ намоянд,
ки ба қадри давлату давлатдорӣ миллӣ,
рамзҳои давлатӣ – Парчам, Нишон, Суру-
ди миллӣ – расидан лозим аст, Конститут-
сия ва дигар муқаддасоти миллиро риоя ва
эҳтиром намудан вазифаи муқаддаси ҳар як
шаҳрванд аст. Фаромӯш набояд кард, ки
давлат доштан барои ҳар як миллат бахти
бузург ва ифтихори бепоён мебошад.

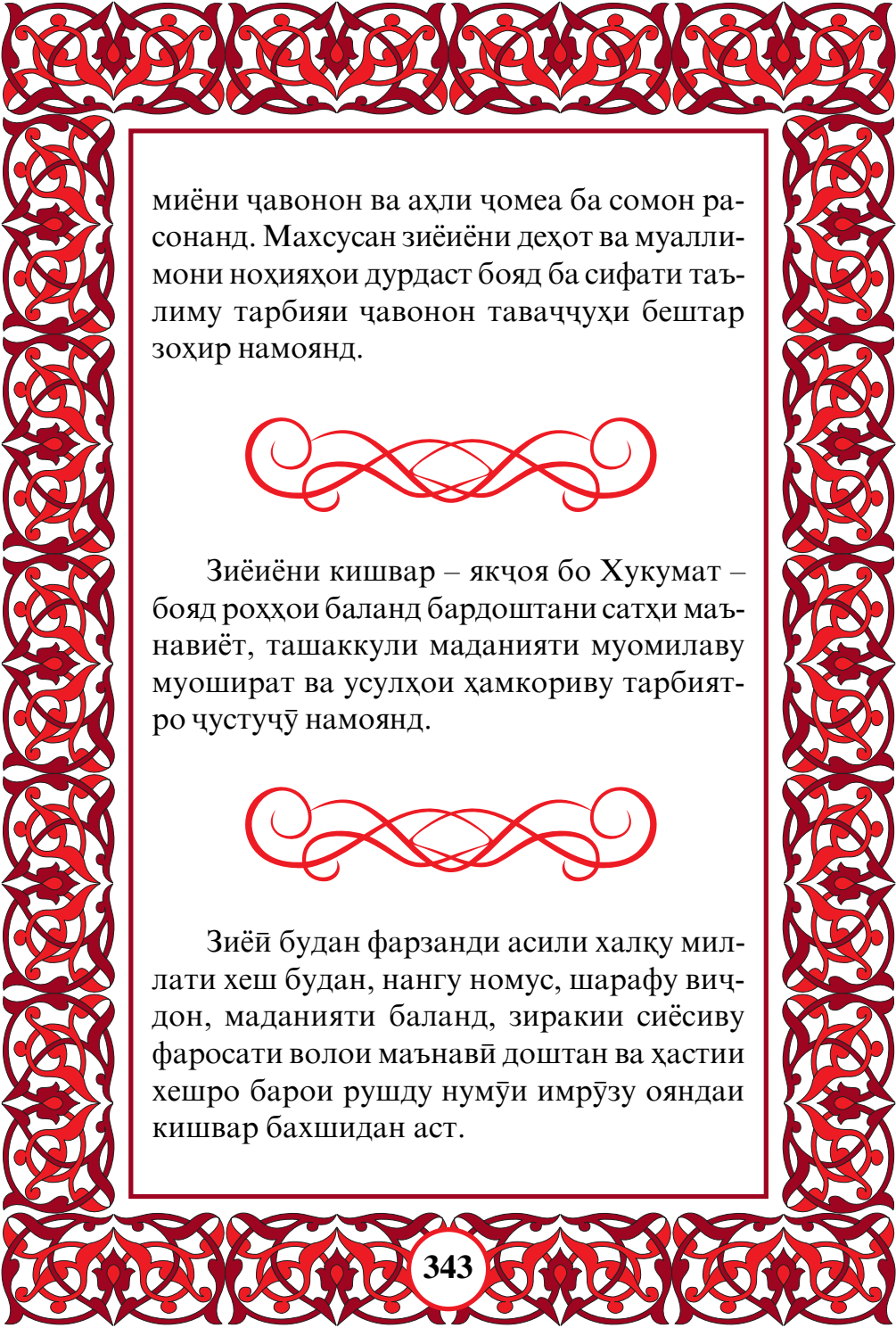
Бояд тамоми зиёиён ва мардumi Тоҷикистон, дар баробари азхуд кардани беҳтарин арзишҳои ҷомеаи башарӣ, дар раванди глобализатсияи масъалаҳои ҷаҳонӣ манфиатҳои миллии хешро дуруст дарк ва ҳимоя намоянд.

Рисолати бузургтарини ҳар фарде, ки ҳудро зиёӣ мешуморад ва дар соҳаи маорифу фарҳанг ва илму маърифат заҳмат мекашад, бо талошҳои пайгирона сатҳи донишандӯзӣ ва тафаккури илмию технологияи насли наврасро баланд бардоштан аст.

Зиёиён бояд раҳнамо ва қувваи воқеии пешбарандаи ҷамъият бошанд ва рисолати маърифатпарварии ҳудро ҳам дар оила, ҳам дар мактабу муассисаҳои таълимӣ, ҳам дар

миёни ҷавонон ва аҳли ҷомеа ба сомон расонанд. Махсусан зиёиёни деҳот ва муаллимони ноҳияҳои дурдаст бояд ба сифати таълиму тарбияи ҷавонон таваҷҷуҳи бештар зоҳир намоянд.

Зиёиёни кишвар – яқҷоя бо Ҳукумат – бояд роҳҳои баланд бардоштани сатҳи маънавиёт, ташаккули маданияти муомилаву муошират ва усулҳои ҳамкориву тарбиятро ҷустуҷӯ намоянд.

Зиёӣ будан фарзанди асили халқу миллати хеш будан, нангу номус, шарафу вичдон, маданияти баланд, зиракии сиёсиву фаросати волои маънавӣ доштан ва ҳастии хешро барои рушду нумӯи имрӯзу ояндаи кишвар бахшидан аст.

Зиёӣ будан, пеш аз ҳама, эҳсоси масъу-
лияти шаҳрвандӣ ва рисолати пешоҳангӣ,
раҳнамоӣ ва маърифатпарварии худро дар
ҳама гуна шароиту муҳити зиндагӣ пос
доштан аст.

Зиёӣ будан ба маънои томаш миллат-
дӯсту ватанпарвар будан, дар таҳкими дав-
латдорӣ миллӣ, асолати худшиносӣ, фар-
ханги башардӯстӣ ва тарғиби арзишҳои
волоии миллӣ ва умуминсонӣ пайваста
саҳм гузоштан аст.

Нерӯи зеҳнии миллати мо ба ҳама маъ-
лум аст, бино бар ин халқ ва давлат аз аҳли
илм ва зиёиёни эҷодкор дар тараққиёти
илму техника ва технологияҳо, гузашта аз
ин, дар рушди маънавиёти ҷомеа саҳми беш-
тарро интизоранд.

Мо аз зиёиён, олимону шоирон ва на-
висандагони азиз, алалхусус аз кормандо-
ни воситаҳои ахбори умум, умедҳои зиёд
дорем. Зеро фарҳанг ҳастии миллат буда,
зиёиён раҳнамо ва парчамбардорони пеш-
оҳанги он мебошанд.

Дар ҳар як марҳалаи таърихӣ, ки як за-
мон ба замони дигар табдил меёбад, арзиш-
ҳои нав тавлид мешаванд ва афкори ҷомеа
тарҳи тоза ба худ мегирад, мардум ба кало-
ми оташбор ва илҳомбахши аҳли зиё беш-
тар ниёз дорад.

Ман ҳар фарди зиёиро чун зарраи хур-
шед медонам, ки бо худафрӯзӣ, худфарсой
ва талошҳои пайгиронааш оламеро равшан
мекунад, дили инсонҳоро ба фардои нек

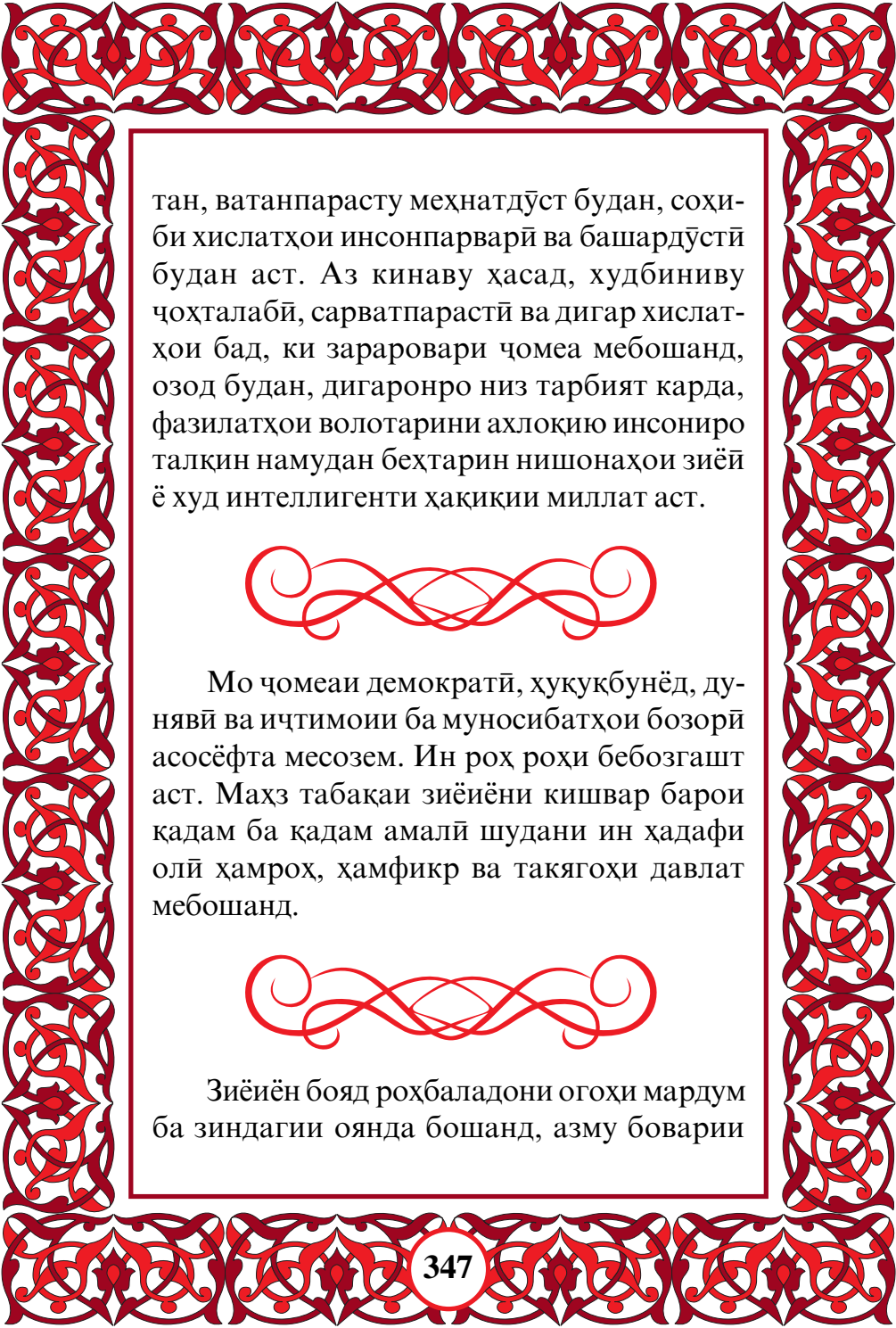
гарм месозад, шуълаи умедро меафрӯзад,
масъалаҳои умумимиллиро ба миён мегузо-
рад ва ҳамзамонони худро ба корҳои созан-
дагӣ ба нафъи миллату Ватани хеш ва та-
моми аҳли башар ҳидоят менамояд. Ин аст
рисолати асосӣ ва ҳамешагии зиёиёни
ҳақиқӣ дар назди миллати хеш. Танҳо дар
хамон сурат аҳли илму адабу ҳунар ҳамда-
му ҳамнафаси халқи худ мегардад ва ба чав-
ҳару пайкари бани одам пайванди ҷовидо-
на меёбад.

Зиёӣ будан маънои нисбат ба худ серта-
лаб буданро низ дорад. Зиёии ҳақиқӣ дар
ҷодаи соҳибмаърифат кардани ҷома, ба-
ланд бурдани сатҳи шуур ва покизагии ах-
лоқи мардум бедареғ заҳмат мекашад.

Зиёӣ будан, ғайр аз соҳибмаълумот ва
донишманд будан, дили васеи пурмеҳр дош-

тан, ватанпарасту меҳнатдӯст будан, сохи-
би хислатҳои инсонпарварӣ ва башардӯстӣ
будан аст. Аз кинаву ҳасад, худбиниву
чоҳталабӣ, сарватпарастӣ ва дигар хислат-
ҳои бад, ки зараровари чомеа мебошанд,
озод будан, дигаронро низ тарбият карда,
фазилатҳои волотарини ахлоқию инсониро
талкин намудан беҳтарин нишонаҳои зиёӣ
ё худ интеллигенти ҳақиқии миллат аст.

Мо чомеаи демократӣ, ҳуқуқбунёд, ду-
نياвӣ ва иҷтимоии ба муносибатҳои бозорӣ
асосёфта месозем. Ин роҳ роҳи бебозгашт
аст. Маҳз табақаи зиёӣёни кишвар барои
қадам ба қадам амалӣ шудани ин ҳадафи
олӣ ҳамроҳ, ҳамфикр ва такаҷоҳи давлат
мебошанд.

Зиёӣён бояд роҳбаладони огоҳи мардум
ба зиндагии оянда бошанд, азму боварии

халкро ба созандагию ободкорӣ ва маъна-
виёти баланд қавӣ гардонанд. Ин кор ва-
зифаи зиёиёни воқеӣ, соҳибдил ва собитқа-
дам мебошад.

Зиёиён ҳамчун неруи фаъолу тавонои
ҷомеа метавонанд дар ташаккули худши-
носӣ ва ҳудогоҳии миллӣ нақши басо ар-
зишманд гузоранд ва манфиатҳои милли-
ву давлатиро содиқона ва қотеона ҳифз на-
моянд.

Зиёиён дар ҳама даври замон ҳомиёни
парчами миллат, ворисони таъриху фар-
ҳанги аҷдодӣ, пешбарандагони маърифату
худшиносӣ, пуштибонони нангу номус ва
хувияти миллӣ, мунодиёни асили эҳсоси
муқаддаси Ватану ватандорӣ, эҷодгарони

воқеии шеърӯ каломи зебои тоҷикӣ ва офарандагони волотарин дастовардҳои маънавии халқи хеш буданд, ҳастанд ва хоҳанд буд. Ин рисолати бузурги онҳо дар оғози асри нав, дар шароити талотумҳои шадиди сиёсӣ, иқтисодӣ ва фарҳангӣ, даҳчанд афзуда, аз ҳар фарди бедордilu соҳибмаърифат зиракии сиёсӣ, суботи маънавӣ, дурбинию дурандешӣ ва, қабл аз ҳама, садоқати миллию ватандӯстиро тақозо менамояд.

Масъулияти нуру зиё афкандан ва аҳли ҷомеаро ба сӯйи маърифату равшанфикрӣ хидоят намудан дар ҳама давру замонҳо бар дӯши зиёиён будааст.

Ман эътимоди комил дорам, ки даҳҳо ҳазор зиёиӣ бедордilu ватанпарвар, алал-

хусус эҷодкорону аҳли илму фарҳанг, кормандони соҳаи маориф, дар ин марҳалаи тақдирсози эҳёи давлатдории миллӣ, пуштибонии истиқлолияти сиёсӣ, иқтисодӣ ва фарҳангии мамлакат, ҳифзи муқаддасоти миллат ва мероси таърихию маънавӣ саҳми арзанда мегузоранд.

Зиёиёни мо дар иҷрои рисолати таърихӣ ба хотири татбиқи сиёсати давлату Ҳукумат қорҳои назаррасро дар соҳаҳои мухталиф иҷро карда истодаанд.

Дар марҳалаи ҳозира бо истифодаи самаранок аз имкониятҳои мавҷуда, аз ҷумла тавассути расонаҳои хабарӣ, зехну ҷаҳонбинии мардум, алалхусус, наврасону ҷавонро ба тафаккури илмӣ прагматикӣ ва

пешрафтаву амалгаро табдил додан вази-
фаи зиёиён мебошад.

Мероси пурғановати миллиро ҳифз кар-
дан ва таъмин намудани рушди минбаъдаи
он вазифаи на танҳо давлат, балки қарзи
вичдониву инсонии ҳар як фарди соҳибфар-
ханги кишвар, махсусан зиёиён, мебошад.

Ҳадафи асосии зиёиён бояд эҷоди аслҳо
ва ба вучуд овардани пояҳои ҷомеаи муоси-
ри рӯ ба рушд бошанд.

Қадрдонӣ ва эҳтироми шоистаи зиёиён
нишонаи мақому манзалати волои онҳо дар

хаёти ҷомеаи мо буда, аз фаъолияти пурса-
мари онҳо дар роҳи пешрафти кишвари маҳ-
бубамон сарчашма мегирад. Гузашта аз ин,
зиёиён ҳамеша ҳамчун қувваи пешбарандаи
ҷомеа соҳиби маҳбубияти хос мебошанд.

Зиёиёни асили мо равшангарони воқеии
хаётанд, ки дар пешрафти рӯзгори иқтисо-
диву иҷтимоӣ ва фарҳангиву маънавии
ҷомеа, тарғиби анъанаҳои миллӣ, таълиму
тарбияи насли наврас, ба камол расонида-
ни инсонӣ комил ва рушди неруи инсонӣ
нақши арзанда мебозанд.

Дарку тарғиб ва амалисозии ҳадафҳои
миллӣ муҳимтарин рисолати иҷтимоии зиёӣ
дар марҳалаи рушди устувори Тоҷикистон ба
шумор мераванд, зеро мавқеи маънавию шах-

рвандии зиёӣ, дар навбати аввал, аз муарри-
фии арзишҳои миллӣ ва ҳадафҳои ояндасозии
давлатӣ иборат мебошад.

Раванди устувори демократикунии
ҷомеаи Тоҷикистон бори дигар ба ҷаҳониён
собит сохт, ки миллати мо яке аз миллатҳои
қадимтарин ва соҳиби фарҳангу таърихи
қадима буда, эҷодгари сарнавишти худ аст ва
метавонад бо нерӯи маънавию дастовардҳои
сиёсиаш тамаддуни башариро боз ҳам ғани-
тар гардонад.

Сатҳи донишу маърифати мардум, ху-
сусан, наврасону ҷавонро баланд бар-
доштан, ҳисси ифтихори миллии насли нав-
расро бедор сохтан, дар шароити муракка-
би ҷаҳонишавӣ асолату арзишҳои милли-
ро ҳифз кардан, фазои ахлоқии ҷомеаро аз

хар гуна нопокиҳои маънавӣ покиза нигоҳ доштан рисолати ҳар як зиёии содиқу ватандӯст ба шумор мераванд.

Аҳли зиё ҳамчунин метавонад дар ислоҳи нуқсу камбудииҳои ҷомеа, мубориза бар зидди ҷинояткорӣ, коррупсия, одамфурӯшӣ, нашъамандӣ ва зарари он барои ҳаёти инсон ва генофонди миллат, танзими оила ва расму ойинҳо кори зиёдро анҷом диҳад.

Бо раҳнамоии аҳли зиё ва равшанфикрони соҳаи мактабу маориф бояд наслҳои имрӯзаву ояндаи мо аз ҷиҳати ҷисмониву маънавӣ хуб ба камол расанд, бо маърифати баланд, дониши мукамал ва ахлоқи ҳамида номбардори падару модар, Ватану миллати хеш бошанд.

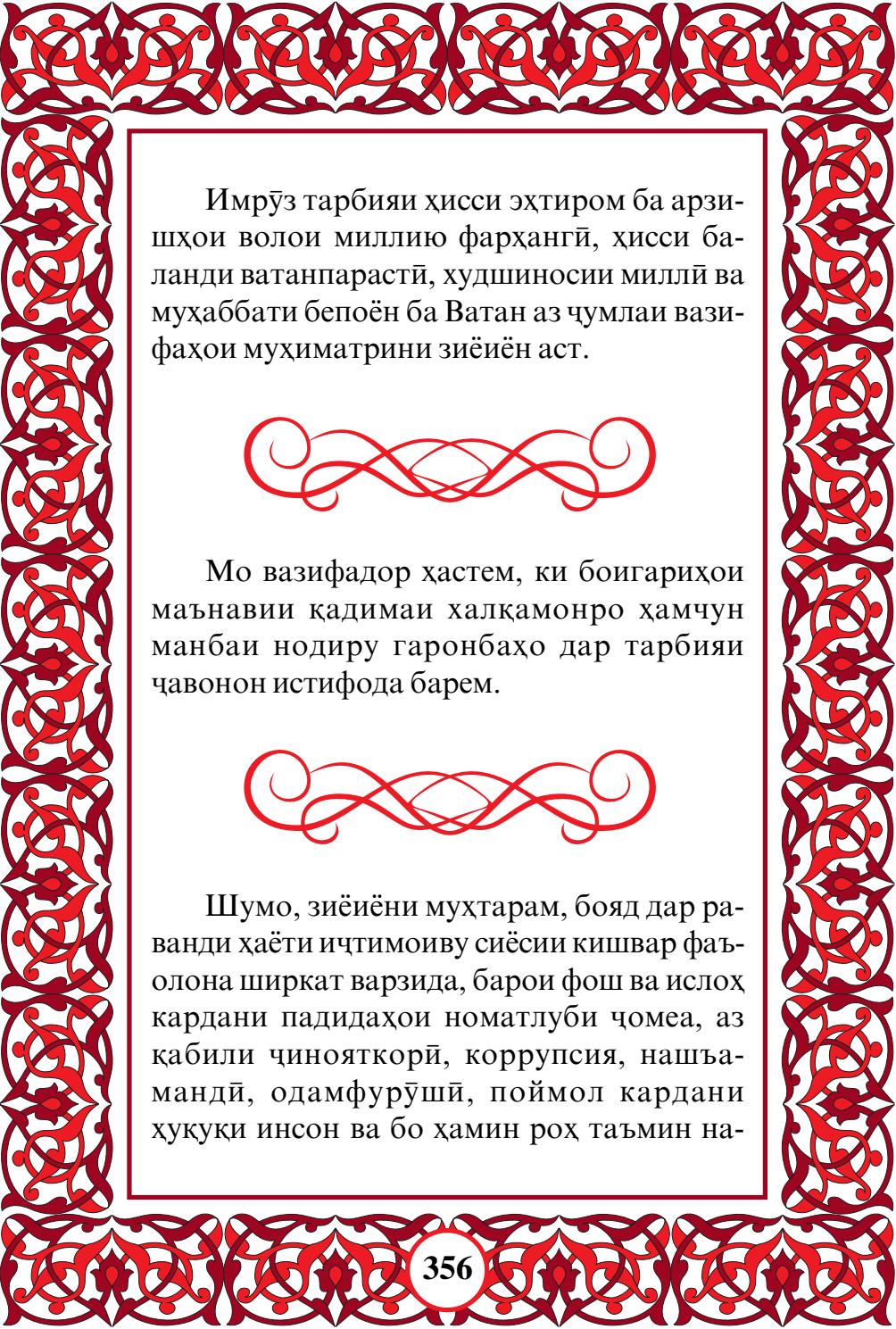
Имрӯз тарбияи ҳисси эҳтиром ба арзишҳои волои миллию фарҳангӣ, ҳисси баланди ватанпарастӣ ва худшиносии миллӣ аз ҷумлаи вазифаҳои муҳиматрини зиёиён аст.

То чӣ андоза бомуваффақият ва муташаккилона барпо шудани ҳама гуна чорабиниҳо, ки ба таҳкими нуфуз ва эътибори байналмилалии кишвари мо мусоидат менамоянд, аз аҳли илм ва зиёиёни эҷодкор во-бастагии калон дорад.

Дастовардҳои бузурги иқтисодиву иҷтимоӣ ва илмиву фарҳангии инсоният, бунёд ва ташаккули низоми ҷамъиятӣ дар ҳама давраҳои таърих, пеш аз ҳама, маҳсули андешаву хиради зиёиён ва истеъдоду маҳорати онҳо мебошанд.

Имрӯз тарбияи ҳисси эҳтиром ба арзишҳои волои миллию фарҳангӣ, ҳисси баланди ватанпарастӣ, худшиносии миллии ва муҳаббати бепоян ба Ватан аз ҷумлаи вазифаҳои муҳиматрини зиёиён аст.

Мо вазифадор ҳастем, ки боигарихои маънавии қадимаи халқамонро ҳамчун манбаи нодиру гаронбаҳо дар тарбияи ҷавонон истифода барем.

Шумо, зиёиёни мухтарам, бояд дар раванди ҳаёти иҷтимоиву сиёсии кишвар фаъолона ширкат варзида, барои фош ва ислоҳ кардани падидаҳои номатлуби ҷомеа, аз қабилӣ ҷинояткорӣ, коррупсия, нашъамандӣ, одамфурӯшӣ, поймол кардани ҳуқуқи инсон ва бо ҳамин роҳ таъмин на-

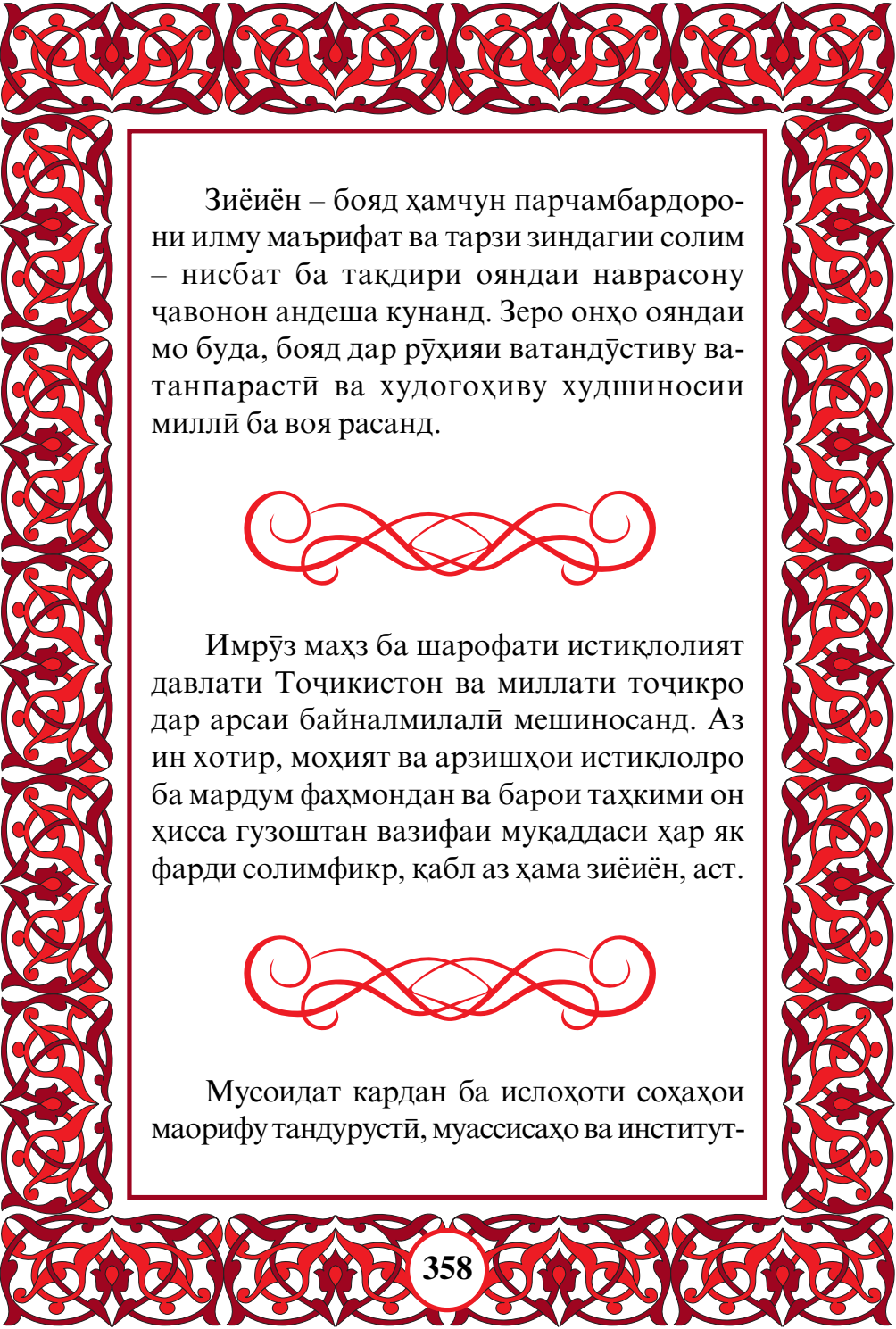
мудани волоияти қонун ба Ҳукумат ва ма-
қомоти ҳифзи ҳуқуқ мадад расонед.

Рӯзноманигорон, сиёсатшиносону кор-
шиносон метавонанд, тавассути инъикоси
ҳақиқати ҳол ва таҳлили вазъи воқеии ҳаёт,
дар афзудани мавқею манзалати байнал-
халқии кишварамон мусоидат намоянд.

Мардуми мо одоби баланди муошират,
фарҳанги инсондӯстӣ ва дигар анъанаҳои
неки миллие дорад, ки онҳоро бо дастовард-
ҳои ҷаҳони муосир пайванд додан, ҷаҳон-
биниву ҷаҳоншиносии мардумро васеъ кар-
дан, ба манфиати миллат истифода бурда-
ни арзишҳои беҳтарини умумибашарӣ аз
ҷумлаи вазифаҳои муқаддаси зиёиён мебо-
шанд.

Зиёиён – бояд ҳамчун парчамбардорони илму маърифат ва тарзи зиндагии солим – нисбат ба тақдири ояндаи наврасону ҷавонон андеша кунанд. Зеро онҳо ояндаи мо буда, бояд дар рӯҳияи ватандӯстиву ватанпарастӣ ва худоғохиву худшиносии миллӣ ба воя расанд.

Имрӯз маҳз ба шарофати истиқлолият давлати Тоҷикистон ва миллати тоҷикро дар арсаи байналмилалӣ мешиносанд. Аз ин хотир, моҳият ва арзишҳои истиқлолро ба мардум фаҳмондан ва барои таҳкими он ҳисса гузоштан вазифаи муқаддаси ҳар як фарди солимфикр, қабл аз ҳама зиёиён, аст.

Мусоидат кардан ба ислоҳоти соҳаҳои маорифу тандурустӣ, муассисаҳо ва институт-

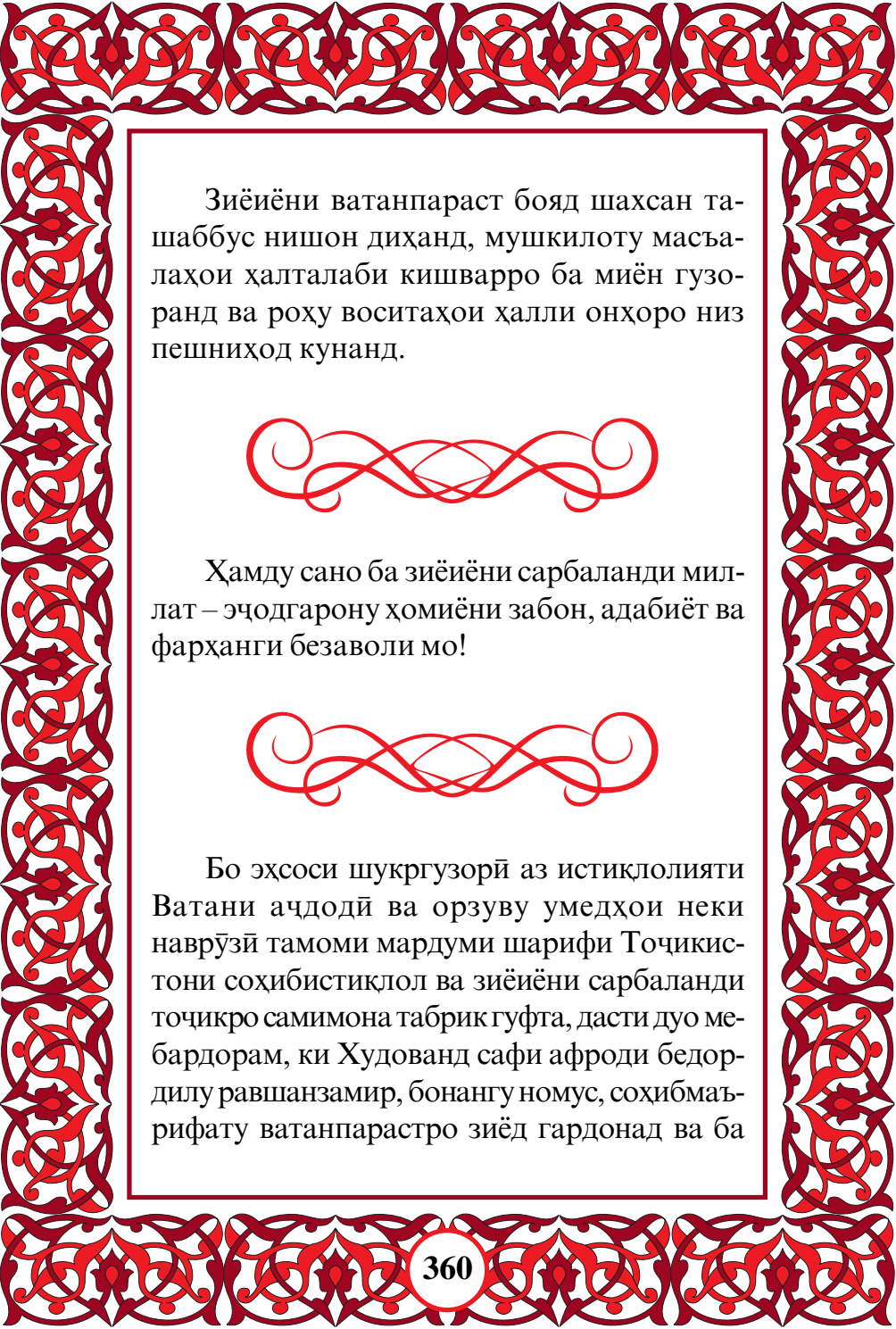
ҳои Академияи илмҳо, инчунин тарбияи кадрҳои баландхатисос, соҳибмаърифат, ба меъёрҳои муосир ҷавобгӯ ва дорои ҷаҳонбинии васеъ аз ҷумлаи вазифаҳои муҳимтарини зиёӣ, бахусус олимону омӯзгорон, мебошанд.

Рисолати миллии аҳли илму адаб, фарҳангу ҳунар ва, умуман, зиёӣ, пеш аз ҳама, иштироки фаъолона ва ҳадафманди онҳо дар ҳаёти сиёсӣ ва иқтисодӣ ва иҷтимоӣ фарҳангии мамлакат аст.

Ҳар як зиёӣ арҷманди мо бояд дар қору пайкори созандагӣ ба хоҳири шукуфоии Ватан, аз ҷиҳати маънавию ахлоқӣ роҳнамоӣ кардани ҷомеа, эҷоди асарҳои илмӣ бадеии сазовори замон, рушди бештари фарҳангу ҳунар ва парвариши истеъдодҳои ҷавон фаъолона саҳмгузор бошад.

Зиёиёни ватанпараст бояд шахсан та-
шаббус нишон диҳанд, мушкилоту масъа-
лаҳои ҳалталаби кишварро ба миён гузо-
ранд ва роҳу воситаҳои ҳалли онҳоро низ
пешниҳод кунанд.

Ҳамду сано ба зиёиёни сарбаланди мил-
лат – эҷодгарону ҳомиёни забон, адабиёт ва
фарҳанги безаволи мо!

Бо эҳсоси шукргузорӣ аз истиқлолияти
Ватани аҷдодӣ ва орзуву умедҳои неки
наврӯзӣ тамоми мардуми шарифи Тоҷикис-
тони соҳибистиклол ва зиёиёни сарбаланди
тоҷикро самимона табрик гуфта, дасти дуо ме-
бардорам, ки Худованд сафи афроди бедор-
дилу равшанзамир, бонангу номус, соҳибмаъ-
рифату ватанпарастро зиёд гардонад ва ба

хар хонадони тоҷик саодати рӯзгору файзу баракатро насиб созад.

Рушду инкишофи ҳар як ҷомеа аз зиёиён, ки элитаи зеҳнии онро ташкил медиҳанд, вобастагии зиёд дорад.

Фарҳанг ва забон дар ҳама даври замон таҷассумгари ҳувияти ҳар як миллат мебошанд. Маҳз фарҳанг, забон ва анъанаҳои бунёди асолати миллиро пойдору устувор нигоҳ медоранд. Аз ин хотир, имрӯз низ ҳар як зиёӣ, ба мисли аҷдоди тамаддунсози хеш, бояд талош варзад, ки забон ва фарҳанги миллиро ҳифз карда, густариш диҳад, онҳоро ба ҷаҳониён ба таври арзанда муаррифӣ намояд ва ҳамчун сарвати бебаҳои милли ба рои наслҳои оянда бегазанд ба мерос гузорад.

Зиёиёни имрӯзаи тоҷик бояд зарурати пешбурди ҳаёти иҷтимоиву иқтисодӣ, сиёсӣ, маънавӣ ва фарҳангии Ватанамонро амалан дарк намоянд. Онҳо бояд бо тамоми масъулият эҳсос кунанд, ки ояндаи Тоҷикистони азизамон аз шакл ва усулҳои таълим, ба даст овардани дониши мукамал, истифода аз дастовардҳои илми муосир, дар истеҳсолот қорӣ сохтани техникаву технологияҳои навин ва, муҳимтар аз ҳама, тарбияи кадрҳои ба талаботи замона ҷавобгӯ вобаста мебошад.

Зиёиёни моро лозим аст, ки барои омӯختан ва ба мардум фаҳмонидани моҳияти дастовардҳои беназири даврони истиқлол ҳарчи бештар кӯшиш намоянд ва дар баланд бардоштани сатҳи маърифат ва савияи маънавии ҷомеа, таҳкими ваҳдати миллӣ, худшиносӣ, тарбияи ватандӯстӣ ва ифтихор аз миллату давлати хеш саҳми шоиста гузоранд. Ҳамчунин мардуми кишварро

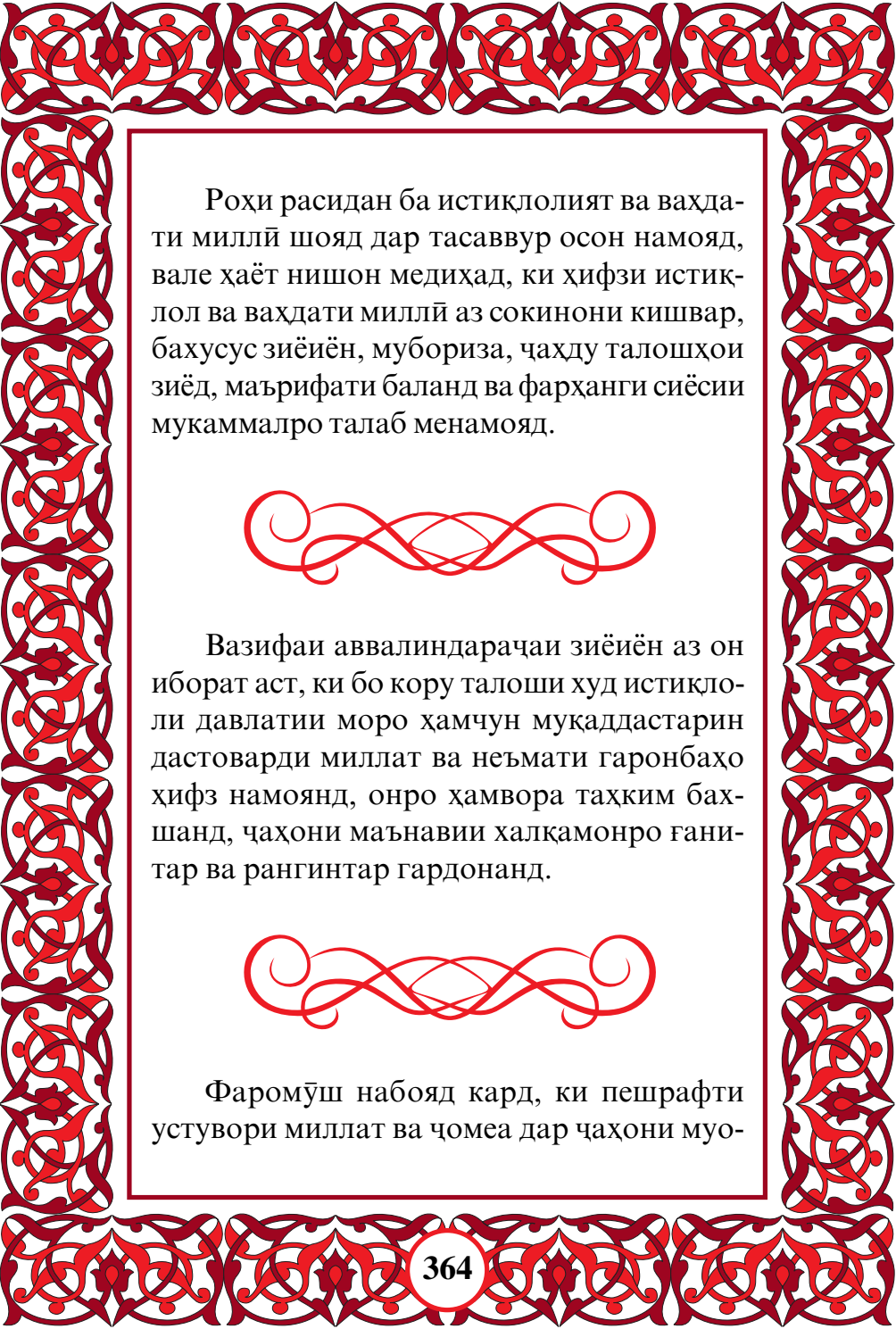
харчи бештар ба бунёдкориву ободгарӣ ва меҳнати созанда раҳнамоӣ кунанд.

Зиёӣ ин шуълаест, ки ҳамеша роҳи ҷомеаро мунаввар месозад ва мардумро ба роҳи рост ҳидоят менамояд. Бо дарназардошти он, ки дар Тоҷикистон намоёндоғони халқу миллатҳои дигар зиндагӣ мекунанд, тарғибу таҳкими дӯстӣ ва ҳамдигарфаҳмӣ низ, ки арзишҳои волеи инсонӣ ба шумор мераванд, аз ҷумлаи муҳимтарин вазифаҳои зиёӣни мо мебошанд.

Вазифаи зиёӣни ин аст, ки наврасону ҷавонро бо дастовардҳои тозаи илму фарҳанги ҷаҳонӣ пайваستا ошно намоянд, онҳоро ба омӯзиши илм ва технологияҳои муосир ҳавасманд гардонанд.

Роҳи расидан ба истиқлолият ва ваҳдати миллӣ шояд дар тасаввур осон намояд, вале ҳаёт нишон медиҳад, ки ҳифзи истиқлол ва ваҳдати миллӣ аз сокинони кишвар, баҳусус зиёиён, мубориза, ҷаҳду талошҳои зиёд, маърифати баланд ва фарҳанги сиёсии мукамалро талаб менамояд.

Вазифаи аввалиндараҷаи зиёиён аз он иборат аст, ки бо қору талоши худ истиқлоли давлатии моро ҳамчун муқаддастарин дастоварди миллат ва неъматии гаронбаҳо ҳифз намоянд, онро ҳамвора таҳким бахшанд, ҷаҳони маънавии халқамонро ғанитар ва рангинтар гардонанд.

Фаромӯш набояд кард, ки пешрафти устувори миллат ва ҷомеа дар ҷаҳони муо-

сир, қабл аз ҳама, ба ифтихори баланди милливу ватандорӣ, худшиносиву худо-гоҳии афроди он ва садоқату муҳаббати фарзандонаш ба ин сарзамини аҷдодӣ во-баста мебошад. Дар ин раванд зиёиён ва равшанфикрон бояд неруи раҳнамо ва хидоятгари ҷомеа бошанд.

Сулҳу суботе, ки бо мушкилоти зиёд ва гузаштҳои ду ҷониб ба вучуд омад, на нишони заифӣ, балки дар асоси фалсафаи сулҳ-офариини тоҷикон ба даст овардани суботу оромист, яъне модели нави ҳалли низоъҳо – модели сулҳофариини тоҷикон – тавлид гардид, ки дар он нақши зиёиёни тоҷик калон аст.

Дар ҷаҳон миллати моро ҳамчун мардуми китобдору китобдӯст, фарҳангпарвару

фарҳангсолор ва соҳибмаърифату мутамаддин эътироф кардаанд. Ва рисолати таърихии равшанфикрони мо дар гузашта, имрӯз ва оянда низ бо таълифу таснифи осори илмиву адабӣ, тарғиби ахлоқи ҳамида, ба роҳи рост раҳнамоӣ кардани ҷомеа ва эҳтироми фарҳангу ойини халқу миллатҳои дигари ҷаҳон марбут мебошад.

Китобхоёро бояд ҷоп кард, ки рисолати таърихии миллатро равшан намоянд, неруи зехниро бедор кунанд, моро ба донишандӯзию ҷаҳоншиносӣ бихонанд, оташи муҳаббатро ба Ватан, обу хоки поки он, рамзҳои муқаддаси миллии дар дили мардум барафрӯзанд.

Вазифаи ҳар як зиёии ватандӯст ба вояндаи асарҳои илмӣ, адабӣ ва публицистӣ

дониши халқи худро ғанӣ гардонидан,
хисси ифтихори миллии ўро бедор сохтан ва
дар шароити мураккаби ҷаҳонишавӣ асо-
лати миллии мардуми кишвари соҳибистиқ-
лоламонро ҳифз кардан аст.

Зиёиёни мо, ки парчамбардори анде-
шаҳои олии башардўстонаи аҷдоди бузур-
ги хеш мебошанд, бояд ин маъниро беш аз
пеш дарк намоянд ва онро ҳамеша бо пин-
дору гуфтору кирдори худ дар ҷомеа талқ-
ин созанд.

Бешак, рушди ҳар як ҷомеа ба ташаб-
бус ва фаъолияти зиёиён, ки зубдаи зеҳнии
ҷомеа ҳастанд, вобастагии зиёд дорад. Зеро
дастовардҳои бузурги иқтисодиву иҷтимоӣ
ва илмиву фарҳангии инсоният, бунёд ва

ташаккули низоми чамъиятӣ дар ҳама дав-
раҳои таърихӣ, пеш аз ҳама, маҳсули анде-
шаву хиради зиёиён ва истеъдоду маҳорати
онҳо мебошад.

Зиёиёни кишвари моро зарур аст, ки
ҳамчун неруи тавонои иҷтимоӣ тафаккури
созандаи ҷомеаро тақвият бахшида, бо фаъ-
олияти созандаи худ пешоҳанги миллат ва
ибратбахши ҷомеа бошанд.

Зиёиёни моро зарур аст, ки пайваста дар
сафи пеши созандагӣ, эҳёи арзишҳои мил-
ливу инсонӣ ва густариши илму маърифат
қарор дошта бошанд. Зиёиёни мо бояд иф-
тихор намоянд, ки замона ба дӯши онҳо
вазифаи боифтихори ташаккул ва рушд до-
дани афкори ҷомеаро гузоштааст.

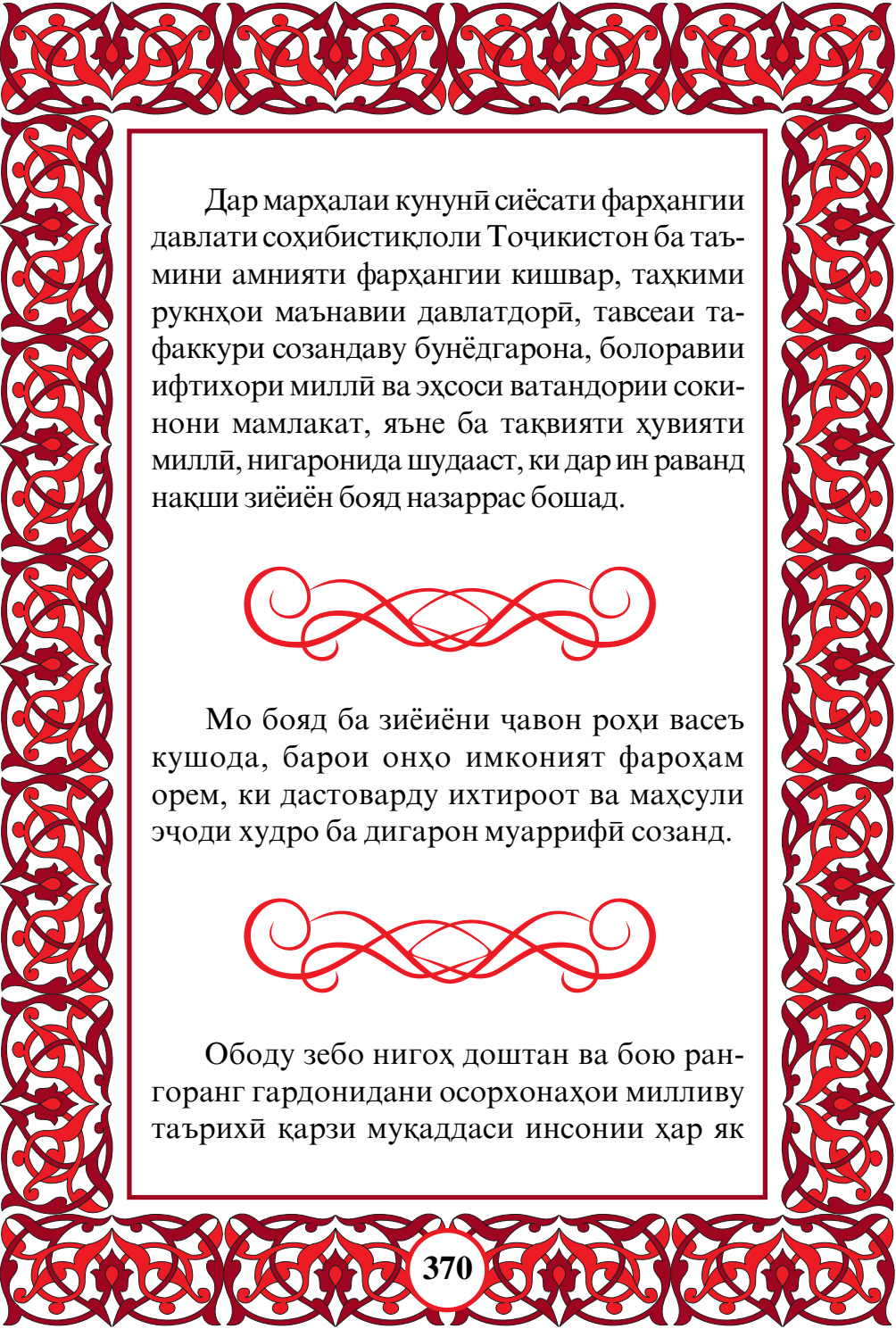
Зиёиёни эҷодкори моро зарур аст, ки масъалаҳои нав ва мубрами ҳаёт, офаридани чехраҳои одамони даврони истиқлолро дар илм, адабиёт ва театру кино ҷасурона ба миён гузоранд.

Эҳёи ҷанбаҳои мардумии Наврӯз, тарғибу таблиғи мунтазами суннатҳои ин ҷаҳони бостонӣ, оммавӣ гардонидани ғояву арзишҳои ҷовидонаи он ва, ба ин восита, таҳким бахшидани пояҳои фарҳангии зиндагии ҷомеаи мо яке аз вазифаҳои муҳимтарини аҳли зиё мебошанд.

Равшанфикрони мо вазифадоранд, ки барои шарҳи нуқтаҳои ҳассоси сиёсати давлатӣ талош карда, ҷиҳати рушди Тоҷикистони азиз, пойдории суботи сиёсӣ ва таҳкими рукнҳои давлатдорӣ кӯшиш намоянд.

Дар марҳалаи кунунӣ сиёсати фарҳангии давлати соҳибистиклоли Тоҷикистон ба таъмини амнияти фарҳангии кишвар, таҳкими рукнҳои маънавии давлатдорӣ, тавсеаи тафаккури созандаву бунёдгарона, болоравии ифтихори миллӣ ва эҳсоси ватандорӣ сокинони мамлакат, яъне ба тақвияти хувияти миллӣ, нигаронида шудааст, ки дар ин раванд нақши зиёиён бояд назаррас бошад.

Мо бояд ба зиёиёни ҷавон роҳи васеъ кушода, барои онҳо имконият фароҳам орем, ки дастоварду ихтироот ва маҳсули эҷоди худро ба дигарон муаррифӣ созанд.

Ободу зебо нигоҳ доштан ва бою рангоранг гардонидани осорхонаҳои милливу таърихӣ қарзи муқаддаси инсонии ҳар як

фарди равшанфикру бедордили миллат аст,
ки дар ин кори начиб бояд зиёиён, инчунин
соҳибкорони бонангу номус ва ватандӯст,
бештар мададгору ташаббускор бошанд.

Зиёиён бо дарназардошти дигаргуниҳои
куллие, ки дар кишвари мо идома доранд,
бояд ба равандҳои ҷомеа аз диди нави таъ-
рихӣ баҳо диҳанд ва дурнамои рушди мин-
баъдaro муайян созанд.

Тарғиби бузургтарин дастоварди халқа-
мон – истиқлолияти озодӣ, вазифаи аввалин-
дараҷаи зиёиён махсуб ёфта, онҳо бояд дар
таҳқиқоту асарҳои худ аҳамият ва муҳтавои
ин мафҳумҳои муқаддасро боз ҳам васеътар
инъикос созанд, ба хоҳири таҳкими суботи
сиёсӣ, ваҳдату ҳамдигарфаҳмӣ, ифтихори ва-

тандорӣ ва хифзи манфиатҳои Тоҷикистони азиз, инчунин забон, фарҳанг, расму ойин ва суннату анъанаҳои миллӣ минбаъд низ кӯшиш намоянд.

Зиёии асил дар ростои ташаккулу тавсеаи тафаккури миллӣ ҳамеша фаъол буда, ба раванди пешрафти маънавиёти ҷомеа таъсир мерасонад, каму костихои ҷомеаро аз ҳама пеш дарк мекунад ва барои рафъи онҳо тадбир меҷӯяд.

ДАР БОРАИ НАВРӢЗ

Аҷдоди соҳибфарҳанги мо дар таърихи беш аз панҷазорсолаи Наврӯз онро ҳамчун суннати муқаддасу муборак аз насл ба насл мерос гузошта, бо ҳама рангорангиву рӯҳи зиндагисозаш гиromӣ доштааст ва барои пойдории он талош варзидааст.

Наврӯз ба сифати беҳтарин ҷашни миллии мардumi Шарқ таҳаммул, ҳамбастагӣ ва сулхро тарғиб менамояд.

Мо аз он хушбахтем, ки тамоми халқҳои Осиёи Миёна дар рӯзи ҷашни фархундаи Наврӯз ҳамдигарро бо иборайи тоҷикии «Наврӯз муборак» табрик мекунанд. Ин

нукта бори дигар тасдиқ мекунад, ки миллати мо дар тамоми таърихи худ нақши паҳнкунандаи тамаддунро бозидааст.

Мақом ва эътибори Наврӯз то андозае баланд аст, ки ҳаёти бисёр ашхоси таърихи ба он марбут донистаанд. Ин нукта худ рамзи хучаставу муборак будани ин чашни бостонист.

Наврӯз ҳамчун шоҳпуле аз қаъри асрҳо гузашта, ормону омоли зиндагии ниёгон ва ҳадафҳои начиби созандагии имрӯзу ояндаи моро ба ҳам мепайвандад ва, чун чашни муждаи рӯзи нав, симои маънавӣ, сиришти ахлоқӣ ва суннатҳои деринаи халқи тоҷикро бо арзишҳои волои умумибашарӣ ҳам-оҳанг месозад.

Наврӯз воқеан рӯхи солим дошта, дар ойи-
ни мардуми мо сароғози зиндагии нав ва амалӣ
шудани ормонҳои наҷиб ба шумор меравад.

Имрӯз Наврӯзи аҷдодии мо, на танҳо
дар кишварҳои ориёӣ, балки дар сарзамин-
ҳои низ ҷашн гирифта мешавад, ки дар за-
мони худ аз сарчашмаи пурбаракат ва ҷови-
донаи фарҳанги мо баҳравар шудаанд.

Мо бояд рисолати таърихӣ ва қарзи
шаҳрвандии худро бори дигар эҳсос намуда,
хувияти миллӣ ва ҳисси худшиносии ҳар як
сокини ҷумҳуриро дар заминаи Наврӯз ва
дигар расму ойинҳои ниёгон таҳким бахшем,
аз истиқлолияти давлатдорӣ миллӣ воқеан
ифтихор кунем, бунёдкориву созандагиро ба
меъёри ҳаррӯзаи зиндагӣ табдил диҳем.

Наврӯзи оламафрӯз хонаву кошонаи мардуми моро нуру зиё мебахшад, дар вучуди одамон поктарин эҳсосот ва волотарин умеду орзухоро бедор месозад.

Наврӯз рукни муҳими худшиносии миллӣ, василаи пайванди наслҳо, робитаи гузаштаву имрӯз, эҳёи анъанаҳои зебоипарастӣ, инсондӯстӣ, дур сохтани кинаҳо ва ҳамдигарбахшӣ, рамзи дӯст доштан ва расидан ба қадри зиндагии хушу хуррам мебошад.

Шояд дар олам мисли Наврӯз кам чашне вучуд дошта бошад, ки русуми дилчасп ва суннатҳои зиндагисози онро миллату халқҳои дигари олам чун дастоварди беназири фарҳангӣ пазируфта, бо ҳамин номи зебои тоҷикӣ таҷлил намоянд.

Посдории расму суннатҳои наврӯзӣ беҳтарин василаест, ки ботини инсонҳо аз бори гарони адовату кина соф мегардад ва онҳоро водор месозад, ки ба адлу инсоф оянд.

Наврӯз идест, ки бо олами ҳастӣ, бо табиат ва обу хоки он иртиботи ногусастанӣ дорад. Мардум барои гиromидошти ин муқаддасот асрҳо Наврӯзро бо тантана чашн мегирад. Тоҷикон ифтихор мекунанд, ки ниёгонашон сарчашмадори ин чашни бузург будаанд.

Наврӯз дар Тоҷикистон ба шарофати истиклолияти давлатӣ эҳе гардид, шукӯху шаҳомати тоза пайдо кард ва ба яке аз чашнҳои бузургу муқаддаси миллии мардуми тоҷик табдил ёфт.

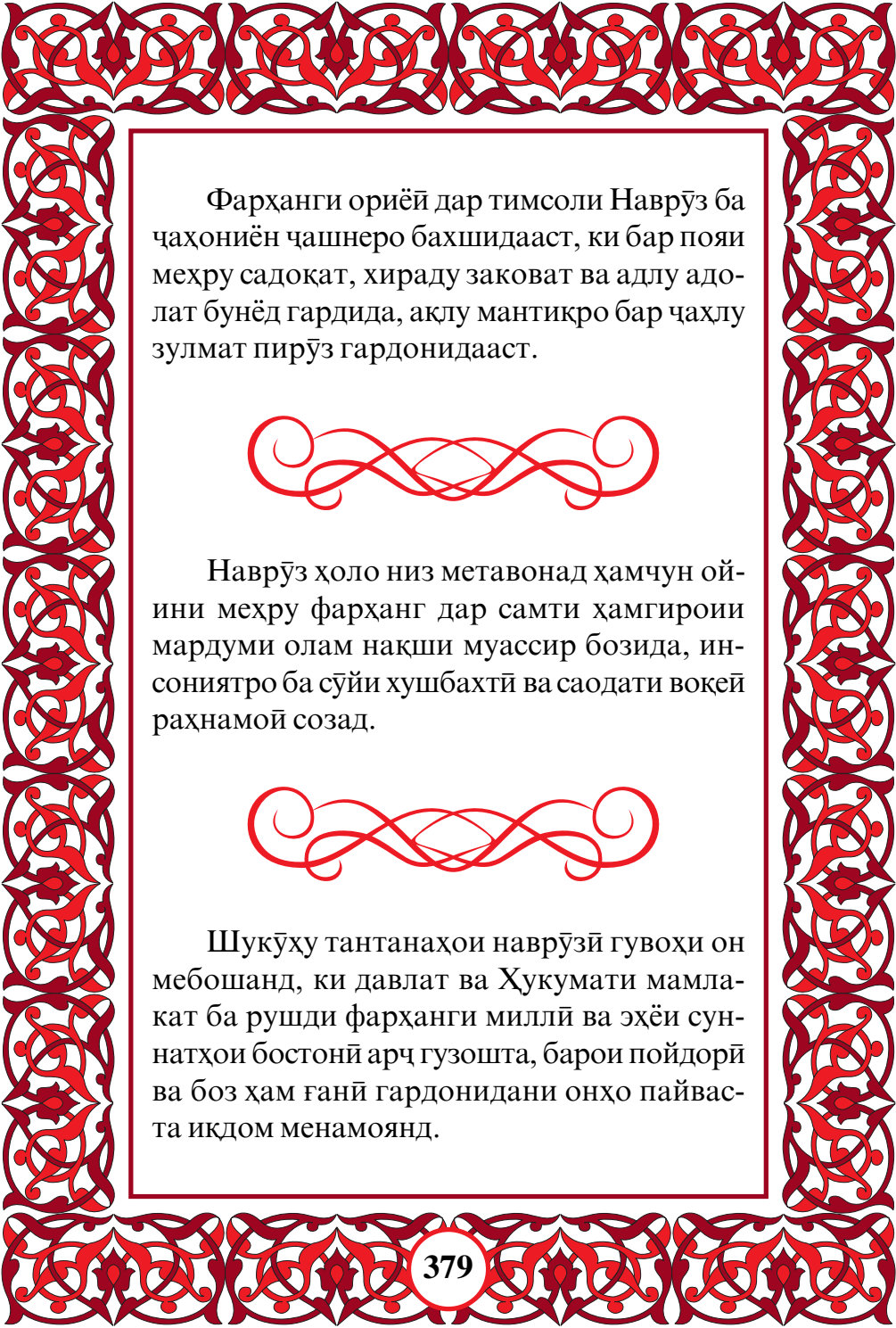
Фазилати Наврӯз – ҳамчун чашни пай-
ванди инсон бо табиат – аз вусъати амалҳои
созандаву ободгарона, сабзонидану парва-
риши ниҳолҳо ва бунёди боғҳо иборат аст.

Дар айёми наврӯзӣ ҳаёт бар марг, садо
бар сукунат ва гармӣ бар сардӣ ғалаба ме-
кунад, ки ин ҳама боиси дилгармии инсон,
пеш аз ҳама, марди деҳқон ба зиндагӣ ме-
гардад.

Аз муҳтаво ва мундариҷаи ин суннати
наврӯзӣ равшан ҳувайдост, ки, пеш аз ҳама,
он симои Наврӯзи хучастаро чун чашни гар-
миву бедорӣ ва накукориву хайрандешӣ ни-
шон дода, мардумро ба саховатмандӣ ва
дастгирӣ қардани шахсони ниёзманд даъ-
ват менамояд.

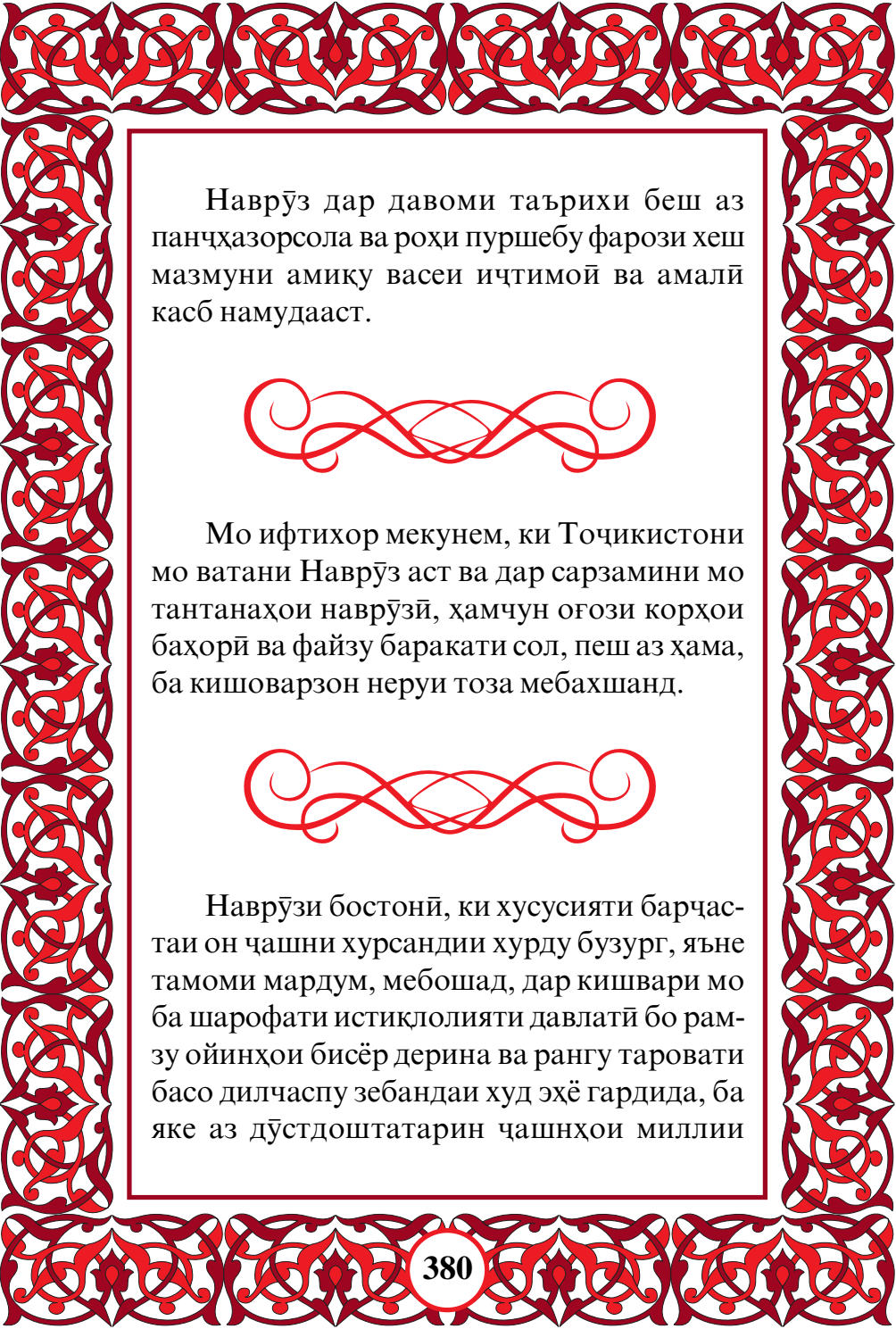
Фарҳанги ориёӣ дар тимсоли Наврӯз ба чаҳониён ҷашнеро бахшидааст, ки бар пояи меҳру садоқат, хираду заковат ва адлу адолат бунёд гардида, ақлу мантиқро бар ҷаҳлу зулмат пирӯз гардондааст.

Наврӯз ҳоло низ метавонад ҳамчун ойини меҳру фарҳанг дар самти ҳамгирии мардуми олам нақши муассир бозида, инсониятро ба сӯи хушбахтӣ ва саодати воқеӣ раҳнамоӣ созад.

Шукӯҳу тантанаҳои наврӯзӣ гувоҳи он мебошанд, ки давлат ва Ҳукумати мамлакат ба рушди фарҳанги миллий ва эҳёи суннатҳои бостонӣ арҷ гузошта, барои пойдорӣ ва боз ҳам ғани гардонидани онҳо пайваста иқдом менамоянд.

Наврӯз дар давоми таърихи беш аз панҷазорсола ва роҳи пуршебу фарози хеш мазмуни амику васеи иҷтимоӣ ва амалӣ касб намудааст.

Мо ифтихор мекунем, ки Тоҷикистони мо ватани Наврӯз аст ва дар сарзамини мо тантанаҳои наврӯзӣ, ҳамчун оғози қорҳои баҳорӣ ва ғайзу баракати сол, пеш аз ҳама, ба кишоварзон неруи тоза мебахшанд.

Наврӯзи бостонӣ, ки хусусияти барҷастаи он ҷашни хурсандии хурду бузург, яъне тамоми мардум, мебошад, дар кишвари мо ба шарофати истиқлолияти давлатӣ бо рамзу ойнҳои бисёр дерина ва рангу таровати басо дилчаспу зебандаи худ эҳё гардида, ба яке аз дӯстдоштатарин ҷашнҳои миллии

сокинони Тоҷикистони бихиштосоҷмон табдил ёфтааст.

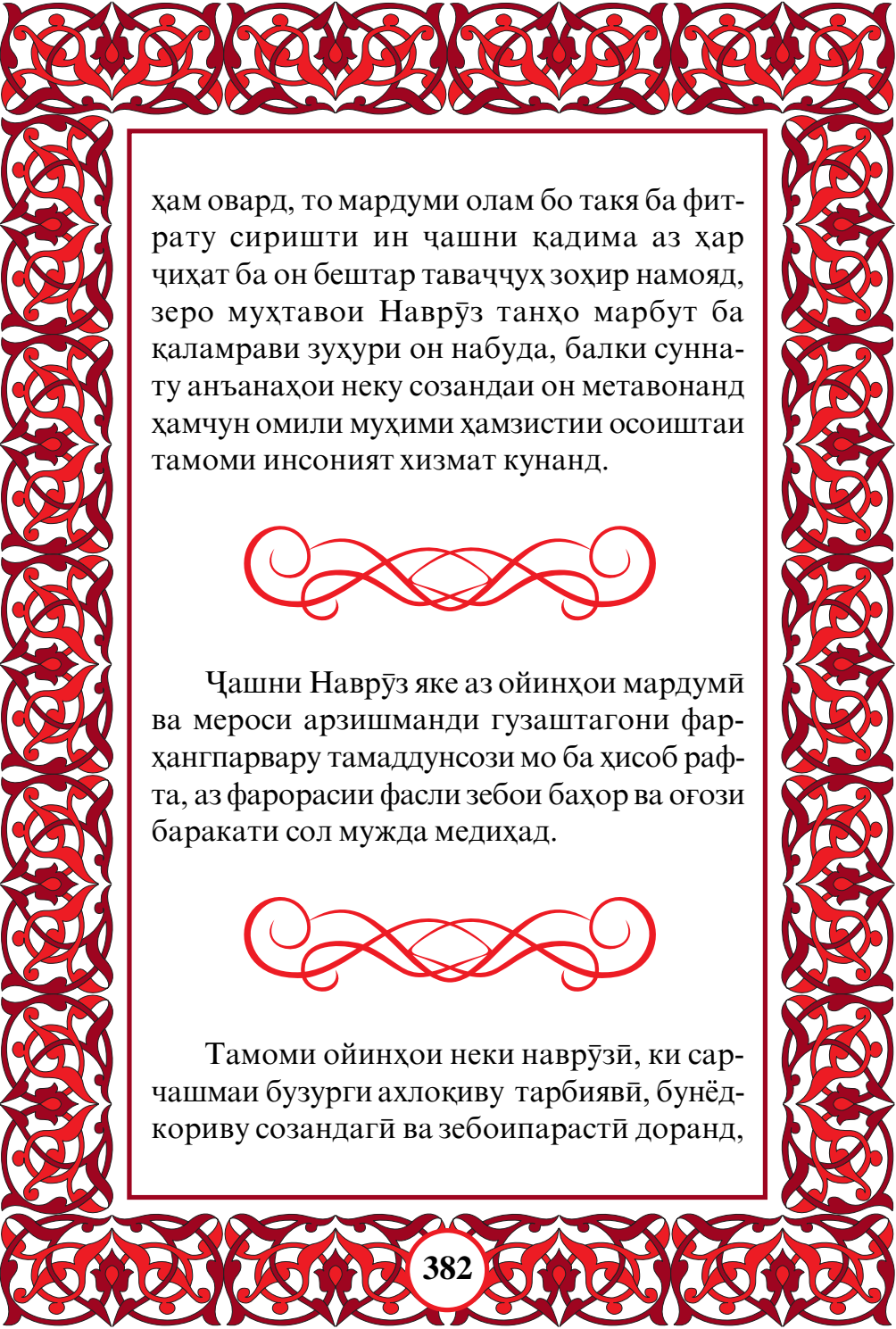
Дар фалсафаи Наврӯз амали созандаву офаранда чун нахустунсури фаъолияти инсон шинохта мешавад, ки хунари кишоварзӣ баёнғари возехтарини он мебошад.

Наврӯз – бо ин ҳама ойнҳои неку ибратбахши худ – ҳамчун паёми ҳикматомӯзи ниёгони шарофатманди мо ба мардум нақуву зебӣ ва хушиву хурсандӣ ато мекунад.

Ҷаҳонишавии Наврӯз дар марҳалаи нави таърихи давлатдорӣ мо имкон фаро-

хам овард, то мардуми олам бо тақя ба фитрату сиришти ин чашни қадима аз ҳар чиҳат ба он бештар таваҷҷуҳ зоҳир намояд, зеро муҳтавои Наврӯз танҳо марбут ба қаламрави зуҳури он набуда, балки суннату анъанаҳои неку созандаи он метавонанд ҳамчун омили муҳими ҳамзистии осоиштаи тамоми инсоният хизмат кунанд.

Чашни Наврӯз яке аз ойинҳои мардумӣ ва мероси арзишманди гузаштагони фарҳангпарвару тамаддунсози мо ба ҳисоб рафта, аз фарорасии фасли зебои баҳор ва оғози баракати сол мужда медиҳад.

Тамоми ойинҳои неки наврӯзӣ, ки сарчашмаи бузурги ахлоқиву тарбиявӣ, бунёдкориву созандагӣ ва зебоипарастӣ доранд,

имрӯз низ барои мардumi мо муътабар ва
ибратомӯзанд.

Яке аз суннатҳои неки наврӯзи шод гар-
донидани кӯдакону наврасон аст, ки марду-
ми фарҳангпарвари мо аз қадимулайём ин
таомулро бо эҳтироми хоса ба ҷо меоварад.

Дар фарҳанги мардumi мо чашни фар-
хундаи Наврӯз ниҳоят азизу арҷманд буда,
маҳсусан ба шарофати соҳибистиклолӣ ба
таври оммавӣ, бо иштироки хурду бузурги
мардум, доир мегардад.

Наврӯз барои мардumi мо на танҳо
хушнудиву шодмонӣ меорад, балки як во-

сита ва айёми созандагиву ободкорӣ буда,
ба пешрафту ободии ҳар як хонадон, маҳал-
ли зист, шаҳру ноҳия ва, дар маҷмуъ, ба обо-
дии сарзaminaмон мусоидат менамояд.

Наврӯз, ки дорoi сифатҳои инсонпар-
варонаи некиву накукорӣ, бахшишу меҳру-
бонӣ ва созандагиву бунёдкорӣ мебошад, ба
ҷашни байналмилалӣ табдил ёфта, дар би-
сёр кишварҳои ҷаҳон таҷлил карда меша-
вад.

Наврӯз, ки маҷмуъае аз андӯхтаҳои
ҳакимонаи халқу миллатҳои куҳанбунёд
мебошад, ҷашнест, ки зиндагиву рӯшноӣ,
некиву накукорӣ, сулҳу созандагиро меси-
тояд ва мақоми инсонро азизу гиромӣ ме-
дорад.

Чашни Наврӯзи байналмилалӣ яке аз маросимҳои писандидаи оламиён мебошад, ки бо сифатҳои башардӯстонааш аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ ҳамчун дастоварди камназири фарҳанги умумиинсонӣ пазируфта шудааст ва бо хусусиятҳои писандидааш, ки некиву накукорӣ, хуррамиву хушҳолӣ, шодмониву нишот ва саодату пирӯзиро талқин мекунанд, машҳури олам гардидааст.

Чашни Наврӯз, дар ҳақиқат, як ҷузъи хотираи тобноки маънавии одамон мебошад, ки наслҳоро ба ҳам пайванд дода, робитаҳои дӯстӣ ва муносибатҳои ҳамёриву ҳамкориро боз ҳам қавӣ мегардонад.

Наврӯз ҳамчун рамзи пайванди табиату инсон, нишонаи баробар гардидани

шабу рӯз ва оғози корҳои саҳроӣ дар ҷисму қалби мардуми офарандаи мо абадан макон гирифта, барои имрӯзиён чун ойини эҳёгару созанда аз қари асрҳо паём мерасонад.

Наврӯз хислатҳои бузурги зебоипарастиву меҳмоннавозӣ ва накукориву хайрхоҳиро дар қалби инсонҳо ҷо намуда, табиатро бедор месозад, равшаниро бар зулмот, гармиро бар сарди пирӯз мегардонад ва шодиву сурури мардумро ба зиндагӣ бештар месозад.

Наврӯз нифоқу низоъ ва бераҳмиву бешафқатиро аз қалби одамон дур месозад ва дар вучуди инсонҳо эҳсоси дӯстиву бародарӣ, меҳру шафқат, эҳтирому садоқат ва ҳамёриву ҳамзистиро зиёдтар намуда, ба

хар фард аз рӯзи неку зиндагии беҳин муж-
да мерасонад.

Моро зарур аст, ки таърих ва анъанаву
суннатҳои Наврӯзро ҳарчи бештар ва амиқ-
тар омӯзем, таҷассум ва тараннуми онро дар
адабиёти ҷаҳон густариш бахшем ва паҳлуҳои
неки инсонгароёнаву умумибашарию ин ой-
ини фархундаро дар олам тарғиб намоем.

Наврӯзи ҷаҳонӣ, мисли адабиёту фар-
ҳанг, хусусият ва сиришти инсонгароёна
дошта, ба кас неруву шодмонӣ, хушиву
хушбахтӣ мебахшад.

Ҷаҳонишавии Наврӯз мо, ворисони ин
ҷашни зебову хумоюни аҷдодиро водор ме-

созад, ки, дар баробари ифтихор кардан, инчунин барои минбаъд дар сатҳи баланд таҷлил ва эҳё намудани суннатҳои ахлоқиву маънавӣ ва фарҳангиву миллии он иқдомҳои бештар намуда, ба аҳли олам ҷиҳати муаррифи намудани фазилатҳои волои инсондӯстонаи он пайваста азму талош кунем.

Фалсафаи маънавии Наврӯз дар иҷрои се рукни муҳимтарини ахлоқӣ – пиндори нек, гуфтори нек ва рафтори нек – таҷассум ёфтааст.

Наврӯзи ҷаҳонӣ, ки дар сарнавишти миллати мо ва тамоми меросбарони он нақши барҷаста дорад, ҳамчун падидаи нотакрори фарҳангӣ ва унсури тамаддуни миллии дар айни замон ҷаҳонишудаи аҷдодӣ-амон, дар масири таърих тамоми инсоният-

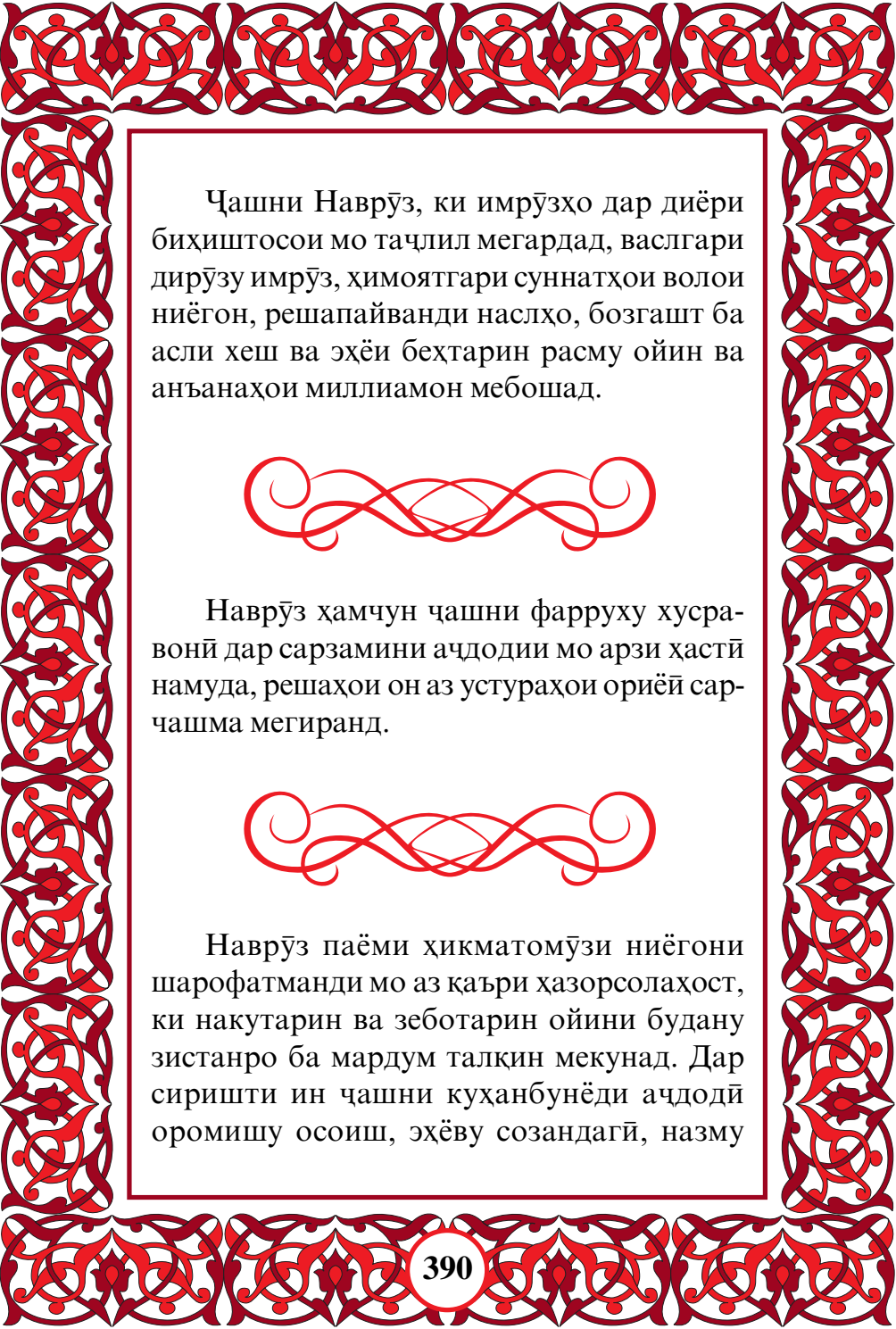
ро ба созандагиву офарандагӣ, барои эҷод ва бунёди тарҳи нави зиндагӣ ва ташаббусу иқдомҳои тоза ҳидоят намудааст.

Фазилати Наврӯз ҳамчун ҷашни пайванди инсон бо табиат аз вусъати амалҳои созандагиву ободкорӣ, сабзонидану парвариши ниҳолҳо ва бунёди боғҳо иборат аст, ки дар тамоми марҳалаҳои ташаккули Наврӯзи Аҷам мукамал гардида, на танҳо аҷдоди мо, балки мардумони мухталифро ба сӯйи чунин амалҳои нек ҳидоят кардааст.

Мақоми ҷаҳониро соҳиб шудани Наврӯз имрӯз – дар шароити ҷаҳонишавии проблемаҳои башарӣ – тамоми мардуми сайёро ба анҷоми амалҳои олии инсонӣ раҳнамун месозад.

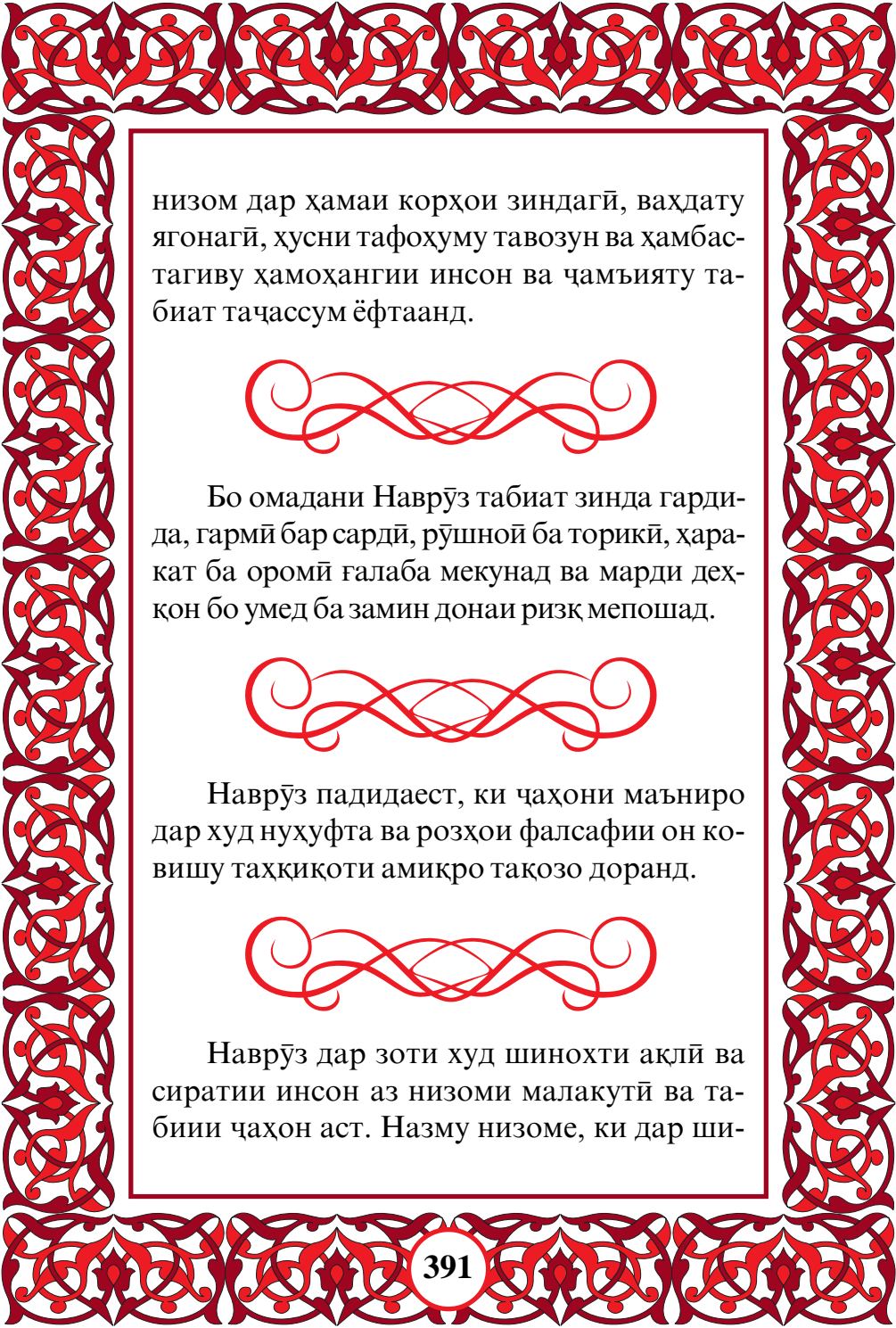
Чашни Наврӯз, ки имрӯзҳо дар диёри биҳиштосои мо таҷлил мегардад, васлгари дирӯзу имрӯз, ҳимоятгари суннатҳои волои ниёгон, решапайванди наслҳо, бозгашт ба асли хеш ва эҳёи беҳтарин расму ойин ва анъанаҳои миллиамон мебошад.

Наврӯз ҳамчун чашни фарруху хусравонӣ дар сарзамини аҷдодии мо арзи ҳастӣ намуда, решаҳои он аз устураҳои ориёӣ сарчашма мегиранд.

Наврӯз паёми ҳикматомӯзи ниёгони шарофатманди мо аз қаъри ҳазорсолаҳост, ки накутарин ва зеботарин ойини будану зистанро ба мардум талқин мекунад. Дар сиришти ин чашни куҳанбунёди аҷдодӣ оромишу осоиш, эҳёву созандагӣ, назму

низом дар ҳамаи корҳои зиндагӣ, ваҳдату
ягонагӣ, хусни тафоҳуму тавозун ва ҳамбас-
тагиву ҳамоҳангии инсон ва ҷамъияту та-
биат таҷассум ёфтаанд.

Бо омадани Наврӯз табиат зинда гарди-
да, гармӣ бар сардӣ, рӯшноӣ ба торикӣ, ҳара-
кат ба оромӣ ғалаба мекунад ва марди деҳ-
кон бо умед ба замин донаи ризқ мепошад.

Наврӯз падидаест, ки ҷаҳони маъниро
дар худ нухуфта ва розҳои фалсафии он ко-
вишу таҳқиқоти амикро тақозо доранд.

Наврӯз дар зоти худ шинохти ақлӣ ва
сиратии инсон аз низоми малакутӣ ва та-
биии ҷаҳон аст. Назму низоме, ки дар ши-

нохти ориёиҳои бостонӣ бар мабнои ростӣ, некӣ, озодагӣ, эътидол ва созандагӣ устувор аст ва маънии воқеии ҳастии инсонро таъин менамояд.

Наврӯз амали созанда ва халлокро чун нахустунсури фаъолияти инсон муаррифӣ кард, ки баёнгари возеҳтарини он барзгарӣ ва кишоварзӣ ва, дар маҷмӯъ, фаъолияти иқтисодӣ ва созандаи иҷтимоист. Маҳз ҳамин амал имкон медиҳад, ки ҷомеа ба пешрафт ва рушди матлуб ноил гардад.

Шаҳсутони дигари ҷомеа дар фалсафаи Наврӯз озодагӣ мебошад. Он баёнгари покии тан ва рӯҳи озодагӣ ва начобати пиндор, гуфтор ва кирдори афроди ҷомеа буда, покиву назофати ҳаво, замин, об ва муҳи-

ти зист, сихати инсон, парвариши рӯхи со-
лим аз меъёрҳои ҳастии инсониянд.

Наврӯз дар низоми ҷомеа ва фаъолияти
иҷтимоии инсон асли эътидолро чун асли
бунёди ва мизони возеҳ арзёбӣ намудааст.

Наврӯз аз сароғоз шаҳсутунҳои ҳастии
иҷтимоӣ ва тамаддунии инсонро мушаххас
ва муайян намуд.

Ҷовидонагии Наврӯз ба ҳайси қадим-
тарин ҷашни зиндаву пайдори ҷаҳон дар
пайванди ногуста ба ниёзҳои ҳаёти ва
сиратии инсон – зиндагии озодаву шоиста,
пешрафти иҷтимоӣ ва, баҳусус, камоли маъ-
навии инсон – аст.

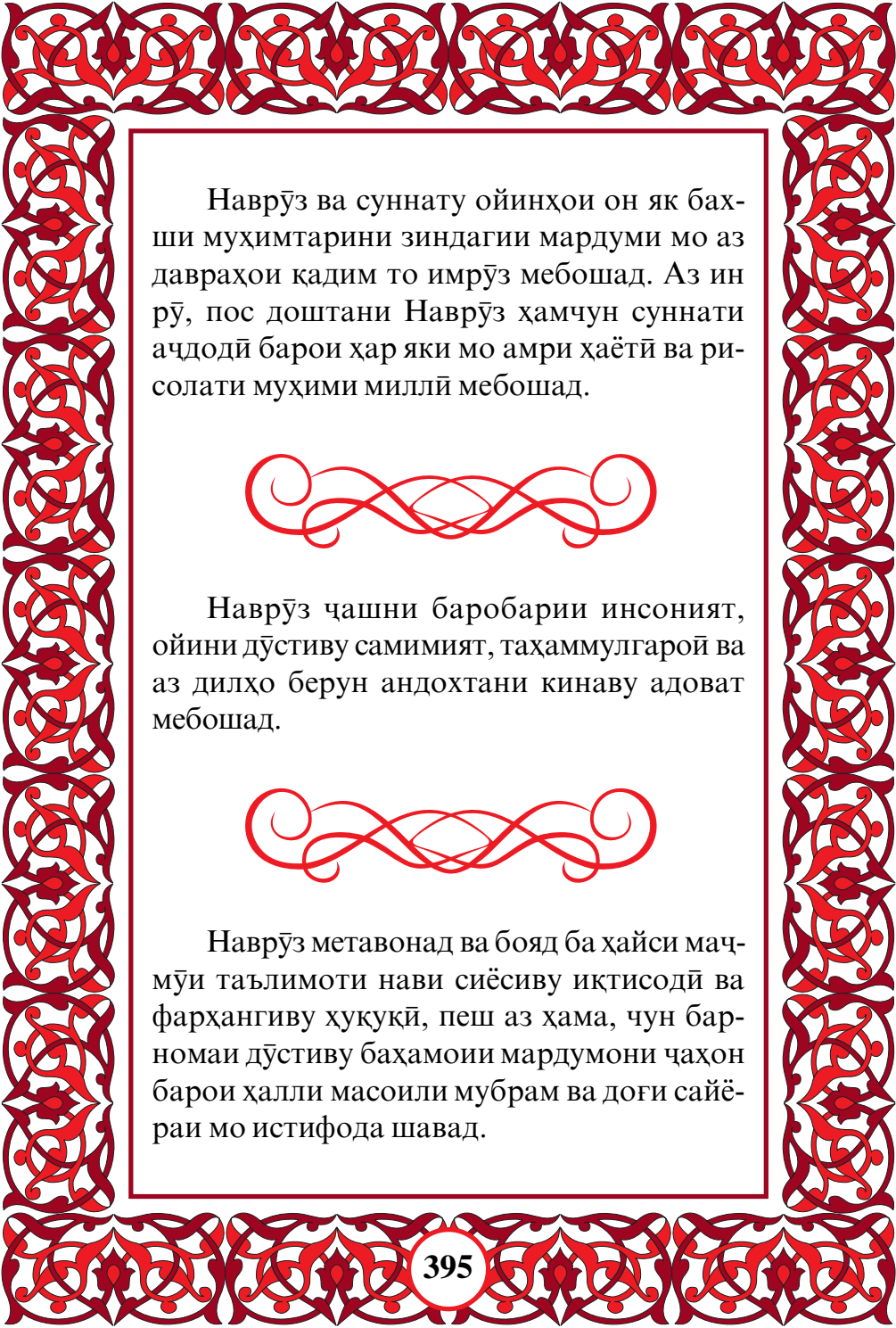
Наврӯз бо обу хок, марзу бум ва рӯҳи зиндагисозу тамаддунофари аҷдоди мо пайванди ногустастанӣ дошта, расму ойинҳои он дорои рамзҳои мебошанд, ки аз қадим то имрӯз бо рӯзгори мардуми созандаву ободгар ва фарҳангиву таҳаммулгарои мо созгоранд.

Бузургдошти Наврӯз, умуман, бузургдошти таърих ва тамаддуни башарист, ки дар тӯли садсолаҳо арзишҳои неки инсониро дар худ таҷассум кардааст.

Ҷашни Наврӯз, дар ҳақиқат, аз ҷумлаи муҳимтарин ва муқаддастарин ойинҳои миллии мо буда, дар худ тамоми шукӯҳу азамати таъриху тамаддуни қуҳани моро таҷассум менамояд.

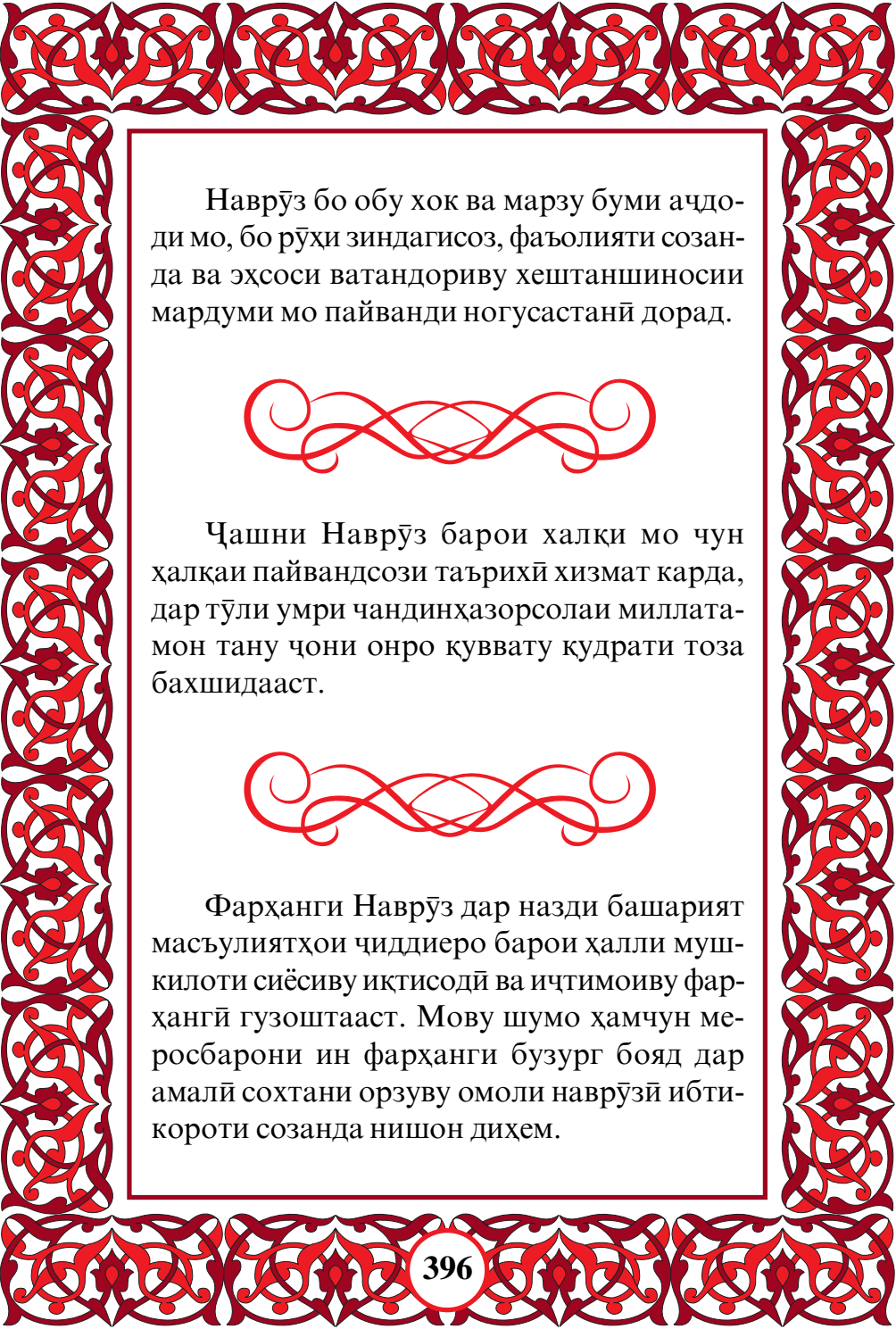
Наврӯз ва суннату ойинҳои он як бахши муҳимтарини зиндагии мардуми мо аз давраҳои қадим то имрӯз мебошад. Аз ин рӯ, пас доштани Наврӯз ҳамчун суннати аҷдодӣ барои ҳар яки мо амри ҳаёти ва рисолати муҳими миллӣ мебошад.

Наврӯз ҷашни баробарии инсоният, ойини дӯстиву самимият, таҳаммулгароӣ ва аз дилҳо берун андохтани кинаву адоват мебошад.

Наврӯз метавонад ва бояд ба ҳайси маҷмуи таълимоти нави сиёсӣ ва иқтисодӣ ва фарҳангӣ ва ҳуқуқӣ, пеш аз ҳама, чун барномаи дӯстиву баҳамноии мардумони ҷаҳон барои ҳалли масоили мубрам ва доғи сайёраи мо истифода шавад.

Наврӯз бо обу хок ва марзу буми ачдо-
ди мо, бо рӯҳи зиндагисоз, фаъолияти созан-
да ва эҳсоси ватандориву хештаншиносии
мардуми мо пайванди ногусастанӣ дорад.

Ҷашни Наврӯз барои халки мо чун
халқаи пайвандсози таърихӣ хизмат карда,
дар тӯли умри чандинҳазорсолаи миллата-
мон тану ҷони онро қуввату қудрати тоза
бахшидааст.

Фарҳанги Наврӯз дар назди башарият
масъулиятҳои ҷиддиеро барои ҳалли муш-
килотии сиёсӣ ва иқтисодӣ ва иҷтимоӣ фар-
ҳангӣ гузоштааст. Мову шумо ҳамчун ме-
росбарони ин фарҳанги бузург бояд дар
амалӣ сохтани орзуву омоли наврӯзӣ ибти-
короти созанда нишон диҳем.

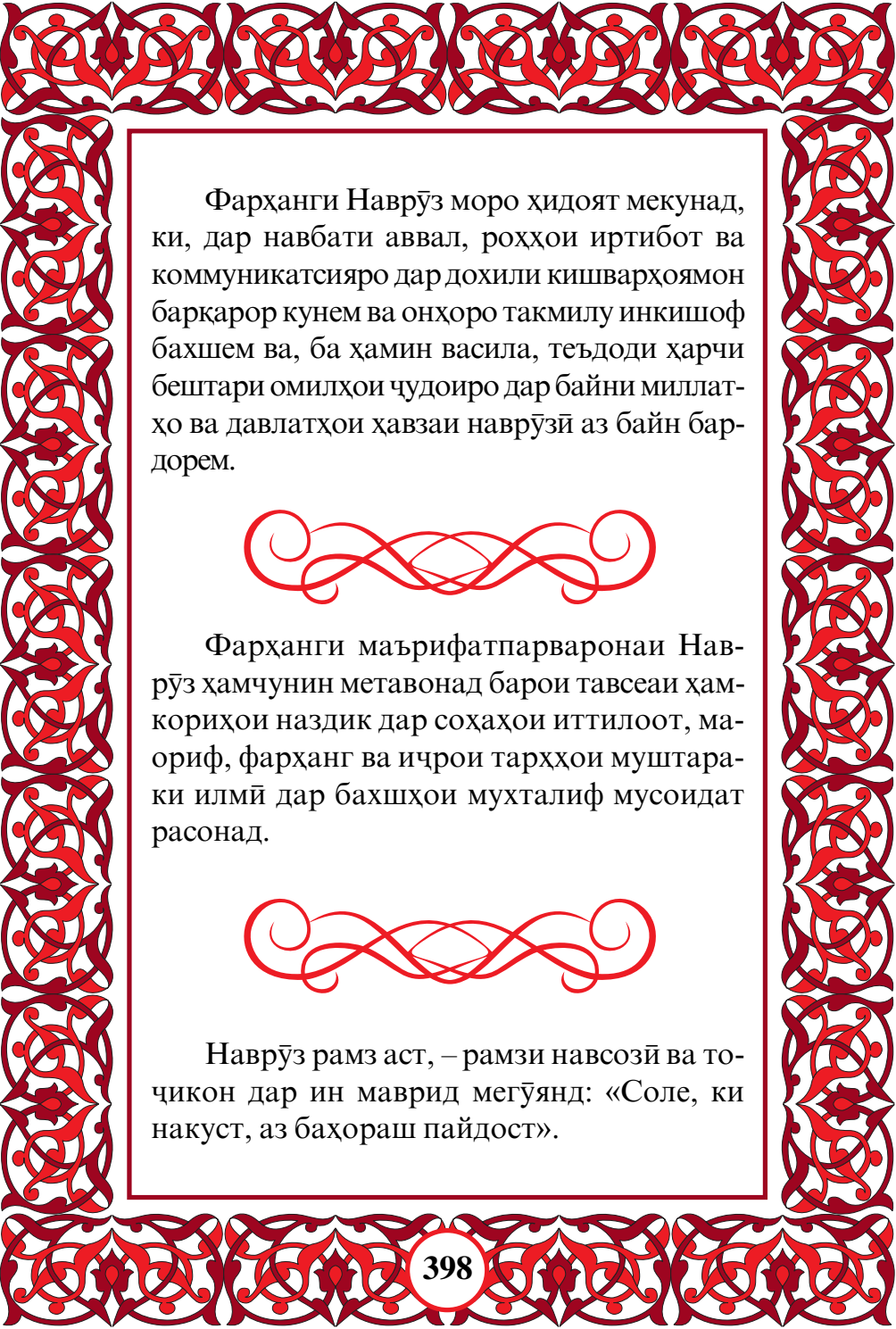
Дар тӯли қарнҳо фалсафа ва фарҳанги наврӯзӣ, ки таҳаммулгарой ва дигар арзишҳои волои инсониро дар худ ғунҷонидааст, ташаккул ёфта, пас доштани чаҳор нахустунсури зиндагии башар – обу замин ва оташу бодро дар мадди аввал қарор дод.

Наврӯз чашни инсони некманиш ва таҳаммулгаро буда, бо фарорасии он одамон кинаву адоватро аз дилҳо дур меандозанд, ба покиву садоқати ботинӣ рӯ меоранд, ба беҳдошти фардӣ, хонаводагӣ ва ҷомеа мебардоранд.

Зухури Наврӯз ба воқеаву устураҳои бузурги кайҳониву ҳамосие мепайвандад, ки ба сарнавишти ҳамаи фарзандони Ҳазрати Одам алоқамандӣ доранд.

Фарханги Наврӯз моро ҳидоят мекунад, ки, дар навбати аввал, роҳҳои иртибот ва коммуникатсияро дар дохили кишварҳоямон барқарор кунем ва онҳоро такмили инкишоф бахшем ва, ба ҳамин васила, теъдоди ҳарчи бештари омилҳои ҷудоиро дар байни миллатҳо ва давлатҳои ҳавзаи наврӯзӣ аз байн бардорем.

Фарханги маърифатпарваронаи Наврӯз ҳамчунин метавонад барои тавсеаи ҳамкориҳои наздик дар соҳаҳои иттилоот, маориф, фарҳанг ва иҷрои тарҳҳои муштараки илмӣ дар бахшҳои мухталиф мусоидат расонад.

Наврӯз рамз аст, – рамзи навсозӣ ва тоҷикон дар ин маврид мегӯянд: «Соле, ки накуст, аз баҳораш пайдост».

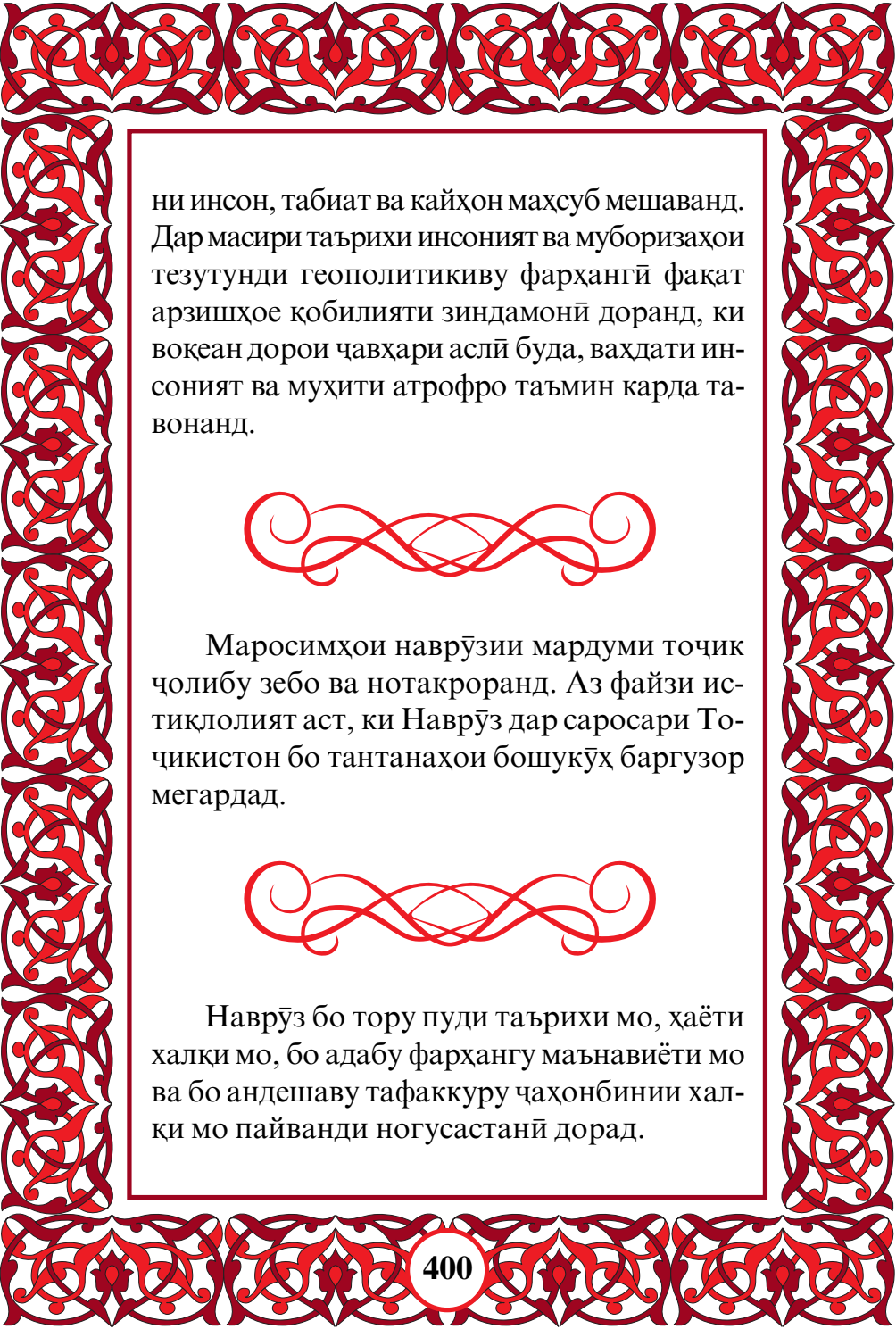
Ин чашни бостонии ниёғони мо рамзи абадияти зиндагӣ, эҳёи табиат ва покии инсон буда, барои мо, тоҷикон, басо муқаддас ва гиромӣ мебошад. Зеро фарҳангу ойнҳои ориёии мо аз даврони қадим то имрӯз бо суннатҳои наврӯзӣ ва сарнавишти миллати мо пайванди ногузастанӣ дошта, дар дилу дидаҳои мардуми мо ҷой гирифтаанд.

Истиқлолият ва Наврӯз мафҳумҳои ба ҳамдигар наздик ва ифодагари марому ормонҳои беҳтарини халқи мо мебошанд.

Наврӯз чашнест, ки чавҳари онро ҳаёту поки, муҳаббату садоқат, ваҳдату бахшояндагӣ ва некиву равшанӣ ташкил дода, суннатҳои наврӯзӣ ифодагари ҳамоҳангии бай-

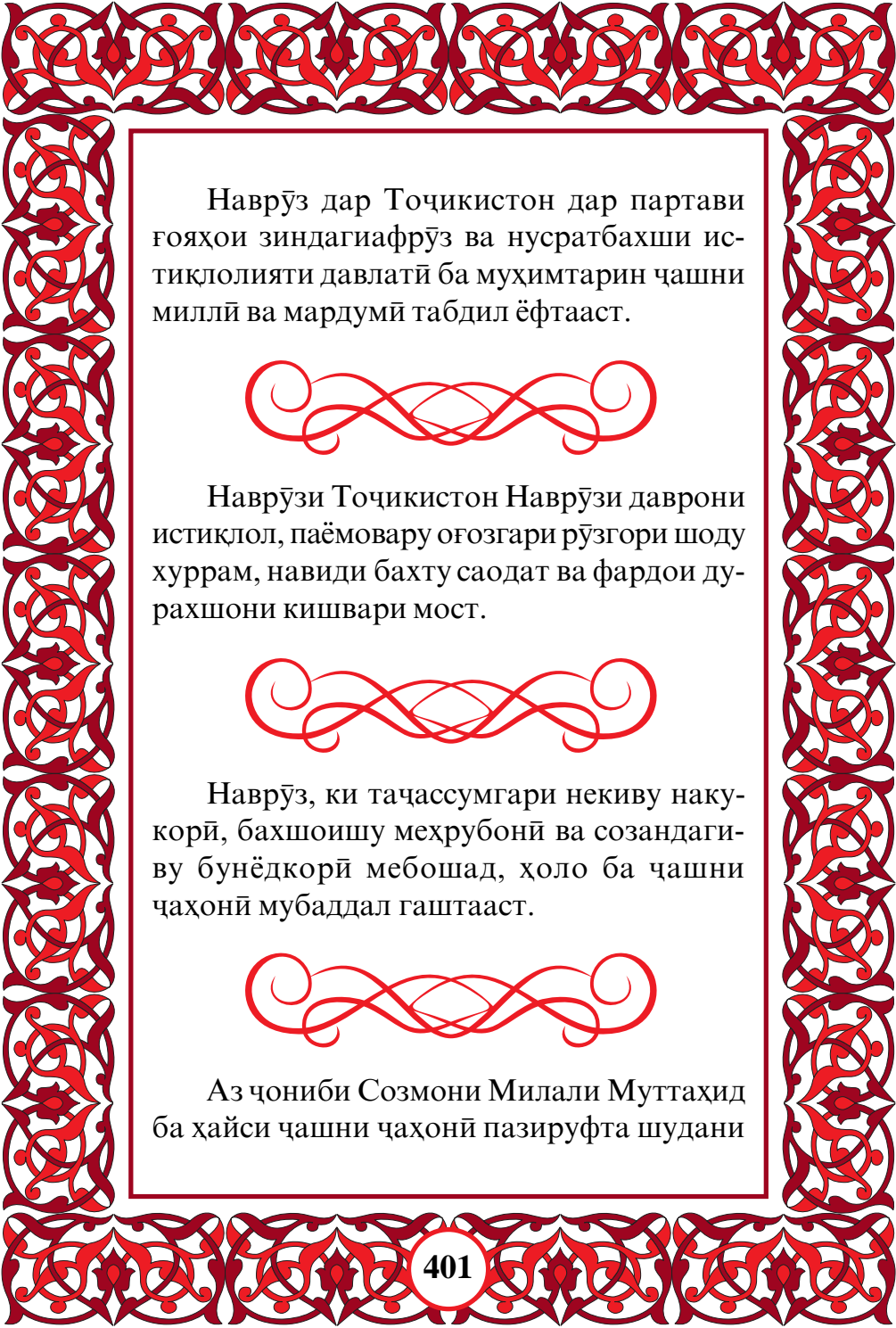
ни инсон, табиат ва кайҳон маҳсуб мешаванд. Дар масири таърихи инсоният ва муборизаҳои тезтунди геополитикиву фарҳангӣ фақат арзишҳои қобилияти зиндамонӣ доранд, ки воқеан дорои чавҳари асли буда, ваҳдати инсоният ва муҳити атрофро таъмин карда тавонанд.

Маросимҳои наврӯзии мардуми тоҷик ҳамаҷониба зебо ва нотакроранд. Аз ҷиҳати истиклолият аст, ки Наврӯз дар саросари Тоҷикистон бо тантанаҳои бошукӯҳ баргузор мегардад.

Наврӯз бо тору пуди таърихи мо, ҳаёти халқи мо, бо адабу фарҳангу маънавияти мо ва бо андешаву тафаккуру ҷаҳонбинии халқи мо пайванди ногусастанӣ дорад.

Наврӯз дар Тоҷикистон дар партави
ғояҳои зиндагиафрӯз ва нусратбахши ис-
тиқлолияти давлатӣ ба муҳимтарин ҷашни
миллӣ ва мардумӣ табдил ёфтааст.

Наврӯзи Тоҷикистон Наврӯзи даврони
истиклол, паёмовару оғозгари рӯзгори шоду
хуррам, навиди бахту саодат ва фардои ду-
рахшони кишвари мост.

Наврӯз, ки таҷассумгари некиву наку-
корӣ, бахшоишу меҳрубонӣ ва созандаги-
ву бунёдкорӣ мебошад, ҳоло ба ҷашни
ҷаҳонӣ мубаддал гаштааст.

Аз ҷониби Созмони Милали Муттаҳид
ба ҳайси ҷашни ҷаҳонӣ пазируфта шудани

Наврӯз гувоҳи он аст, ки ҳанӯз дар замони қадим ниёғони мо бо нияти нек ва ормони олий чашнеро асос гузоштаанд, ки паёми ваҳдату муҳаббат, таҳаммулгарой, покиву сadoқат, зебоиву нафосат ва бедориву захмат мебошад.

Наврӯз зиндатарин чашне дар рӯи Земин буда, воқеан ҳам омадани соли навро ба кураи он ва сабзиши ҷадиди ҷаҳонро башоратгар аст. Ин чашн ҳар сол як маротиба чун бедориву эҳёи табиат фаро расида, бо ҳар равияи ғоявию фарҳангие, ки дар тӯли таърих рӯ ба рӯ шудааст, созгор омадааст ва боз ҳам зеботару ғанитар гаштааст.

Миллати тоҷик чашни Наврӯзро дар тӯли садсолаҳо, ба монанди забони модарӣ,

хифз намуда, дар замони навин онро чузъи таркибии хувияти миллӣ ва мояи сарбаландии маънавии худ медонад.

Тоҷикистони соҳибистиклол имрӯз волотарин суннатҳои Наврӯзро, чун дар аҳди Куруши Кабиру Доро, Хусрави Парвизу Борбад, Исмоили Сомониву Рӯдакӣ, аз нав эҳё намуд ва мазмуну шукӯҳи тоза бахшид.

Гузаштагони тамаддунсозу фарҳангии мо – тоҷикон – аз замонҳои қадим чашнҳои бузурги Наврӯз, Меҳргон ва Садаро бо риояи расму анъанаҳои куҳан таҷлил менамуданд. Бояд зикр кард, ки тибқи донишу таҷрибаи онҳо дар асрҳои бостонӣ фаслҳои солро ба давраҳои гармо ва сармо тасниф менамуданд. Ин ду фасли сол, яъне гармо –

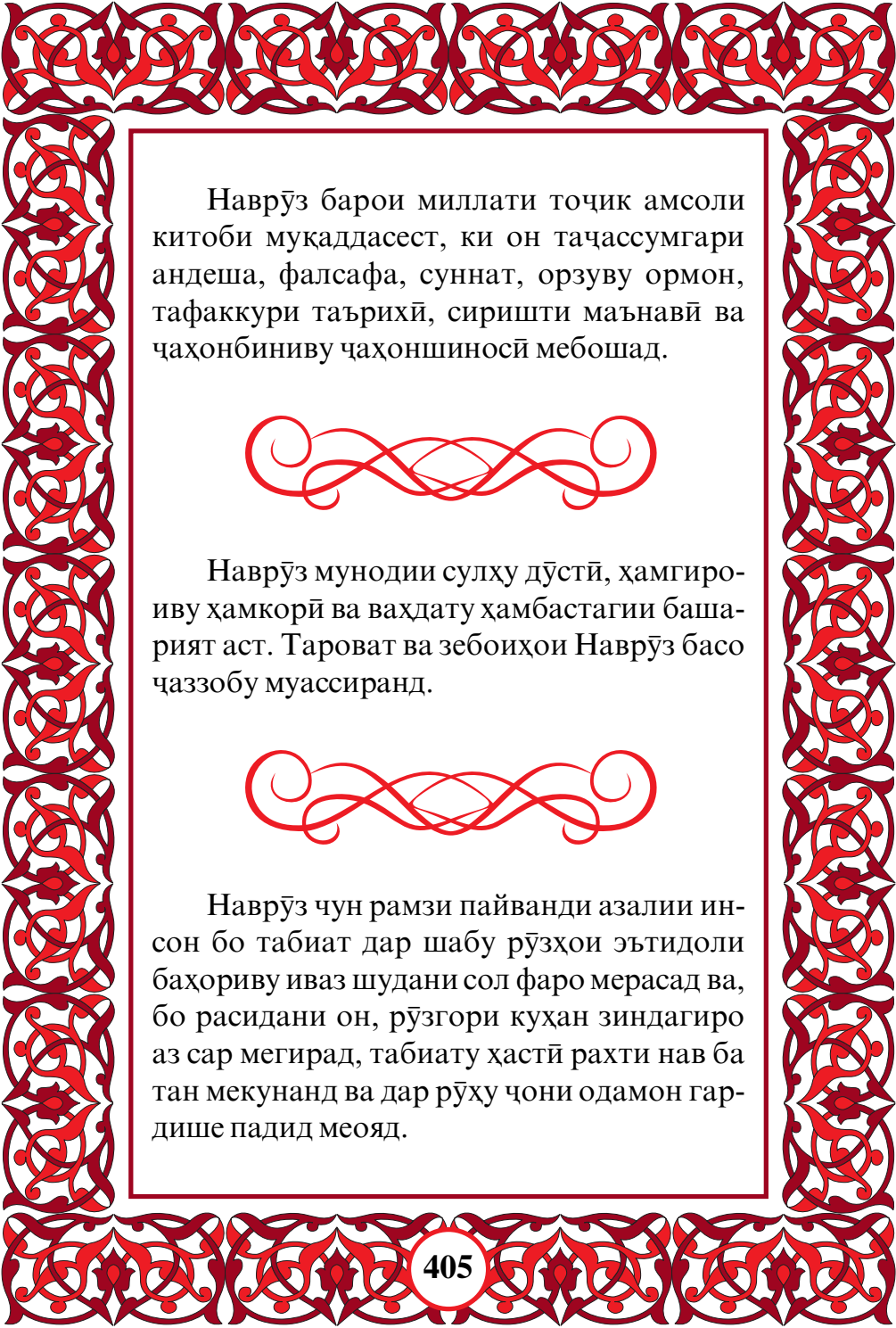
тобистон – аз ҳафт моҳ ва сармо – зимистон
аз панҷ моҳ иборат буданд.

Наврӯз айёмест, ки хурду бузург перо-
хани наву тоза ба бар намуда, рӯху ҷонро
тоза карда, губори кудуратро аз дилҳо бе-
рун намуда, бо қалби поку ниятҳои нек гир-
ди дастархони ҳафтсину ҳафтшин давра
меороянд.

Наврӯз бузургтарин ҷашни миллии
мардуми ориёӣ, оғози соли нави шамсӣ,
пайвандгари инсонӣ табиат, мавсими киш-
тукори баҳорӣ ва, аз нигоҳи илмӣ, дақиқ-
тарин мизони баробаршавии шабу рӯз, яъне
эътидоли баҳорӣ, аст, ки онро ҳанӯз Умари
Хайём ҳазор сол пеш аз ин дар тақвими сол-
шумории хуршедии худ исбот карда буд.

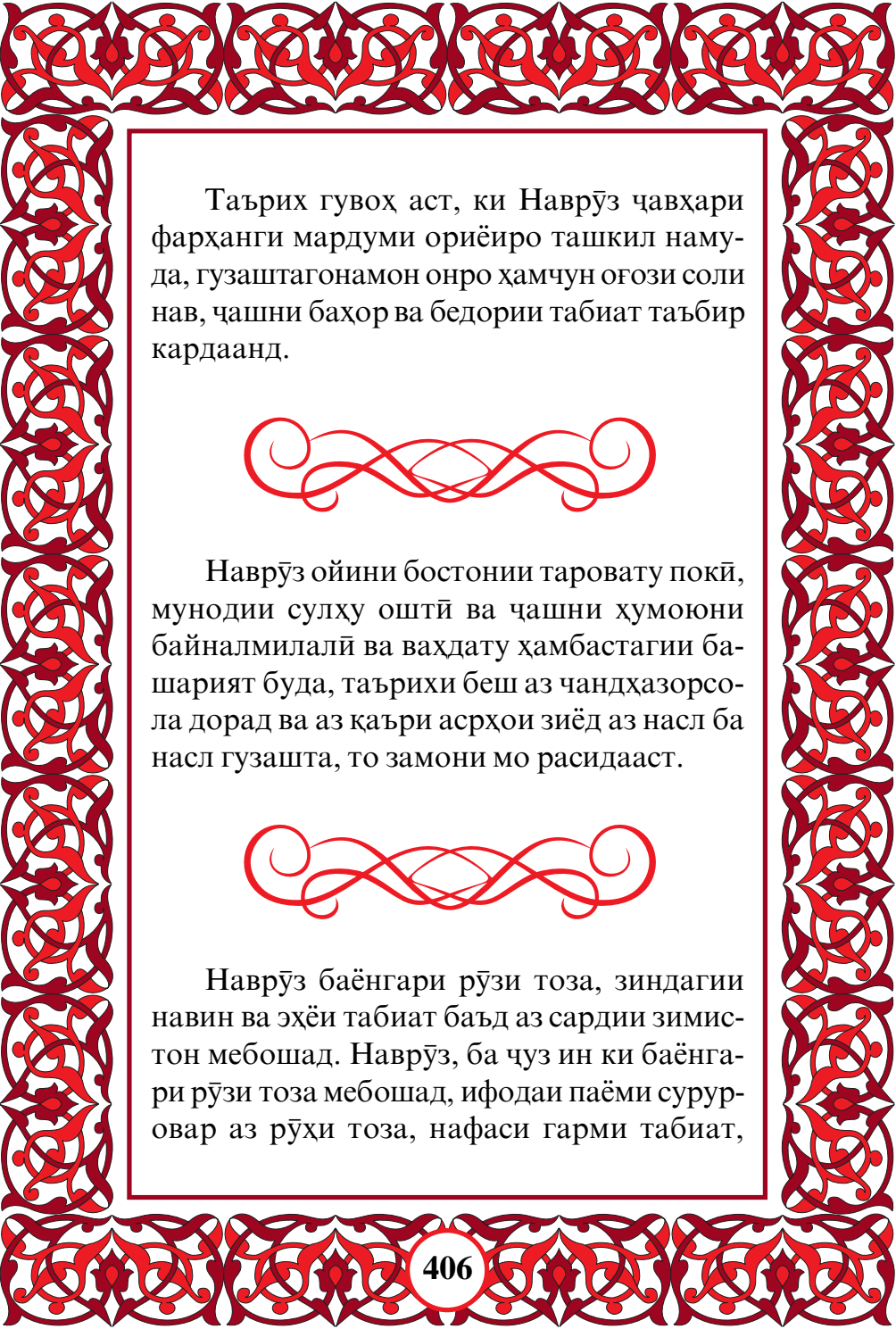
Наврӯз барои миллати тоҷик амсоли китоби муқаддасест, ки он таҷассумгари андеша, фалсафа, суннат, орзуву ормон, тафаккури таърихӣ, сиришти маънавӣ ва ҷаҳонбиниву ҷаҳоншиносӣ мебошад.

Наврӯз мунодии сулҳу дӯстӣ, ҳамгириву ҳамкорӣ ва ваҳдату ҳамбастагии башарият аст. Тароват ва зебоӣҳои Наврӯз басо ҷаззобу муассиранд.

Наврӯз чун рамзи пайванди азалии инсон бо табиат дар шабу рӯзҳои эътидоли баҳориву иваз шудани сол фаро мерасад ва, бо расидани он, рӯзгори куҳан зиндагиро аз сар мегирад, табиату ҳастӣ раҳти нав ба тан мекунад ва дар рӯҳу ҷони одамон гардише падида меояд.

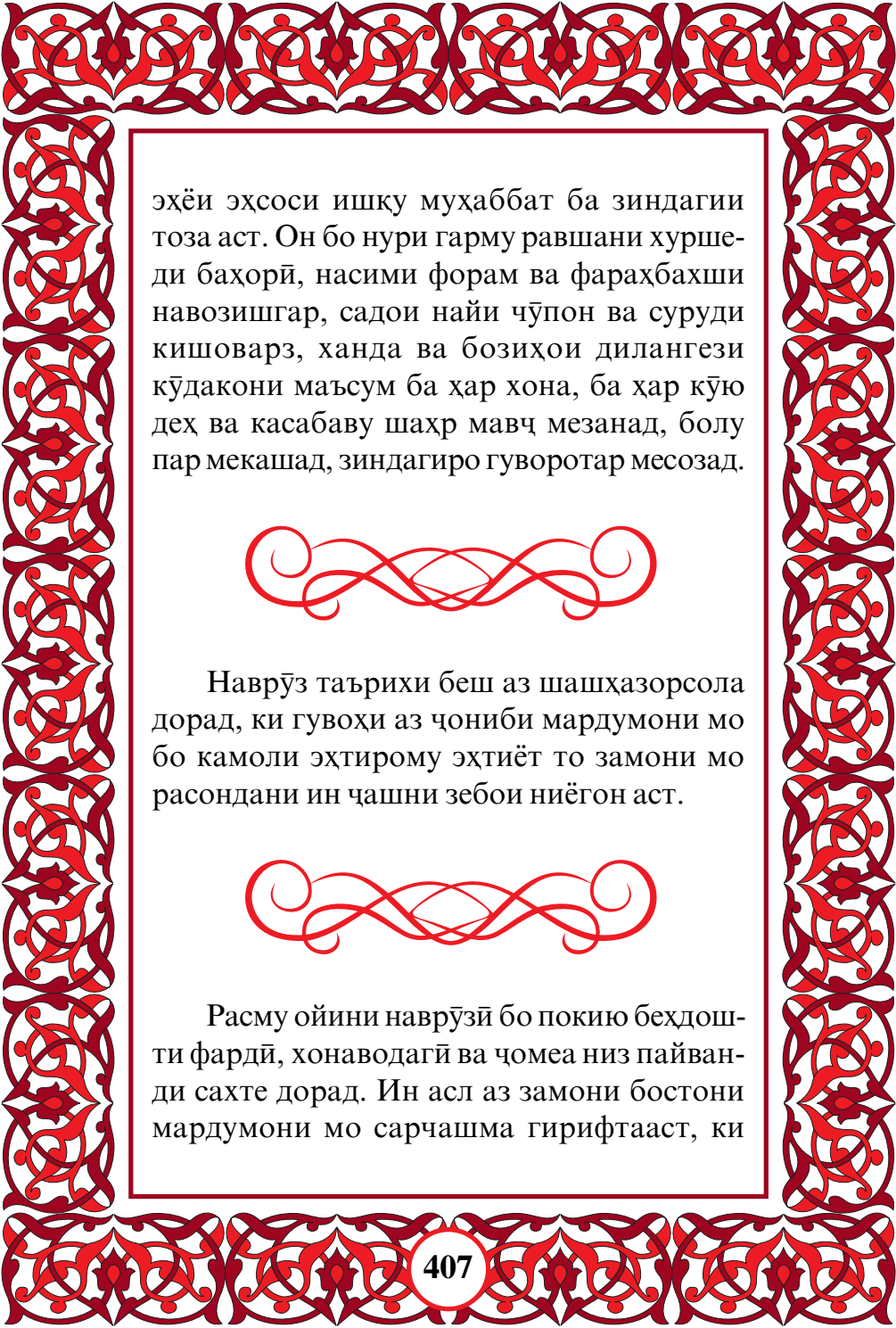
Таърих гувоҳ аст, ки Наврӯз чавҳари фарҳанги мардуми ориёиро ташкил наму- да, гузаштагонамон онро ҳамчун оғози соли нав, чашни баҳор ва бедории табиат таъбир кардаанд.

Наврӯз ойини бостонии таровату покӣ, мунодии сулҳу оштӣ ва чашни ҳумоюни байналмилалӣ ва ваҳдату ҳамбастагии ба- шарият буда, таърихи беш аз чандҳазорсо- ла дорад ва аз қаъри асрҳои зиёд аз насл ба насл гузашта, то замони мо расидааст.

Наврӯз баёнгари рӯзи тоза, зиндагии навин ва эҳёи табиат баъд аз сардии зимис- тон мебошад. Наврӯз, ба чуз ин ки баёнга- ри рӯзи тоза мебошад, ифодаи паёми сурур- овар аз рӯҳи тоза, нафаси гарми табиат,

эхѐи эҳсози ишқу муҳаббат ба зиндагии тоза аст. Он бо нури гарму равшани хуршеди баҳорӣ, насими форам ва фараҳбахши навозишгар, садои найи чӯпон ва суруди кишоварз, ханда ва бозиҳои дилангези кӯдакони маъсум ба ҳар хона, ба ҳар кӯю деҳ ва касабаву шаҳр мавҷ мезанад, болу пар мекашад, зиндагиро гуворотар месозад.

Наврӯз таърихи беш аз шашҳазорсола дорад, ки гувоҳи аз ҷониби мардумони мо бо камоли эҳтирому эҳтиёт то замони мо расондани ин ҷашни зебои ниёгон аст.

Расму ойини наврӯзӣ бо покию беҳдошти фардӣ, хонаводагӣ ва ҷомеа низ пайванди сахте дорад. Ин асл аз замони бостони мардумони мо сарчашма гирифтааст, ки

пиндору гуфтору рафтори нек тақозои ҳат-
мии зиндагии эшон будааст.

Наврӯзи бостонӣ сароғози таърихи пур-
гановати мо буда, ҳамчун суннати пурар-
зиш ба фарҳангу тамаддуни миллӣ ва тору
пуди зиндагии на танҳо мардуми тоҷику
форс, балки кулли халқҳои минтақаи Осиёи
Марказӣ ва берун аз он омезиш ёфтааст.

Иди Наврӯзро, ки бо фарорасии он гар-
мии ҷонбахши баҳорӣ оғоз меёбад, ҷашни
шукӯҳи табиат ва овони эҳёи он гуфтаанд.
Воқеан, Наврӯз давраест, ки Замин ба меҳва-
ри Хуршед баромада, рӯзу шаб баробар ме-
шаванд ва кулли инсон мавҷудотро рӯҳу ра-
вони тоза бахшида, ба ояндаи нек, рӯзгори
обод ва пешрафту созандагӣ ҳидоят мекунад.

Ин иди зебои ниёғони мо, ки дар ҳама давру замонҳо аз ҷумлаи бузургтарин ҷашнҳои муқаддаси миллӣ ва ойини зиндагисозии мардум ба ҳисоб меравад, ҳамчун рамзи корҳои баҳорӣ ва ғайзу баракати сол, пеш аз ҳама, ба кишоварзон неруву илҳами тоза ато мекунад. Наврӯз бо нақши созандаи ҳеш ба шудгор ва киштукори замин, пошидани донаи умед, шинонидани ниҳол ва гулу гулбуттаҳо, хуллас, оғози ҳамаи корҳои мавсими баҳор хидоят менамояд.

Тамаддуни халқи мо бо Наврӯз оғоз мегардад, яъне Наврӯз оғозгоҳи мардуми фарҳангии мо маҳсуб ёфта, аз давраҳои бостон то имрӯз бо беҳтарин арзишҳои худ ба зиндагии мо рангу таровати хоса мебахшад. Чунонки аз сарчашмаҳои зиёди таърихӣ, адабӣ ва фарҳангӣ бармеояд, пайдоиши Наврӯз ба замони Ҷамшед марбут буда, панҷуним ҳазор сол инҷониб ҳамчун рӯзи хучаста, пешонии сол ва ҷашни шодиву

нишот таҷлил мегардад. Наврӯз барои миллати тоҷик китоби сарнавишт буда, ниёгони мо ҳатто дар давраҳои мушкилтарини таърихӣ ин ҷашни муқаддас ва хучастаи ҳудро ҳимоят мекарданд ва бо Наврӯз дубора зинда мешуданд.

Наврӯз чун мунодии сулҳу оромӣ, пиндору гуфтору кирдори нек ва дӯстиву ҳамкориҳои халқҳо моро боз сӯйи рӯзгори беҳушунат, сулҳу субот ва кӯшиш барои зиндагии орому осуда раҳнамоӣ мекунад.

Наврӯз ҳамчун ҷавҳари тобнок ва нишонаи ҷовидонаи тамаддуни халқи тоҷик ҳамеша нигоҳдорандаи мардум, забон, расму ойин, фарҳангу таърих ва, ниҳоят, Ватан будааст. Аз ин рӯ, Наврӯз барои марду-

ми мо чашни ниҳоят муборак буда, дар мохи Фарвардин, ки маънои пок, озода, кудсӣ ва мукаддасро дорад, таҷлил мегардад.

Чашни Наврӯз ёдгори барҷаста ва бошукӯҳи зиндамондаи мардуми ориёинаҷод аст, ки собиқаи беш аз панҷҳазорсола дорад ва яке аз чашнҳои бисёр кӯҳани ҷаҳон ба шумор меравад.

Наврӯз дар давоми таърихи чандинҳазорсолаи ҳеш бурду бохтҳои зиёдеро аз саргузаронида, ҳамчун рамзи безаволи тамаддуни ориёӣ бо мазмуну муҳтавои зиндагисозии худ то имрӯз – ҳангоми аз бурҷи Хут ба бурҷи Ҳамал ворид шудани офтоб ва фарорасии рӯзи эътидоли баҳорӣ – бо номҳои иди рӯзи нав, оғози сари сол, эҳёи табиат

ва бедории замин аз канораҳои Вароруд то Халичи Форс чашн гирифта мешавад.

Чашни Наврӯз на танҳо чашни миллии мо, балки чашни умумибашарист, зеро фасли зебои баҳор ва нав шудани сол барои тамоми инсонҳо яксон меояду хушхолоӣ меорад ва ба онҳо рӯҳи тоза бахшида, ба соли нав омода месозад.

Наврӯз, дар баробари забони модариямон, барои мо аҳамияти таърихиву миллии дорад ва мо онро бояд ҳамчун шиносномаи миллати худ дониста, таҷлил намоем.

Наврӯз чашни табиат буда, робитаи инсонро бо мавҷудоти олам пайванд месо-

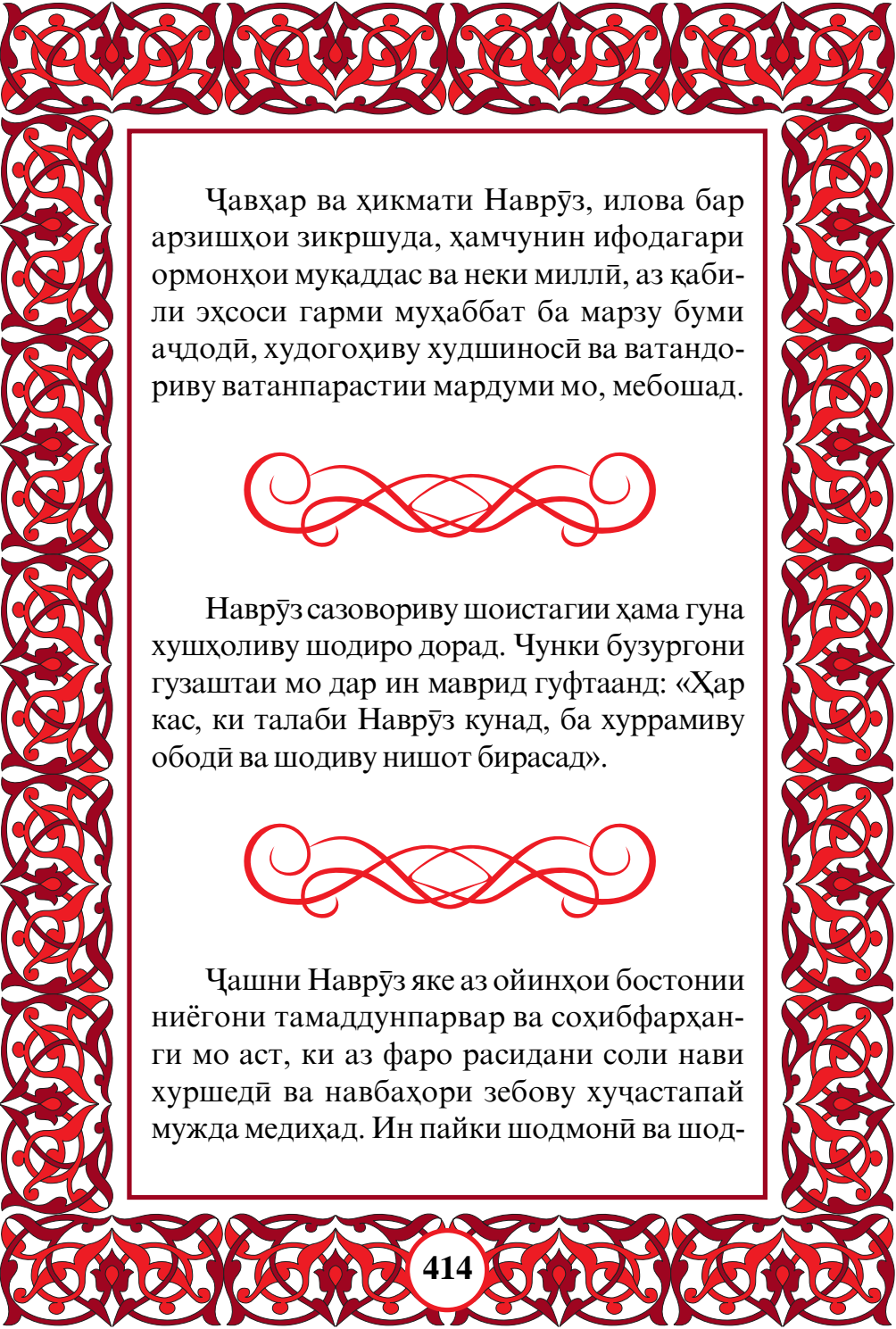
зад. Ва баракату фаровонӣ аз фазилатҳои неку писандидаи чашни баҳор аст.

Наврӯз яке аз чашнҳо ва суннатҳои қадимтарини мардуми тоҷик мебошад, ки решааш аз фарҳанги пурбори ориёӣ об меҳӯрад ва меҳри он дар қалби мардум маъво дорад.

Истиқлолияти давлатӣ – ин саодати ҷовидона, – ки дар масири ҳазорсолаи таърих ба насли имрӯзаи тоҷикон насиб гардид, ба таҷлили пуршукӯҳу шаҳомати хоси иди муқаддаси ниёгонамон – Наврӯзи оламафрӯз, Наврӯзи ормонҳои навин – шароити мусоид фароҳам овард. Мо бояд ба қадри ин неъмат ба бебаҳо расем, шукрона кунем ва аз истиқлолияти давлати хеш, чун бахти безаволи миллат, ифтихор дошта бошем.

Чавҳар ва ҳикмати Наврӯз, илова бар арзишҳои зикршуда, ҳамчунин ифодагари ормонҳои муқаддас ва неки миллӣ, аз қабилӣ эҳсоси гарми муҳаббат ба марзу буми аҷдодӣ, ҳудогоҳиву худшиносӣ ва ватандориву ватанпарастии мардуми мо, мебошад.

Наврӯз сазовориву шоистагии ҳама гуна хушҳоливу шодиро дорад. Чунки бузургони гузаштаи мо дар ин маврид гуфтаанд: «Ҳар кас, ки талаби Наврӯз кунад, ба хуррамиву ободӣ ва шодиву нишот бирасад».

Чашни Наврӯз яке аз ойинҳои бостонии ниёгони тамаддунпарвар ва соҳибфарҳанги мо аст, ки аз фаро расидани соли нави хуршедӣ ва навбахори зебову хучастапай мужда медиҳад. Ин пайки шодмонӣ ва шод-

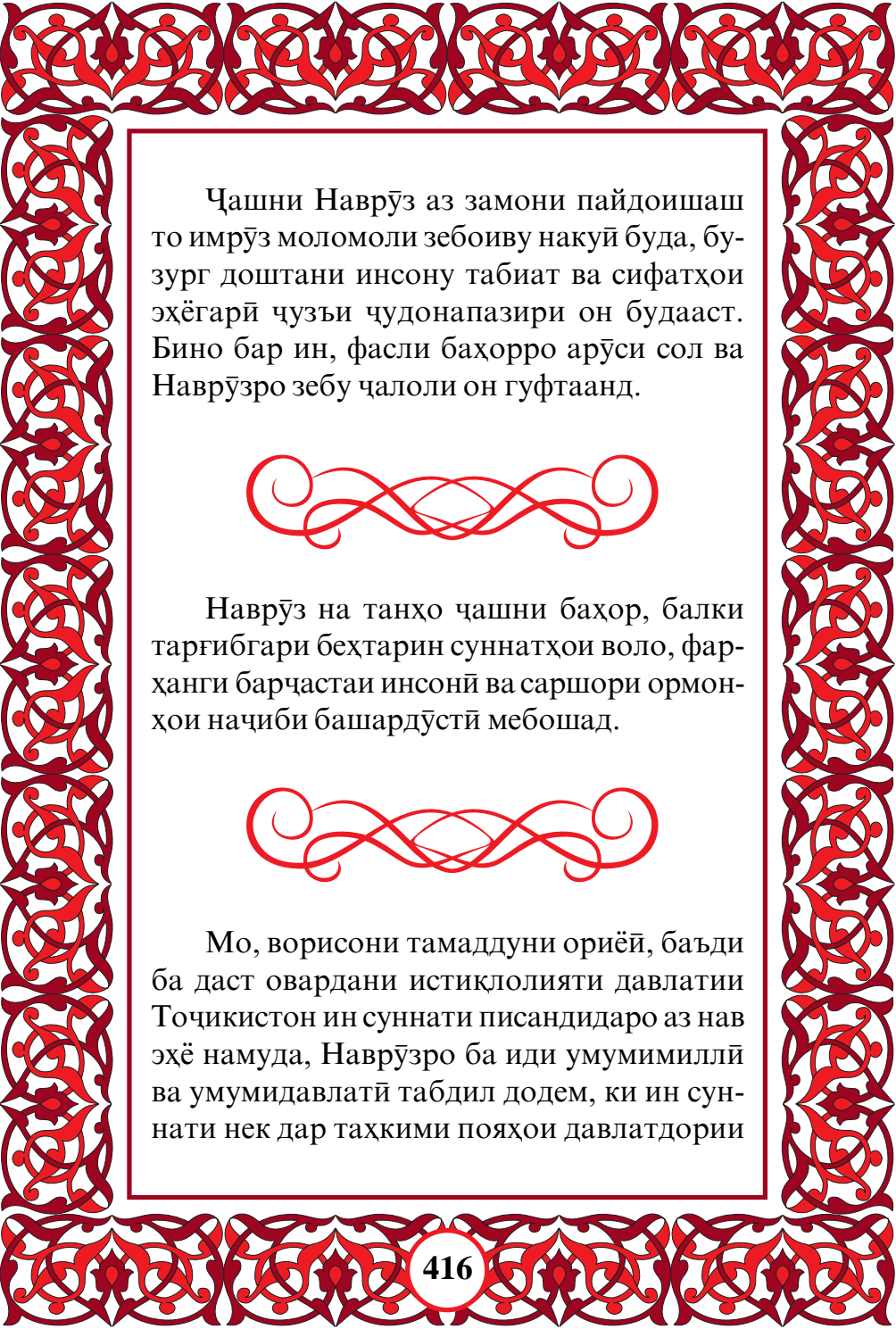
комӣ рамзи офариниши ҷаҳон, осмону ситорাগон, гулу гиёҳ ва, муҳимтар аз ҳама, мавҷудияти инсон буда, ба зиндагӣ оғози нав ва накҳати тоза мебахшад.

Наврӯз баёнғари тафаккури таърихӣ, симои маънавӣ, сиришти ахлоқӣ, орзуо ормон, расму ойин, ҷаҳонбинию ҷаҳоншиносии миллатамон буда, дар тӯли мавҷудияташ арзишҳои фарҳангию миллии моро дар таркиби худ ҳифз кардааст.

Боиси ифтихор ва сарфарозии мардуми мост, ки Наврӯз – ҳамчун иди баҳор, эҳёи табиат ва фарорасии соли нав – ба таърихи бисёр халқу миллатҳои ҷаҳон ворид гашта, ҳаёти онҳоро рангу таровати тоза бахшидааст.

Чашни Наврӯз аз замони пайдоишаш то имрӯз молмоли зебову накуй буда, бузург доштани инсону табиат ва сифатҳои эҳғарӣ чузби чудонапазири он будааст. Бино бар ин, фасли баҳорро арӯси сол ва Наврӯзро зебу чалоли он гуфтаанд.

Наврӯз на танҳо чашни баҳор, балки тарғибгари беҳтарин суннатҳои воло, фарҳанги барҷастаи инсонӣ ва саршори ормонҳои наҷиби башардӯстӣ мебошад.

Мо, ворисони тамаддуни ориёӣ, баъди ба даст овардани истиқлолияти давлатии Тоҷикистон ин суннати писандидаро аз нав эҳё намуда, Наврӯзро ба иди умумимиллӣ ва умумидавлатӣ табдил додем, ки ин суннати нек дар таҳкими пояҳои давлатдорӣ

навини миллатамон, тақвияти худшиноси-
ву худоғохӣ, пойдории ваҳдат ва болора-
вии ифтихори миллии мардум нақши боса-
зо гузошт.

Наврӯз чашни озодағӣ ва озодагон аст.
Мардуми шарифи Тоҷикистон бо фаро ра-
сидани баҳор ба киштукори баҳорӣ, шино-
nidани ниҳолҳои гуногун, тоза кардани
чӯйбору корезҳо ва ободу зебо гардонидани
маҳалли зисти худ ва ҳар ваҷаб хоки
диёри зебоманзарамон шурӯъ менамоянд.

Наврӯзи Аҷам аз даврони бостон то ба
имрӯз – чун чашни Соли нави миллий ва тан-
танаи ваҳдати инсону табиат – дар дили
мардум бехтарин орзуҳои созандагиро бе-
дор карда, бо қудуми худ ҳар сол ба хона-

дони мо хушҳоливу шодмонӣ ва файзу баракати тоза меорад.

Чашни Наврӯз яке аз қадимтарин ва муқаддастарин ойинҳои ниёғони мо аст, ки бо фарорасиаш аз омадани фасли зебои баҳор ва оғози Соли нави аҷдодӣ мӯжда мерасонад.

Наврӯз аз оғози зухураш иди воқеии кишоварзон мебошад, ки нақши он, пеш аз ҳама, дар шудгори заминро пошидани донҳои умед, шинондани ниҳолу тоза кардани нахрҳо, кандани чӯю пок доштани манбаъҳои об, ободонии маҳалли зисту тозаву озода кардани хона ва дигар корҳои хайр таҷассум меёбад. Наврӯз асолатан ибтидои корҳои наҷибу азму иродаи тоза, чашни

парвариши рӯҳ ва маънавиёти солим, пиндору гуфтору кирдори нек аст.

Кишвари мо – Тоҷикистон – сарзамини хуршедӣ ва як гӯшаи бихишти рӯйи замин аст, ки бо қадами мубораки Наврӯз табиат ба гулистон табдил ёфта, бо чомаи сабзи худ ба мо зиндагии хуш ва нуру сафоро ҳада меорад.

Ниёғони мо расму ойинҳои наврӯзӣ, аз ҷумла бо ҳафтшину ҳафтсин орогани дастурхони наврӯзӣ, суманакпазиҳои занону духтарон, рақсу суруди гирди оташи фурӯзон, сурудҳои Фалаку Шашмаком, ҷуфтбарории деҳқонон, гӯштингириву аспдавонии паҳлавонро гиромӣ дошта, аз файзи истиқлол ба он шукӯҳу шаҳомати хоса афзудааст.

Истиклолияти давлатии Тоҷикистон худ Наврӯзи таърихи навини мамлакати мо буда, аз баракати марҳалаи пайгиронаи бунёдкориву созандагиҳо баҳори шукуфта-ни ғунчаҳо ва айёми ҳосил фаро мерасад.

Ниёғони хирадманди мо тамоми расму ойинҳои наврӯзиро, ки аз баробар шудани шабу рӯз ва эҳёи табиат оғоз меёбанд, ба хотири бузургдошти ғояҳои инсонпарваронаи миллӣ ва умумибашарӣ ҷорӣ ва ҳифз кардаанд.

Ҷашни Наврӯз аз замони асосгузори он – Ҷамшеди пешдодӣ – то имрӯз аз зебоиву накуӣ, бузургдошти инсону табиат ва сифатҳои эҳғарӣ саршор мебошад. Гузашта аз ин, Наврӯз беҳтарин нишонаи ваҳда-

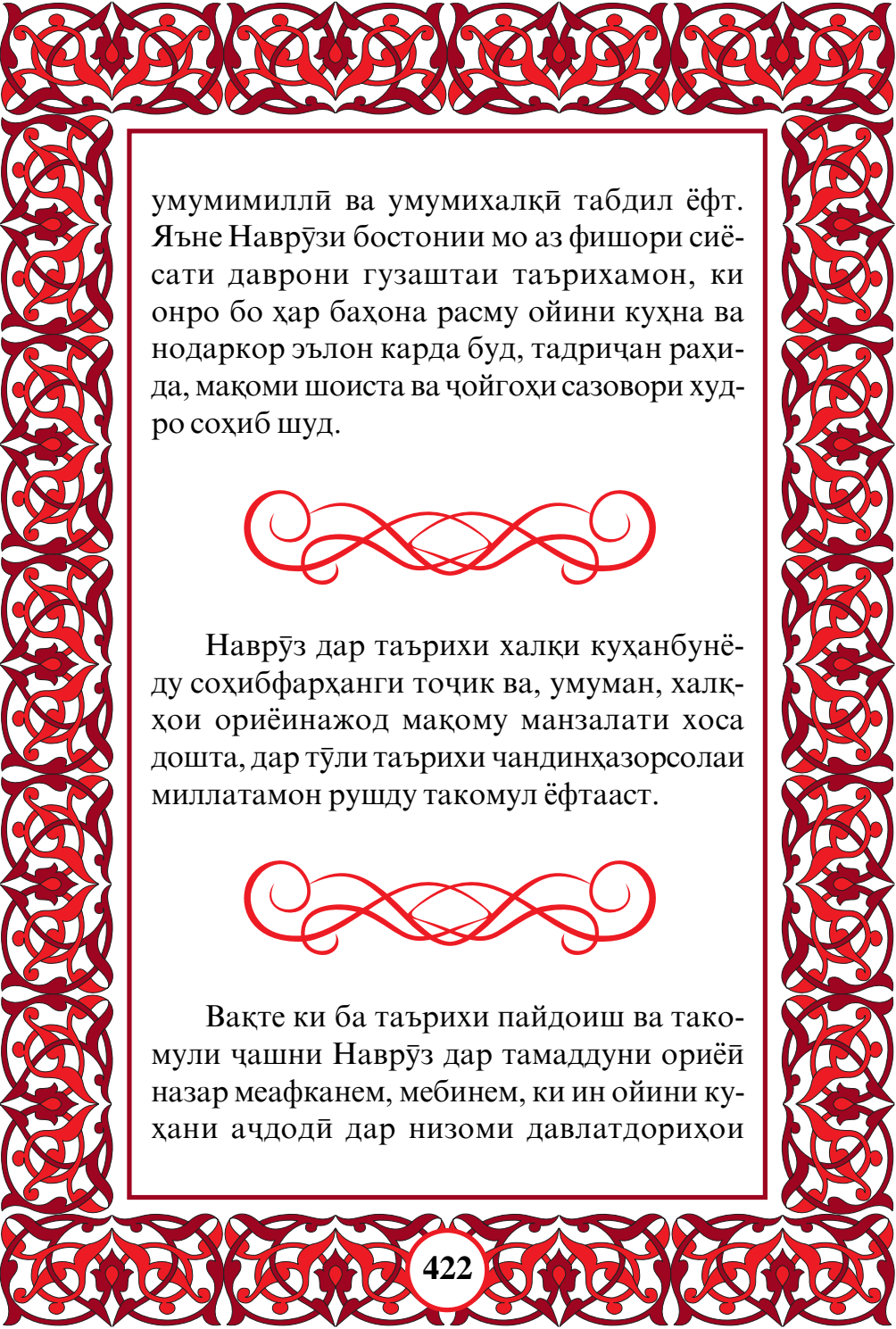
ти инсону табиат буда, аз ғояҳои ҷовидонаи сулҳу сафо, ростику накукорӣ, зебоипарастиву инсондӯстӣ ва созандагиву бунёдкорӣ сарчашма мегирад.

Ойину суннатҳои Наврӯз ба андозае зебову чаззоб, саршори ормонҳои наҷиб ва мардумиву заминӣ мебошанд, ки дар давоми садсолаҳо аз ҷониби бисёр халқу миллатҳои дигар пазируфта шуда, ба рукни фарҳанги онҳо табдил ёфтаанд ва ҳамчун иди миллии бисёр мардумони минтақа ва ҷаҳон ҷашн гирифта мешаванд.

Шукри истиклолият ва давлатдорӣ милли, ки аз баракати онҳо дар кишвари мо баргузориҳои ҷашни Наврӯз ва эҳёи суннатҳои он ҳусн ва рушди тоза гирифта, ба иди

умумимиллӣ ва умумихалқӣ табдил ёфт. Яъне Наврӯзи бостонии мо аз фишори сиёсати даврони гузаштаи таърихамон, ки онро бо ҳар баҳона расму ойини кӯҳна ва нодаркор эълон карда буд, тадриҷан раҳида, мақоми шоиста ва ҷойгоҳи сазовори худро соҳиб шуд.

Наврӯз дар таърихи халқи кӯҳанбунёду соҳибфарҳанги тоҷик ва, умуман, халқҳои ориёинажод мақому манзалати хоса дошта, дар тӯли таърихи чандинҳазорсолаи миллатамон рушду такомул ёфтааст.

Вақте ки ба таърихи пайдоиш ва такомули ҷашни Наврӯз дар тамаддуни ориёӣ назар меафканем, мебинем, ки ин ойини кӯҳани аҷдодӣ дар низоми давлатдорихои

ниёғони мо мақому манзалати басо арзанда доштааст.

Миллати мо Наврӯро дар давоми асрҳо чун муждаи эҳёи табиат, бедории замин ва оғози киштукор истиқбол мекард ва азиру гиромӣ медошт.

Анъана ва суннатҳои неки Наврӯз – ҳамчун беҳтарин намунаи тамаддуни мардуми ориёинаҷод – аз ҷониби халқҳои гуногуни Шарқ пазируфта шуда, маънавиёту фарҳанги миллии онҳоро низ афзун сохтааст.

Наврӯз дар таърихи тоҷикон мисли китоби муқаддасест, ки дар тӯли ҳазорсолаҳо суннатҳои неки гузаштагонии ориёии моро

дар саҳифаҳои худ маҳфуз дошта, бо вучуди тохтутозу истилои аҷнабиён ва ҳангомаҳои мазҳабу минбар, аз насл ба насл то замони мо овардааст.

Наврӯз дар тасаввур ва ойини миллати қадимаи мо ва, умуман, наҷоди ориёӣ иди пирӯзии нур бар зулмот ва тантанаи некӣ бар бадӣ аст.

Аҳамияти иҷтимоиву ахлоқии Наврӯз хеле бузург аст. Онро танҳо воситаи фарогату истироҳат ё худ шодиву сурур пиндоштан раво нест. Наврӯз нишонаи пешрафти тафаккури созандаву бунёдкоронаи халқ, мизони ҳаракати сайёраҳо, вуруди соли нави мардуми ориёинаҷод мебошад. Аз ин рӯ, дар ҳамаи даври замон фарорасии Нав-

рӯзро ҳамчун эҳёи нуру зиё ва файзу баракат бесаброна интизорӣ мекашиданд.

Наврӯз, ки як иди хеле табиист, на танҳо ба дили мардумони ориёӣ, балки ба калби халқу миллатҳои дигар ҳам ба таври ҷовидонӣ маскан гирифтааст. Ин яке аз далелҳои равшани нақши тамаддунсози миллати куҳанбунёд ва фарҳангии мост.

Наврӯз яке аз маҳбубтарин чашнҳои таърихӣ ва фарҳангии миллати тоҷик буда, ҳамчун рамзи офариниши ҳаёт, оғози тозаии зиндагӣ аз давраҳои дур то ба имрӯз расидааст.

Наврӯз ҳамчун чашни эҳёи табиат на танҳо рафтору гуфтор ва пиндори нек, бал-

ки покизагии муҳити зист ва истифодаи
оқилонаи обу заминро талқин мекунад.

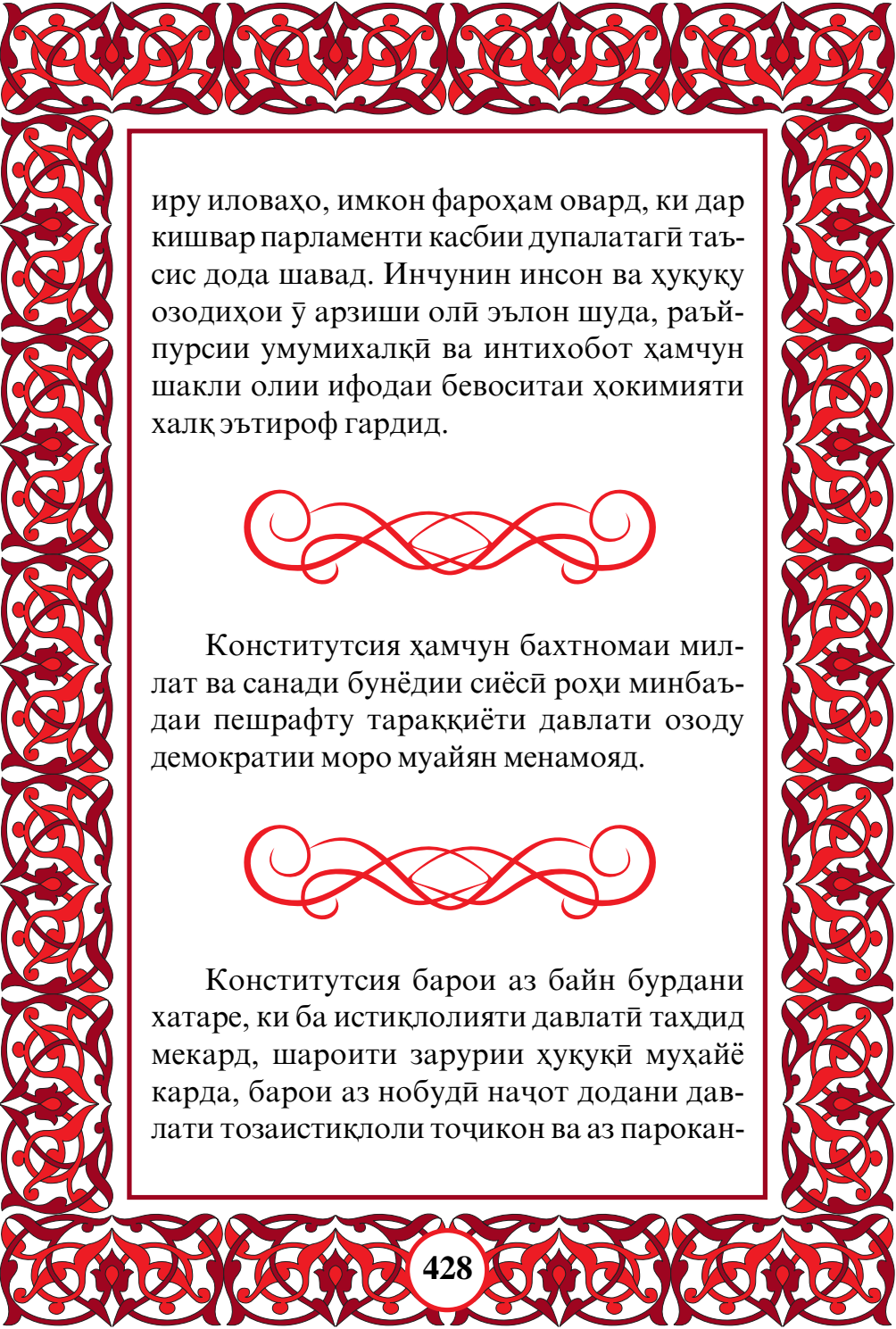
Наврӯз сарчашмаи гаронбаҳои маъ-
навӣ ва воситаи муҳими сарчамъ намуда-
ни ҳамаи сокинони кишвар, ҳидоятгари
аҳли ҷомеа ба сӯйи зиндагии орому осуда
ва пурфайзу бобарор мебошад.

ДАР БОРАИ КОНСТИТУТСИЯ

Рӯзи 6-уми ноябри соли 1994 аввалин маротиба дар таърихи давлатдорӣ тоҷикон Конститутсияи давлати соҳибистиклоли Тоҷикистон ба сифати қонуни олии кишвар аз тариқи раёйпурсии умумихалқӣ, яъне бевосита аз ҷониби худи халқ, бо дарки масъулияти баланд дар назди наслҳои гузашта, ҳозира ва ояндаи кишвар қабул карда шуд. Ин санади муқаддасу тақдирсоз ва ифодагари азму иродаи мардум роҳи минбаъдаи рушду такомули ҷомеаи моро муайян намуд.

Қабули Конститутсияи Тоҷикистон дар таърихи давлатдорӣ мо саҳифаи наvero оғоз намуда, асосу пойдевори давлати соҳибистиклоли Тоҷикистон гардид. Минбаъд такмили Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо роҳи ворид намудани тағй-

иру иловаҳо, имкон фароҳам овард, ки дар кишвар парламенти касбии дупалатагӣ таъсис дода шавад. Инчунин инсон ва ҳукуку озодиҳои ӯ арзиши олии эълон шуда, раёипурсии умумихалқӣ ва интихобот ҳамчун шакли олии ифодаи бевоситаи ҳокимияти халқ эътироф гардид.

Конститутсия ҳамчун бахтномаи миллат ва санади бунёдии сиёсӣ роҳи минбаъдаи пешрафту тараққиёти давлати озоду демократии моро муайян менамояд.

Конститутсия барои аз байн бурдани хатаре, ки ба истиклолияти давлатӣ таҳдид мекард, шароити зарурии ҳукукӣ муҳайё карда, барои аз нобудӣ начот додани давлати тозаистиклоли тоҷикон ва аз парокан-

дагй раҳой бахшидани миллати тоҷик асос гузошт, чиҳати расидан ба ваҳдати миллӣ таҳкурсии устувор гардид ва дар он марҳалаи ҳассоси таърихӣ барои гузоштани асосҳои аркони давлатдорӣ тоҷикон нақши тақдирсозу халқунанда бозид.

Конститутсия нишонаи нахустин ва муҳимтарини соҳибистиклолии давлат буда, аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ, созмонҳои бонуфузи байналмилалӣ ва давлатҳои дигар эътироф гардидани соҳибхитиёрии он аз ҳамин ҳуҷҷати тақдирсоз сарчашма мегирад.

Мардуми мо ва махсусан ҷавонон, бояд ба рамзҳои давлати соҳибистиклолии худ – Конститутсия, Парчами миллӣ, Нишони

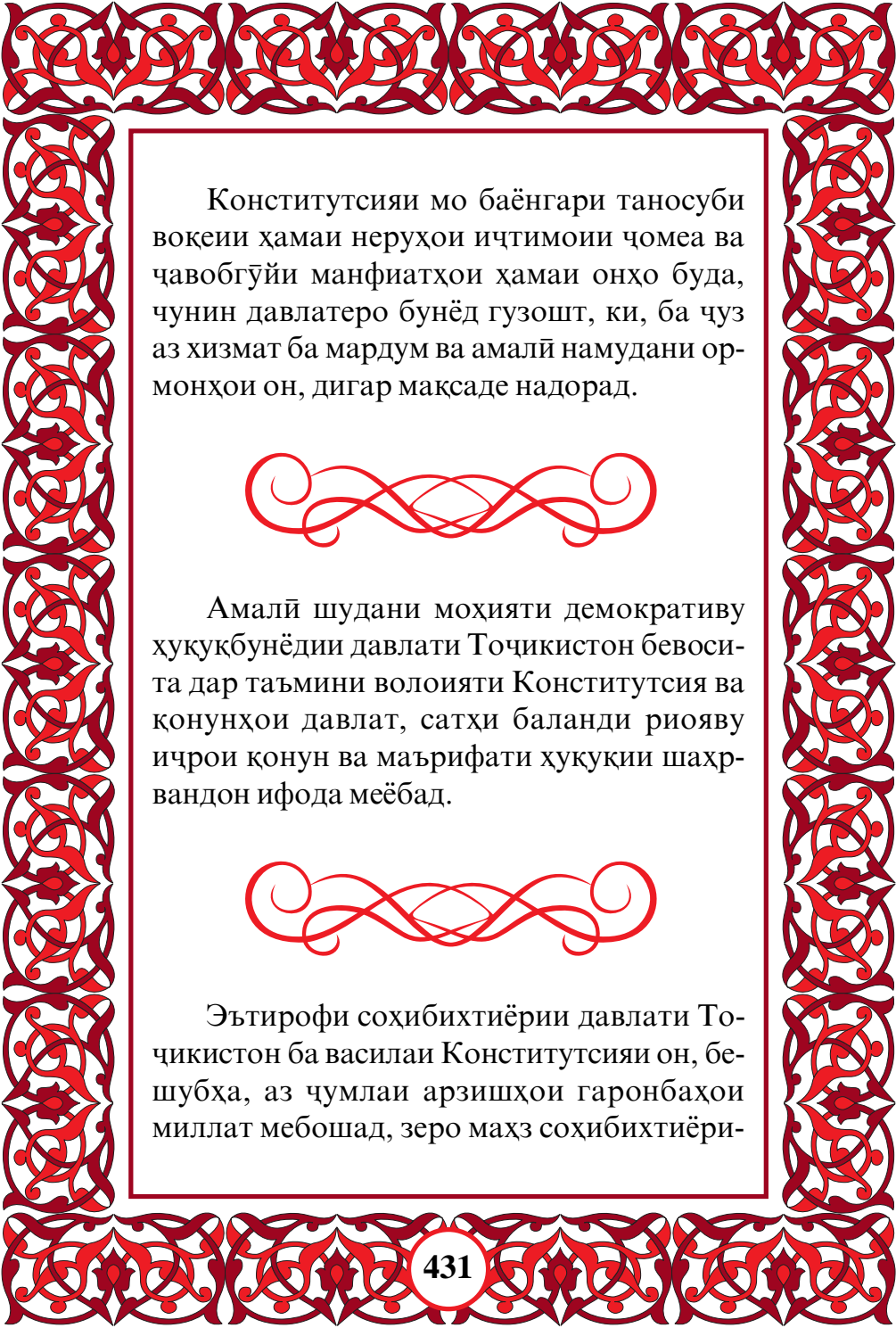
давлатӣ, Суруди миллӣ – чун ба муқаддасоти миллати озоду соҳибистиклоли мо пайваста арҷ гузоранд ва онҳоро гиромӣ доранд.

Риоя ва иҷрои Конституция ва қонунҳо, яъне волеияти қонун, яке аз роҳҳои муҳими ташаккул ва рушди давлати ҳуқуқбунёду демократӣ махсуб меёбад.

Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пояҳои истиқлолият ва асосҳои давлати демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва иҷтимоии моро таҳким бахшид, сарчашмаи ташаккули низоми нави қонунгузори давлати муосири мо гардид ва иштироки озодонаву васеи шаҳрвандонро дар ҳаёти сиёсӣ ва иҷтимоӣ кишвар ва идораи давлат таъмин намуд.

Конститутсияи мо баёнгари таносуби
воқеии ҳамаи нерӯҳои иҷтимоии ҷомеа ва
ҷавобгӯии манфиатҳои ҳамаи онҳо буда,
чунин давлатеро бунёд гузошт, ки, ба ҷуз
аз хизмат ба мардум ва амалӣ намудани ор-
монҳои он, дигар мақсаде надорад.

Амалӣ шудани моҳияти демокративу
ҳуқуқбунёдии давлати Тоҷикистон бевоси-
та дар таъмини волоияти Конститутсия ва
қонунҳои давлат, сатҳи баланди риояву
иҷрои қонун ва маърифати ҳуқуқии шаҳр-
вандон ифода меёбад.

Эътирофи соҳибхитиёрии давлати То-
ҷикистон ба василаи Конститутсияи он, бе-
шубҳа, аз ҷумлаи арзишҳои гаронбаҳои
миллат мебошад, зеро маҳз соҳибхитиёри-

ву истиқлолият барои миллат имконияти интихоби озодонаи роҳи пешрафти мустақилонро фароҳам оварда, халқро ба ҷаҳониён ҳамчун соҳибдавлату соҳибқудрат муаррифӣ мекунад.

Маҳз қудрати ваҳдатсози санади тақдирсози миллат, яъне Конституция, буд, ки дар асоси меъёрҳои он мо Комиссияи оштии миллиро таъсис додем ва қарорҳои он тавасути мақомоти олии конституционӣ – Президент, Маҷлиси Олӣ ва Ҳукумати кишвар – амалӣ гардиданд.

Масъалаҳои таъмини амнияти милливу давлатӣ ва баланд бардоштани ҳисси ватандӯстӣ, худоғохиву худшиносӣ, ғурури ватандориву ватанпарастӣ, зиракии

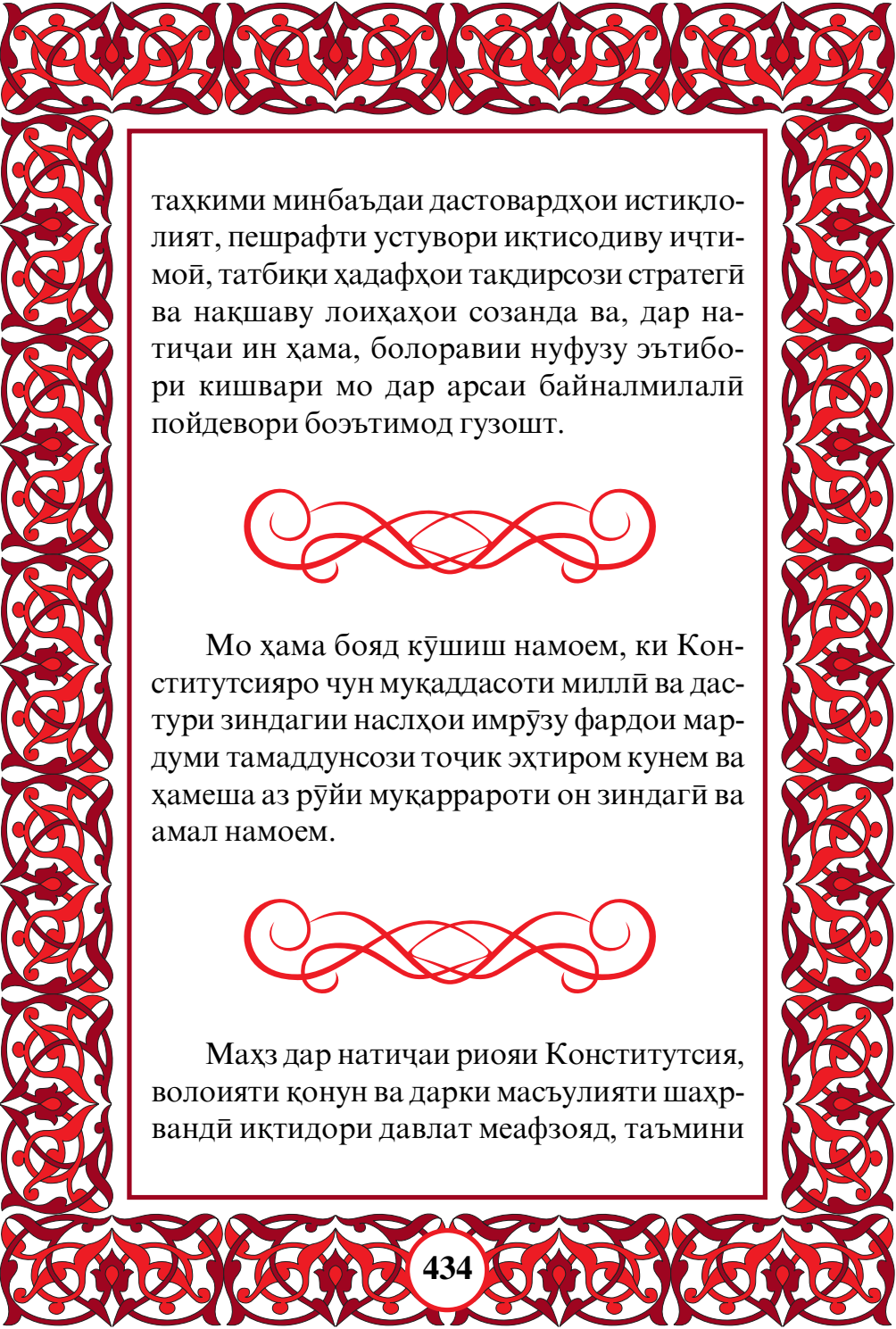
сиёсӣ ва бедории маънавӣ, эҳтироми арзишҳои миллӣ, расидан ба қадри истиклолият ва давлатдорӣ мустақилона, пас доштани рамзҳои давлатдорӣ, ки ҳамаи ин арзишҳо аз Конститутсияи мо сарчашма мегиранд, заминаҳои устувори давлатдорӣ навини мо мебошанд.

Конститутсия – ин санади муқаддас ва тақдирсоз – мисли ҷароғест, ки роҳи рушди давлати соҳибистиклоли тоҷикон ва мардуми онро барои садсолаҳо мунаввар мекунад.

Конститутсия роҳи рушди ояндаи давлати соҳибистиклоли Тоҷикистонро муайян намуда, заминаҳои асосии сохтори давлатӣ ва низоми сиёсиро фароҳам овард ва барои бунёди ҷомеаи воқеан шаҳравандӣ,

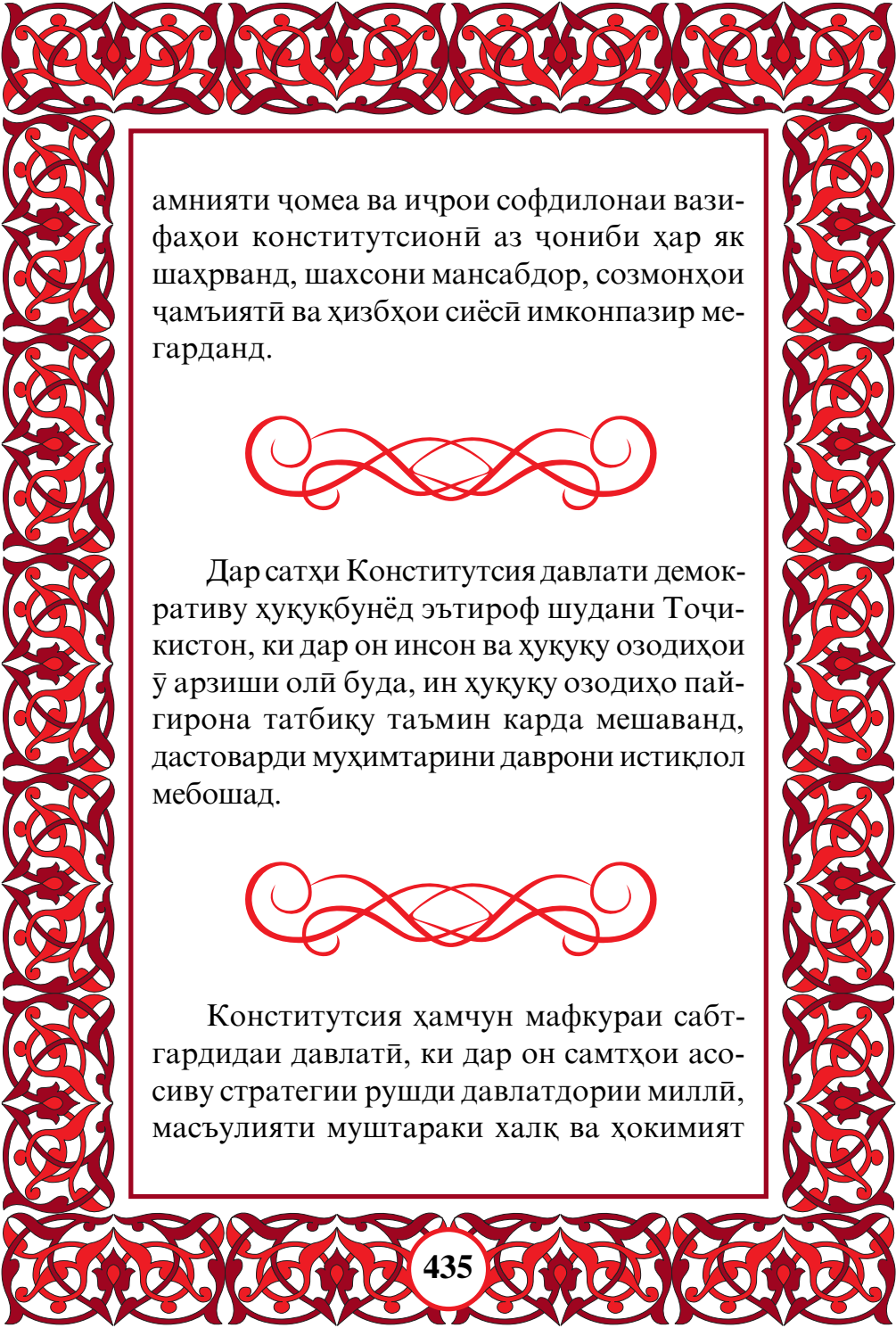
таҳкими минбаъдаи дастовардҳои истиқлолият, пешрафти устувори иқтисодиву иҷтимоӣ, татбиқи ҳадафҳои тақдирсози стратегӣ ва нақшаву лоиҳаҳои созанда ва, дар натиҷаи ин ҳама, болоравии нуфузу эътибори кишвари мо дар арсаи байналмилалӣ пойдевори бозътимод гузошт.

Мо ҳама бояд кӯшиш намоем, ки Конститутсияро чун муқаддасоти миллӣ ва дастури зиндагии наслҳои имрӯзу фардои мардуми тамаддунсози тоҷик эҳтиром кунем ва ҳамеша аз рӯйи муқаррароти он зиндагӣ ва амал намоем.

Маҳз дар натиҷаи риояи Конститутсия, волоияти қонун ва дарки масъулияти шаҳрвандӣ иқтидори давлат меафзояд, таъмини

амнияти чомеа ва ичрои софдилонаи вази-
фаҳои конститусионӣ аз ҷониби ҳар як
шаҳрванд, шахсони мансабдор, созмонҳои
ҷамъиятӣ ва хизбҳои сиёсӣ имконпазир ме-
гарданд.

Дар сатҳи Конститутсия давлати демок-
ративу ҳуқуқбунёд эътироф шудани Тоҷи-
кистон, ки дар он инсон ва ҳуқуқу озодиҳои
ӯ арзиши олии буда, ин ҳуқуқу озодиҳо пай-
гирона татбиқу таъмин карда мешаванд,
дастоварди муҳимтарини даврони истиқлол
мебошад.

Конститутсия ҳамчун мафкураи сабт-
гардидаи давлатӣ, ки дар он самтҳои асо-
сиву стратегии рушди давлатдорӣ миллӣ,
масъулияти муштаракӣ халқ ва ҳокимият

дар бунёди ҷомеаи иҷтимоӣ ва шаҳрвандӣ, муттаҳид намудани манфиатҳои ҳамаи табақаву гурӯҳҳои иҷтимоии ҷомеа ва расидан ба ормонҳои миллӣ инъикос ёфтаанд, бузургтарин манбаи сиёсӣ ва иҷтимоӣ ба ҳисоб меравад.

Дар корхонаву муассисаҳо, донишкадаву мактабҳои миёна, ҳулоса, дар байни тамоми табақаҳои ҷомеа омӯхтани Конституцияи Тоҷикистон, дигар қонунҳо ва асноди меъёриву ҳуқуқии давлат бояд боиси тарбияи инсонӣ нава гардад, ки аз ҳуқуқу озодиҳои ҳеш дифоъ карда метавонад.

Инсонӣ дорои маърифати ҳуқуқӣ қодир аст, ки бо дарки моҳият ва аз худ намудани қонунҳои амалкунанда ҳуқуқ ва манфиат-

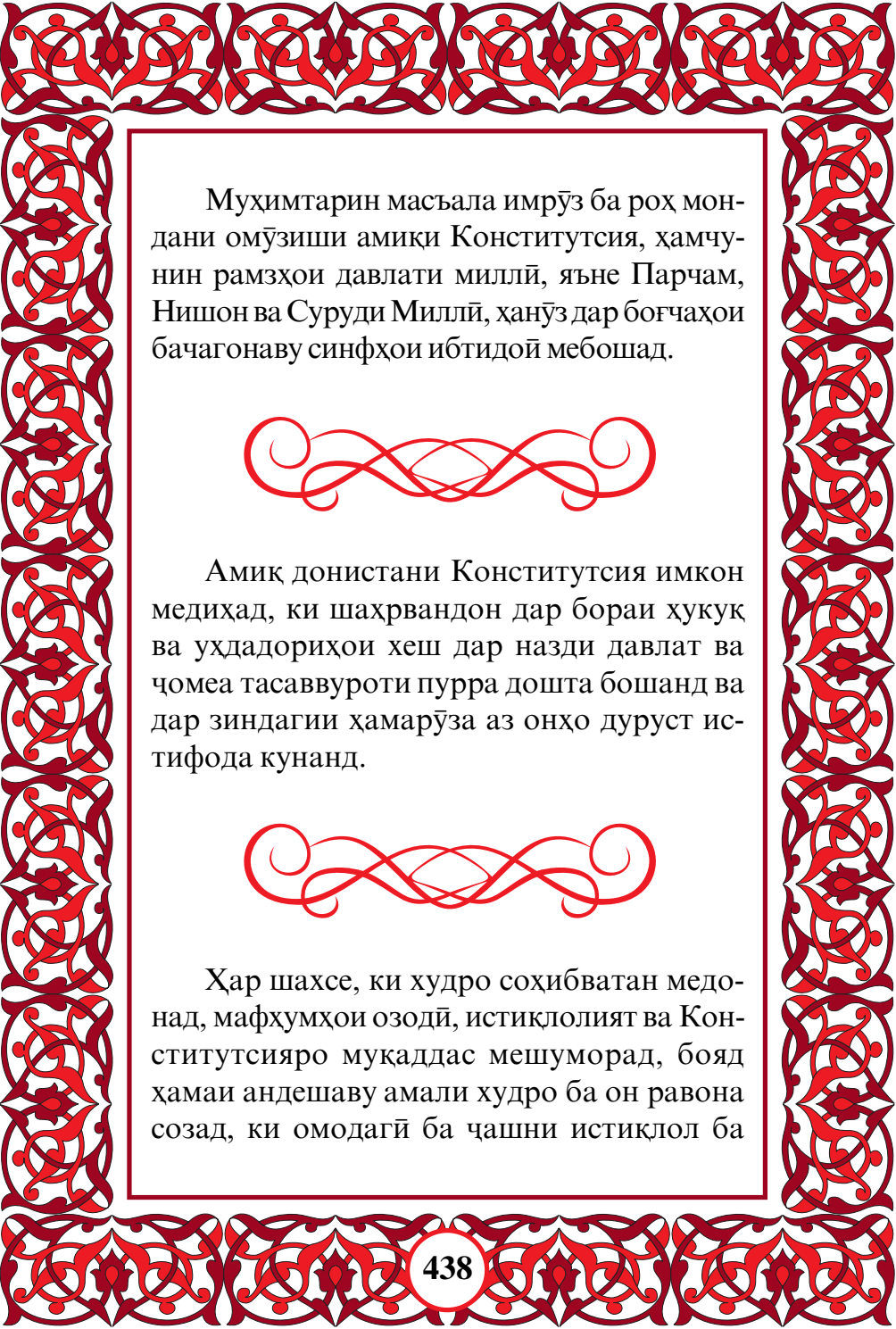
ҳои худро пуштибонӣ намояд ва ин ҳолат хоси давлати муосири демокративу ҳуқуқ-бунёд мебошад.

Бузургӣ ва аҳамияти Конститутсия – ин санади муҳими таърихӣ, – пеш аз ҳама, дар он ифода меёбад, ки он бори нахуст аз ҷониби худи халқ ва барои халқ бо роҳи ифодаи озодонаи майлу иродаи шаҳрвандони мамлакат қабул карда шудааст.

Конститутсия, пеш аз ҳама, ба омили муҳимтарини кафолати устувори ҳаёти сиёсии кишварамон табдил ёфт. Конститутсия ҳамчунин санади бунёдиву созандае гардид, ки имрӯз дар асоси он ҳар як шаҳрванди мамлакат ҳуқуқҳои қонунии худро мешиносад ва аз онҳо баҳравар мешавад.

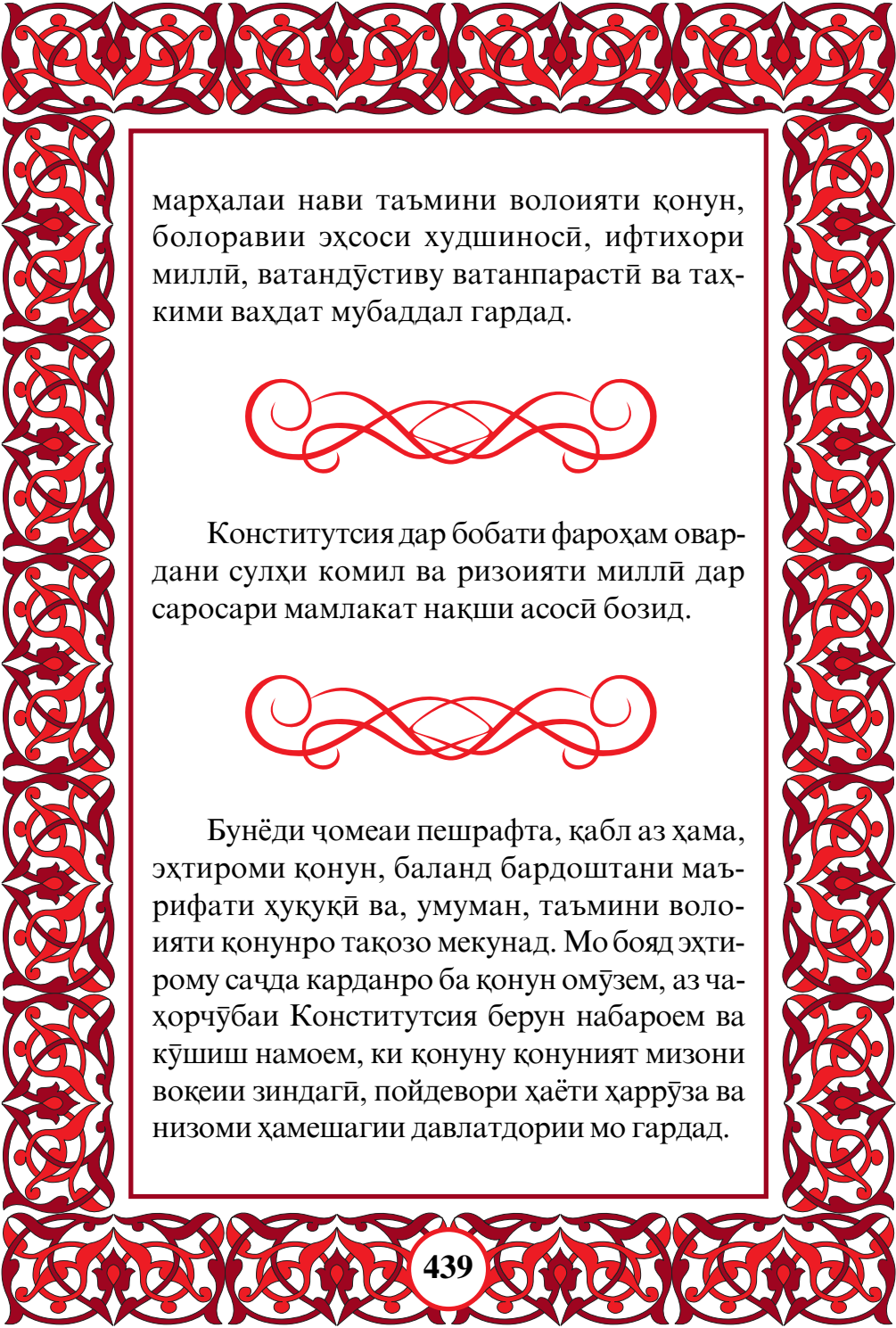
Муҳимтарин масъала имрӯз ба роҳ мондани омӯзиши амиқи Конститутсия, ҳамчунин рамзҳои давлати миллий, яъне Парчам, Нишон ва Суруди Миллӣ, ҳанӯз дар боғчаҳои бачагонаву синфҳои ибтидоӣ мебошад.

Амиқ дониستاني Конститутсия имкон медиҳад, ки шахрвандон дар бораи ҳуқуқ ва уҳдадорӣҳои хеш дар назди давлат ва ҷомеа тасаввуроти пурра дошта бошанд ва дар зиндагии ҳамаҷӯза аз онҳо дуруст истифода кунанд.

Ҳар шахсе, ки худро соҳибватан медонад, мафҳумҳои озодӣ, истиқлолият ва Конститутсияро муқаддас мешуморад, бояд ҳамаи андешаву амали худро ба он равона созад, ки омодагӣ ба ҷашни истиқлол ба

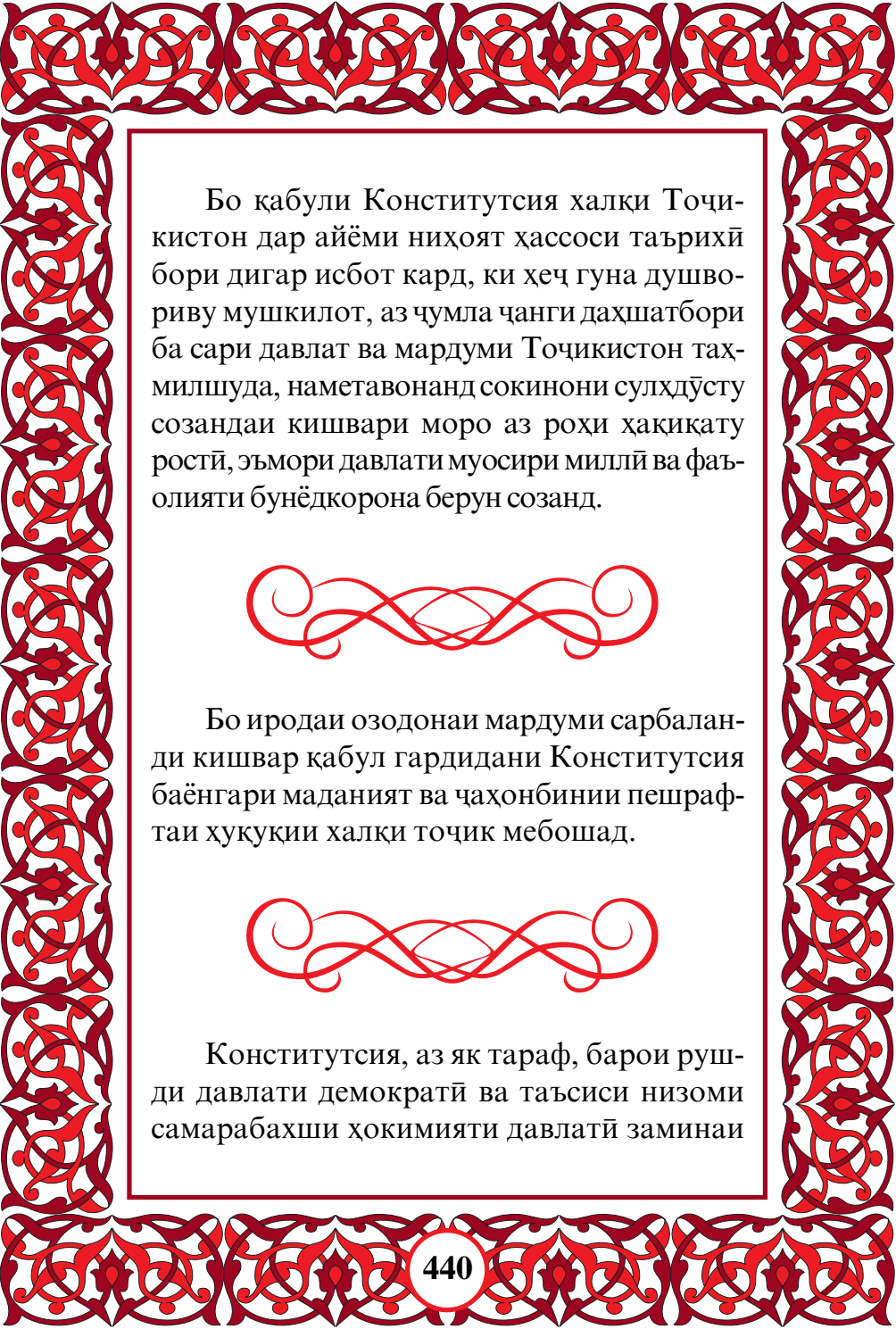
марҳалаи нави таъмини волоияти қонун, болоравии эҳсоси худшиносӣ, ифтихори миллӣ, ватандӯстиву ватанпарастӣ ва таҳкими ваҳдат мубаддал гардад.

Конститутсия дар бобати фароҳам овардани сулҳи комил ва ризоияти миллӣ дар саросари мамлакат нақши асосӣ бозид.

Бунёди ҷомеаи пешрафта, қабл аз ҳама, эҳтироми қонун, баланд бардоштани маърифати ҳуқуқӣ ва, умуман, таъмини волоияти қонунро тақозо мекунад. Мо бояд эҳтирому сачда қарданро ба қонун омӯзем, аз ҷаҳорҷӯбаи Конститутсия берун набароем ва кӯшиш намоем, ки қонуну қонуният мизони воқеии зиндагӣ, пойдевори ҳаёти ҳаррӯза ва низоми ҳамешагии давлатдорӣ мо гардад.

Бо қабули Конституция халқи Тоҷикстон дар айёми ниҳоят ҳассоси таърихӣ бори дигар исбот кард, ки ҳеҷ гуна душвориву мушкilot, аз ҷумла ҷанги даҳшатбори ба сари давлат ва мардуми Тоҷикстон таҳмилшуда, наметавонанд сокинони сулҳдӯсту созандаи кишвари моро аз роҳи ҳақиқату ростӣ, эъмори давлати муосири миллӣ ва фаъолияти бунёдкорона берун созанд.

Бо иродаи озодонаи мардуми сарбаланди кишвар қабул гардидани Конституция баёнгари маданият ва ҷаҳонбинии пешрафтаи ҳуқуқии халқи тоҷик мебошад.

Конституция, аз як тараф, барои рушди давлати демократӣ ва таъсиси низоми самарабахши ҳокимияти давлатӣ заминаи

хуқуқӣ гузошта, аз ҷониби дигар, барои сулҳу субот ва ваҳдати миллӣ дар саросари мамлакат шароити мусоид фароҳам овард.

Конститутсия – ҳамчун муҳимтарин омили таъмини истиқлоли миллӣ ва яқпорчагии кишвар – тағйирнопазир будани шакли идораи ҷумҳурӣ, тамомияти арзӣ, моҳияти демократӣ, ҳуқуқбунёӣ, дунявӣ ва иҷтимоии давлатро кафолат дода, халқи Тоҷикистонро сарчашмаи ягонаи ҳокимияти давлатӣ эътироф намуд.

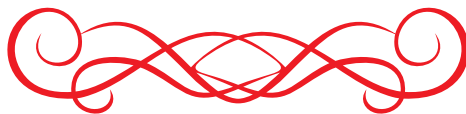

Мо дар даврони истиқлол, бо вучуди мушкилоту монеаҳои зиёд, ба шарофати эҳтиром ва амалишавии меъёрҳои Конститутсия тавонистем ҷомеае бунёд намоем, ки дар он фазои озоду демократӣ ҳукмфармо ва

суботи сиёсиву ваҳдати миллӣ, пешрафти бе-
майлон ва пойдориву бардавомии имрӯзу
ояндаи давлату миллат таъмин гардидаанд.

Аввалин Конститутсияи Тоҷикистони
соҳибистиклол – ҳамчун ҳуччати сарнавишт-
соз ва бахтномаи миллат – дар роҳи эъмори
давлатдорӣ навини тоҷикон, пайвастанӣ
он бо ҷомеаи ҷаҳонӣ ва ҳифзи манфиатҳои
милливу давлатӣ, таъмини сулҳу субот, ваҳ-
дати миллӣ ва ҳуқуқу озодиҳои инсон нақ-
ши барҷастаи таърихӣ дорад.

Конститутсияи кишвар, ки таҷассумга-
ри орзуву ормони озодандешӣ ва ғояҳои
ҷовидонаи мардуми мо мебошад, барои
пойдорӣ ҳокимияти конститусионӣ, таҳ-
кими рукнҳои давлатдорӣ, ноил гардидан

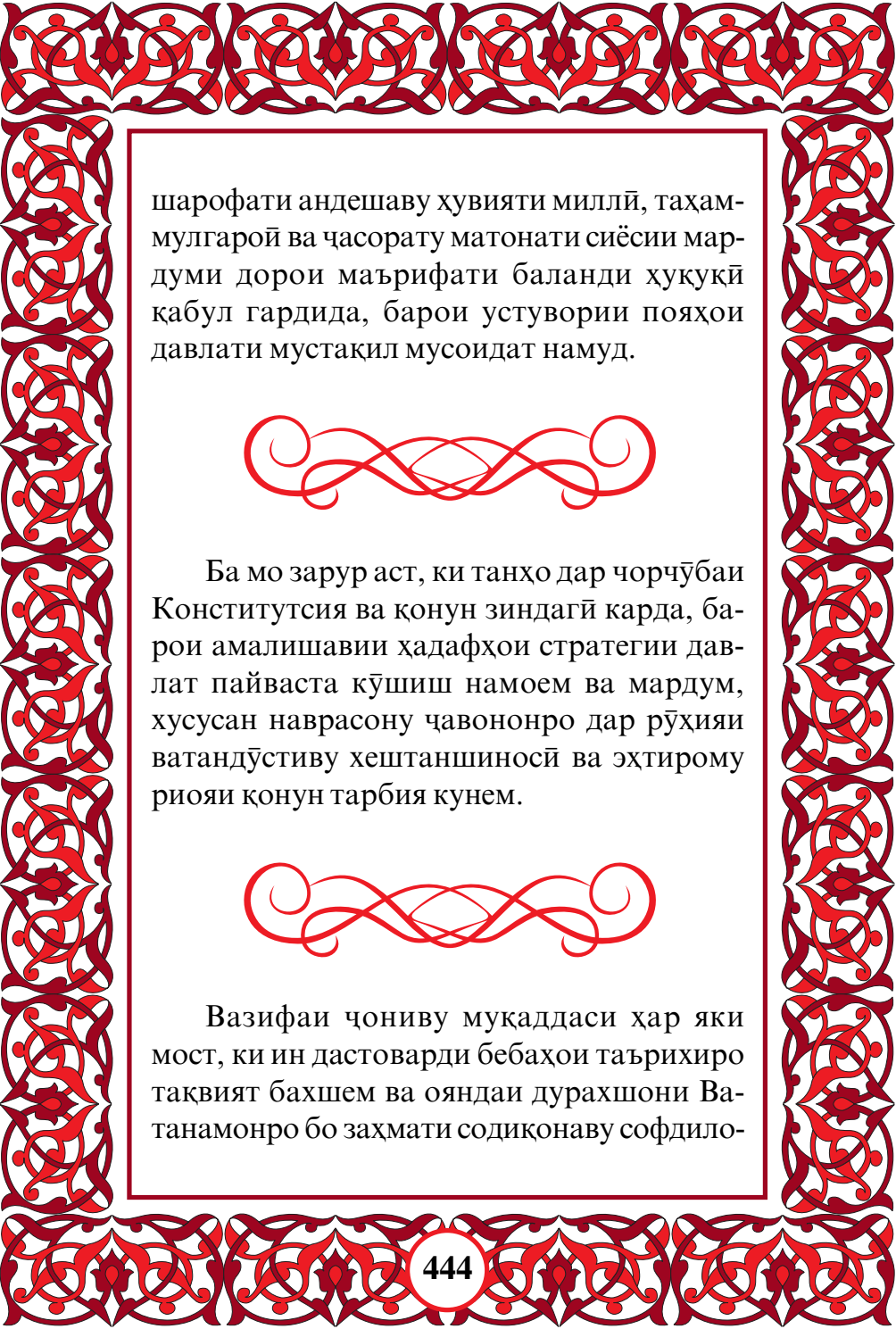
ба пешравиҳои азими сиёсиву иқтисодӣ ва иҷтимоиву фарҳангӣ, ба вучуд овардани асосҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва мухайё намудани фазои мусоид барои ташаккули озодонаи ҳар фард заминаи мустаҳкам ва боэътимоди ҳуқуқӣ гузошт.

Қабули Конститутсия арзишмандтарин дастоварди мардум ва давлати тоҷикон дар интиҳои асри гузашта ба шумор рафта, натиҷаи мантиқии талошҳои ҷомеаи адолатпарвар дар роҳи расидан ба марҳалаи тозаии рушду инкишофи хеш ва муаррифии кишвари мо ба оламиён мебошад.

Конститутсия маҳсули андешаи миллӣ ва арзишҳои бунёдии халқи кишвар мебошад, зеро ин ҳуҷҷати сарнавиштсоз маҳз ба

шарофати андешаву хувияти миллӣ, таҳам-
мулгарой ва часорату матонати сиёсии мар-
думи дорой маърифати баланди ҳуқуқӣ
қабул гардида, барои устувории пояҳои
давлати мустақил мусоидат намуд.

Ба мо зарур аст, ки танҳо дар чорчӯбаи
Конститутсия ва қонун зиндагӣ карда, ба-
роӣ амалишавии ҳадафҳои стратегии дав-
лат пайваста кӯшиш намоем ва мардум,
хусусан наврасону ҷавононро дар рӯҳияи
ватандӯстиву ҳештаншиносӣ ва эҳтирому
риояи қонун тарбия кунем.

Вазифаи ҷониву муқаддаси ҳар яки
мо, ки ин дастоварди бебаҳои таърихиро
тақвият бахшем ва ояндаи дурахшони Ва-
танамонро бо заҳмати содиқонаву софдило-

на таъмин намуда, ба арзишу меъёрҳои Конституция, ки Тоҷикистонро ба ҷомеаи мутамаддини ҷаҳонӣ пайвастанд, арҷ гузорем ва дар асоси ин бахтномаи миллат дар роҳи расидан ба иҷрои ҳадафҳои созандаамон кӯшиш намоем.

Конституцияи давлати демократии мо ҳамеша қутбнамо ва ифодагари манфиатҳои волои халқи дорои таърихи бою рангинамон, манбаи асосии ҳуқуқии ҳокимияти давлатӣ, пешбарандаи ғояву арзишҳои милли мардуми шарифи Тоҷикистон ва амаликунандаи умеду ормонҳои чандинаспари ниёгонамон мебошад.

Конституцияи давлатамон, ки меъёрҳои он аз принсипи инсондӯстӣ маншаъ ме-

гиранд, ҳамчун ҳуччати сарнавиштсози сиёсиву ҳуқуқӣ эътироф гардида, дар он арзишҳои муҳими ҳаёти, изҳори ирода ва марому мақсади қулли сокинони кишвар ба таври возеҳ инъикос гардидаанд.

Арзиши волои Конституция боз дар он зоҳир мегардад, ки он ҳамчун неруи тавоноии ҳуқуқӣ консепсияи муносири ҳуқуқҳои фитрии инсонро, ки табиатан ба ӯ хос мебошанд, мустаҳкам намуда, уҳдадорӣ давлатро оид ба эътироф, риоя ва ҳифзи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шахрванд муқаррар менамояд.

Конституцияи Тоҷикистон – ҳамчун ифодагари азму ирода, равшангари роҳи ҳаёти мардум – воқеан, санади тақдирсо-

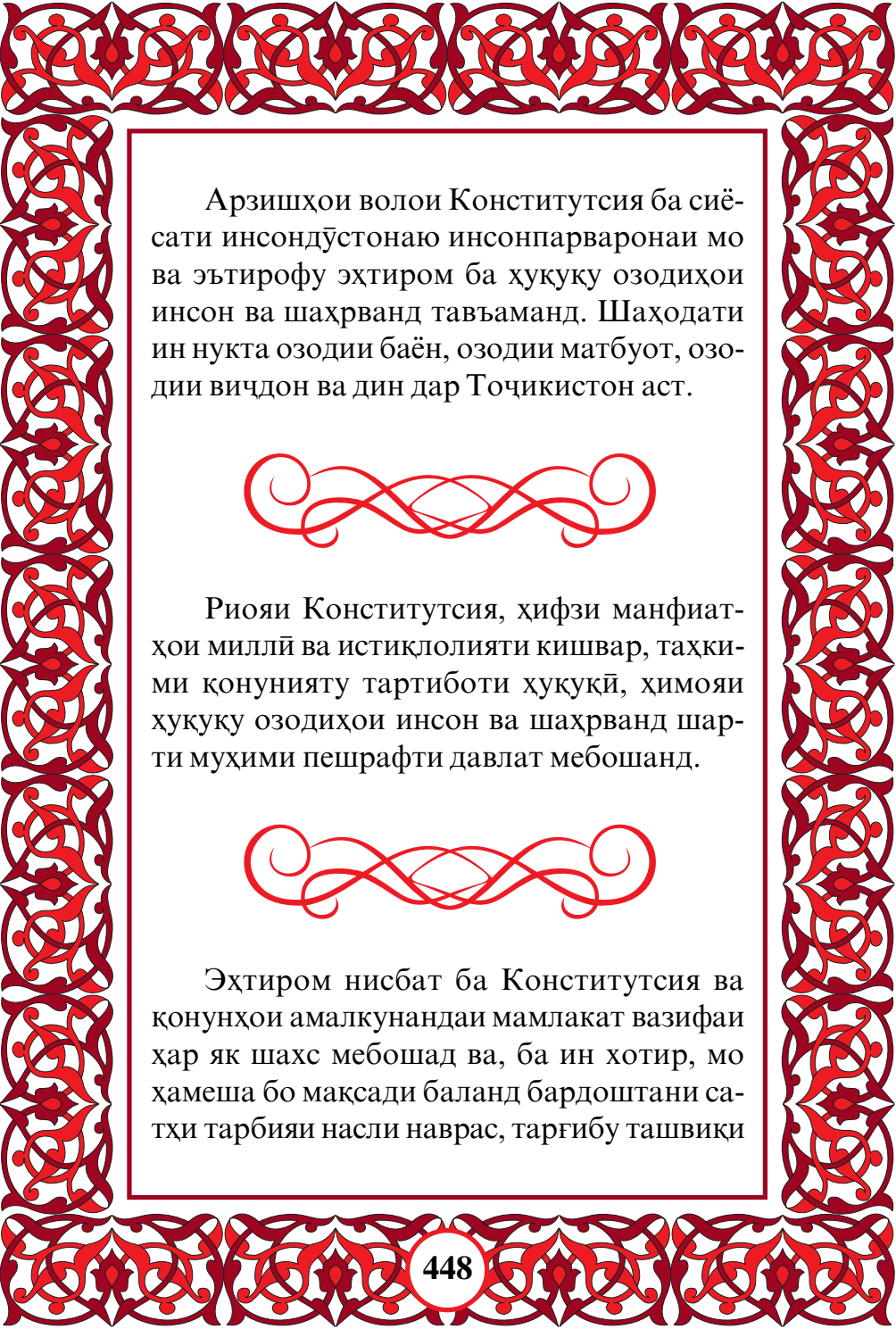
зест, ки низоми давлатдориро муайян наму-
да, ҳифзи ҳуқуку озодиҳои инсон ва шаҳр-
вандро таъмин мекунад.

Бунёди Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷи-
кистонро майлу иродаи мардум оид ба сох-
ти давлатдорӣ ташкил медиҳад, ки он ҳама
аз истиқлолият ва соҳибхитӣрии давлат
сарчашма мегирад.

Нақши таърихии Конституция, пеш аз
ҳама, дар он аст, ки аз солҳои аввали истиқ-
лолият халқи Тоҷикистон – ҳамчун баёнгари
соҳибхитӣрӣ ва сарчашмаи ягонаи ҳокими-
яти давлатӣ – сарнавишти худро маҳз тибқи
муқаррароти ҳамин ҳуҷҷати тақдирсоз муай-
ян намуда, самтҳои тараққиёти ҳамаи соҳаҳои
зиндагиашро мушаххас гардонид.

Арзишҳои волои Конституция ба сиёсати инсондӯстонаю инсонпарваронаи мо ва эътирофу эҳтиром ба ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шахрванд тавъаманд. Шаҳодати ин нукта озодии баён, озодии матбуот, озодии вичдон ва дин дар Тоҷикистон аст.

Риояи Конституция, ҳифзи манфиатҳои миллӣ ва истиклолияти кишвар, таҳкими қонуниятӯ тартиботи ҳуқуқӣ, ҳимояи ҳуқуқу озодиҳои инсон ва шахрванд шартҳои муҳими пешрафти давлат мебошанд.

Эҳтиром нисбат ба Конституция ва қонунҳои амалкунандаи мамлакат вазифаи ҳар як шахс мебошад ва, ба ин хотир, мо ҳамеша бо мақсади баланд бардоштани сатҳи тарбияи насли наврас, тарғибу ташвиқи

одоби ҳамидаи муошират, риояи арзишҳои
волои умумибашарӣ ва миллӣ, дар рӯҳияи
ватандӯстӣ, ҳештаншиносӣ ва ҷавонмарди-
ву ахлоқи нек ба воя расонидани ҷавонон
бояд кӯшиш намоем ва танҳо дар ин сурат
метавонем ба дастовардҳои нав ноил гар-
дида, муқаррароти Қонуни асосии кишвар-
ро воқеан дар ҳаёт амалӣ созем.

Конститутсия қонуни асосии давлат,
унсури марказии низоми ҳуқуқии кишвар,
заминаи эҷоду такмили қонунгузорӣ, муай-
янсозандаи дурнамои пешрафти ҷомеа ва
давлат мебошад.

Конститутсия – ҳамчун ифодакунанда
ва равшангари роҳ ба сӯйи ояндаи неку
пурсаодат – моро водор месозад, ки мин-

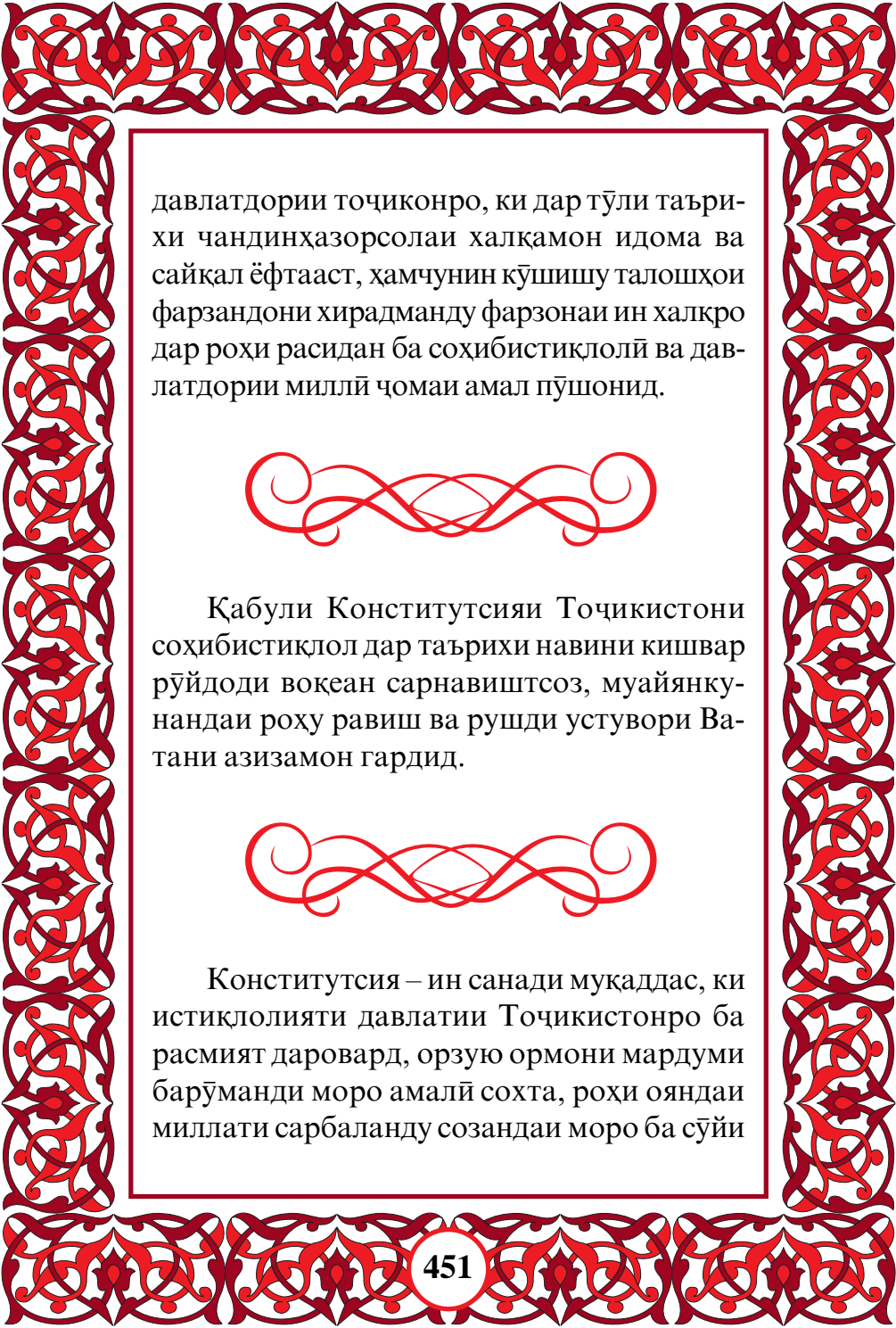
баъд низ бо риояи арзишҳои волои демократӣ ва ҳуқуқӣ ҷомеаи худро аз ҳама гуна хатарҳои дохилӣ ва берунӣ эмин нигоҳ дорем ва дар Ватани азизамон барои ҳар як шаҳрванд шароити мусоиду шоистаи зиндагӣ ва фаъолиятро муҳайё созем.

Эҳтиром, риоя ва ҳифзи Конституция қарордодҳои таъмини қонуният, амният ва сулҳу суботи давлат ва ҷомеа мебошанд. Бино бар ин, риояи Конституция ва таъмини волюнтари қонун вазифаи ҳамаи мақомоти давлатӣ, ҷомеаи шаҳрвандӣ ва ҳар як фарди бонангу номус мебошанд.

Конституцияи Тоҷикистон – ҳамчун ҳуҷҷати сарнавиштсози мардуми куҳанбунёду соҳибтамаддунӣ мо – ойини давлату

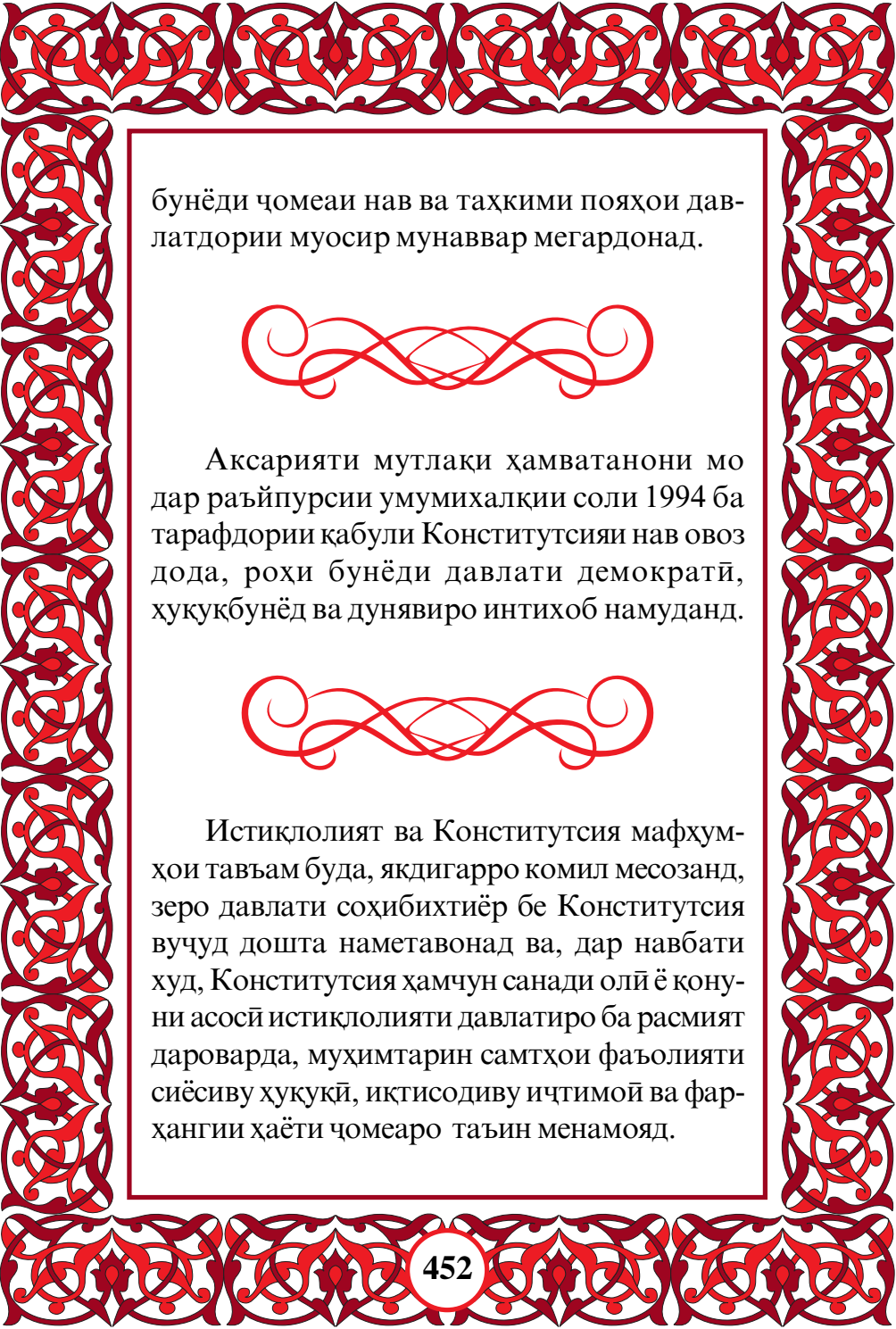
давлатдории тоҷиконро, ки дар тӯли таърихи чандинҳазорсолаи халқамон идома ва сайқал ёфтааст, ҳамчунин кӯшишу талошҳои фарзандони хирадманду фарзонаи ин халқро дар роҳи расидан ба соҳибистиклолӣ ва давлатдории миллӣ ҷомаи амал пӯшонид.

Қабули Конституцияи Тоҷикистони соҳибистиклол дар таърихи навини кишвар рӯйдоди воқеан сарнавиштсоз, муайянкунандаи роҳу равиш ва рушди устувори Ватани азизамон гардид.

Конституция – ин санади муқаддас, ки истиклолияти давлатии Тоҷикистонро ба расмият даровард, орзую ормони мардуми барӯманди моро амалӣ сохта, роҳи ояндаи миллати сарбаланду созандаи моро ба сӯйи

бунёди ҷомеаи нав ва таҳкими пояҳои давлатдорӣ муосир мунаввар мегардонад.

Аксарияти мутлақи ҳамватанони мо дар раёйпурсии умумихалқии соли 1994 ба тарафдорӣ қабули Конститутсияи нав овоз дода, роҳи бунёди давлати демократӣ, ҳуқуқбунёд ва дунявиро интиҳоб намуданд.

Истиқлолият ва Конститутсия мафҳумҳои тавбаъ буда, яқдигарро комил месозанд, зеро давлати соҳибихтиёр бе Конститутсия вучуд дошта наметавонад ва, дар навбати худ, Конститутсия ҳамчун санади олии қонуни асосӣ истиқлолияти давлатиро ба расмият дароварда, муҳимтарин самтҳои фаъолияти сиёсӣ ҳуқуқӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ ва фарҳангии ҳаёти ҷомеаро таъин менамояд.

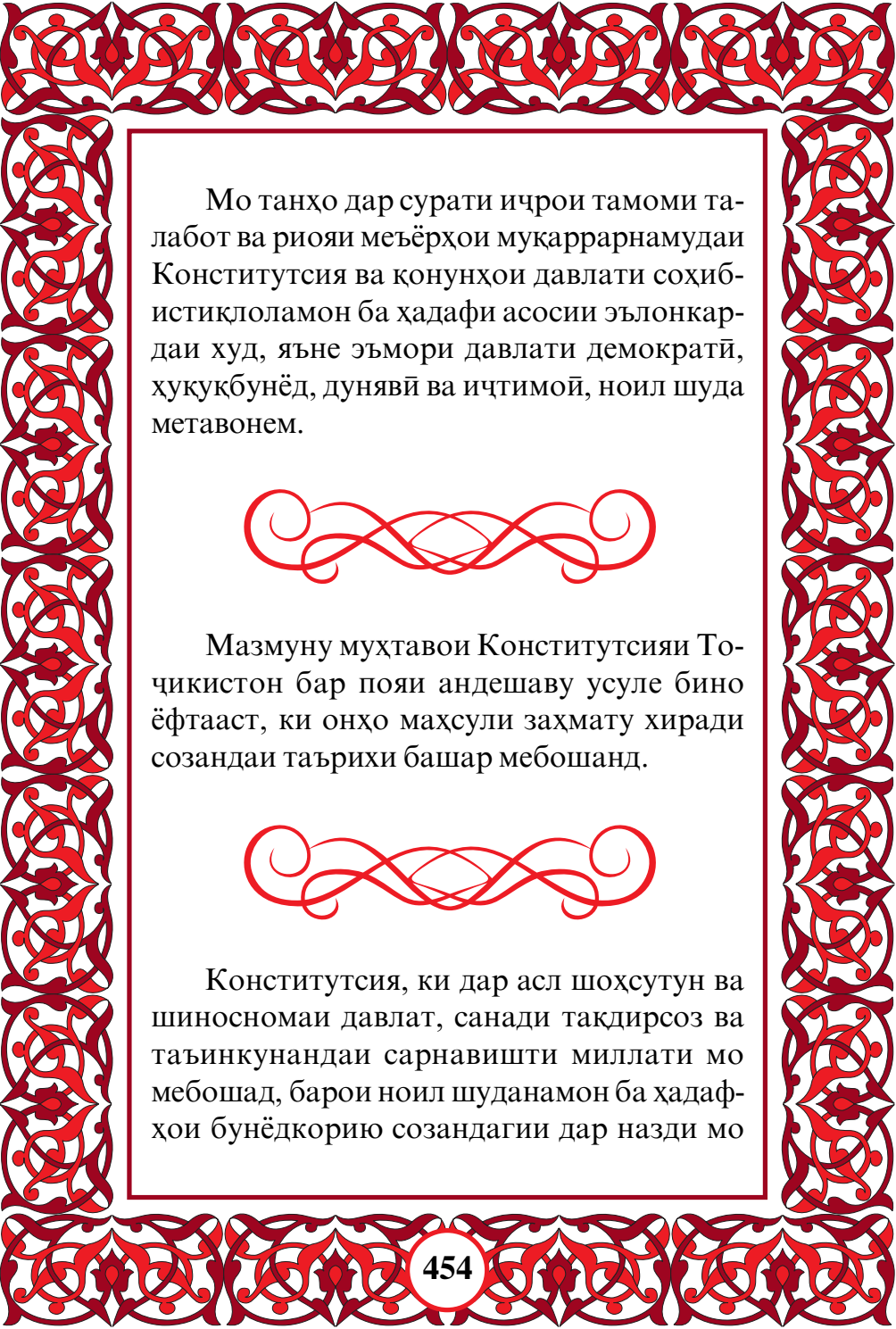
Яке аз талаботи муҳими Конститутсия ин эҳтиром, риоя ва иҷрои ҳатмии меъёрҳои он ва қонунҳо мебошанд. Зеро қонуният ва тартиботи ҳуқуқӣ омили асосӣ ва зарурии суботу оромии ҷомеа ва, дар ин замина, пешрафту созандагии он аст.

Конститутсия шаҳодатномаи ҳар як халқи соҳибистиклол ва гувоҳномаи давлати озоду мустақил ва, ҳамзамон бо ин, санади танзимкунандаву муайянсозандаи низоми давлатдорӣ ва муҳимтар аз ҳама кафолати ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд аст.

Ҳар як сокини мамлакат ҳамеша бояд дар хотир дошта бошад, ки эҳтиром ва риояи ҳатмии Конститутсия ва қонун вазифаи ҷониву вичдонӣ ва амали ҳаррӯзаи ӯст.

Мо танҳо дар сурати иҷрои тамоми талабот ва риояи меъёрҳои муқаррарнамудаи Конститутсия ва қонунҳои давлати соҳибистиқлоламон ба ҳадафи асосии эълонкардаи худ, яъне эъмори давлати демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ ва иҷтимоӣ, ноил шуда метавонем.

Мазмуну муҳтавои Конститутсияи Тоҷикистон бар пояи андешаву усуле бино ёфтааст, ки онҳо маҳсули заҳмату хиради созандаи таърихи башар мебошанд.

Конститутсия, ки дар асл шоҳсутун ва шиносномаи давлат, санади тақдирсоз ва таъинкунандаи сарнавишти миллати мо мебошад, барои ноил шуданамон ба ҳадафҳои бунёдкорию созандагии дар назди мо

карордошта, ки мақсади ниҳоии онҳо эъмо-
ри давлати демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ
ва иҷтимоӣ мебошад, мусоидат мекунад.

Аз он ҷо, ки Конститутсия қонуни олии
давлат эътироф шудааст ва муносибатҳои
муҳимтарини ҳаёти ҷомеа ро танзим мекунад,
роия ва татбиқи он вазифаи тамоми рӯхҳои
ҳокимияти давлатӣ ва шахрвандон аст.

Шарти асосии шукуфой ва пешрафти
минбаъдаи кишвар, пайвастан бо ҷаҳони
мутамаддин ва дар ҷомеаи башарӣ мақоми
шоиста пайдо кардани миллати бостонии
мо эҳтироми Конститутсия ва қонунҳо, таҳ-
кими қонуният, садоқату вафодорӣ ба Ва-
тани аҷдодӣ ва заҳмати содиқонаву софди-
лона ба хоҳири ободии он мебошанд.

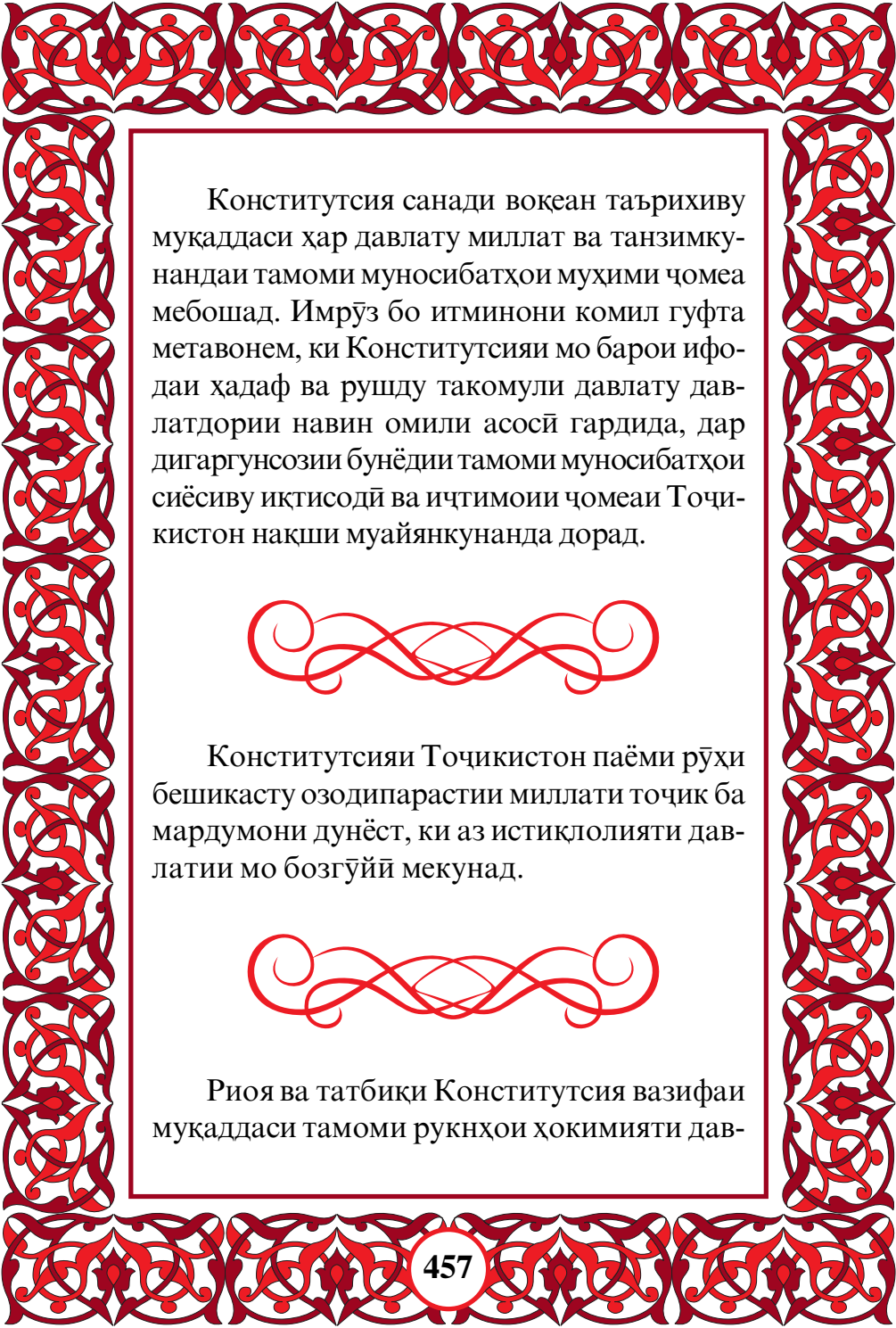
Конститутсияи мо аз андешаи ҳокими-
яти мардум ба василаи мардум ва барои
мардум, ки чавҳари аслии соҳибхитиёрии
халқ аст, сарчашма мегирад.

Эҳтирому риояи Конститутсия ва қо-
нунҳои кишвар, таъмини волоияти қонун
кафолат ва шарти аввалиндараҷаи суботи
оромӣ, рушди иҷтимоӣ ва рӯзгори ободу
осудаи ҳар як хонадон аст.

Конститутсия дар сароғози худ ботан-
тана халқ ва кишвари бостонии моро чузъи
таркибӣ ва ҷудонопазири ҷомеаи ҷаҳон
эълон намудааст. Баъди садсолаҳо мо им-
кони амалӣ пайдо намудем, ки субъекти
мустақил, фаъол ва соҳибэҳтироми ҷомеаи
бузурги байналмилалӣ гардем.

Конститутсия санади воқеан таърихиву муқаддаси ҳар давлату миллат ва танзимкунандаи тамоми муносибатҳои муҳими ҷомеа мебошад. Имрӯз бо итминони комил гуфта метавонем, ки Конститутсияи мо барои ифодаи ҳадаф ва рушду такомули давлату давлатдорӣ навин омили асосӣ гардида, дар дигаргунсозии бунёдии тамоми муносибатҳои сиёсӣ ва иқтисодӣ ва иҷтимоӣ ҷомеаи Тоҷикистон нақши муайянкунанда дорад.

Конститутсияи Тоҷикистон паёми рӯҳи бешикасту озодипарастии миллати тоҷик ба мардумони дунёст, ки аз истиқлолияти давлатии мо бозгӯӣ мекунад.

Риоя ва татбиқи Конститутсия вазифаи муқаддаси тамоми рукҳои ҳокимияти дав-

латӣ ва шаҳрвандон аст. Дар ҷомеае, ки волоияти қонун ва тартибу низом ҳукмфармоӣ, пешрафту тараққиёт ва густариши тамоми соҳаҳои ҳаёт низ таъмин мешаванд.

Мо бояд дар дили ҳар фард ханӯз аз сини кӯдакӣ нангу номуси ватандорӣ ва ифтихори миллӣ, ҳисси бузурги эҳтиромро ба рамзҳои муқаддаси давлат – Конституция, Нишону Парчам, Суруди миллӣ – ва дигар муқаддасоти миллати хеш тарбия намоем.

Конституцияи мо, ҳамчун маҷмӯи қонунҳои принсипҳои ҷомеаи демократӣ, аз ҷониби созмонҳои обрӯманди байналмилалӣ эътироф гардидааст. Бино бар ин мо эътимод бар он дорем, ки ин санади сарнавиштсоз дар таҳкими шохаҳои асосии ҳоки-

мият ва низоми давлатдорӣ дар оянда низ
нақши ниҳоят муҳим хоҳад бозид.

Конститутсияи Тоҷикистон ба сифати
санади муқаддас бояд мавриди омӯзиши
дақиқи тамоми гурӯҳҳо ва кишрҳои ҷомеа
қарор гирад ва мо насли ҷавонро бояд дар
рӯҳияи эҳтиром ба он тарбия намоем.

Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон
маҷмӯи ормону ниятҳои ниёгон ва дастури
қору зиндагии наслҳои имрӯзу фардои мил-
лати мутамаддини тоҷик аст.

Конститутсияи Тоҷикистони соҳибис-
тиқлол қавлу қасами миллати тоҷик дар
назди худ ва аҳли ҷаҳон дар мавриди бунё-

ди давлати демократии дунявӣ ва ҷомеаи
озоди шахрвандӣ аст.

Конститутсия давлати моро ба сифати
давлати иҷтимоӣ муайян намуда, онро ба-
рои фароҳам овардани шароити зиндагии
арзанда ва инкишофи озодонаи иҷтимоии
ҳар фард масъул сохтааст.

Ин китоби арзишманд бо кумаки спонсории раиси ҶСК «Ориёнбанк» Ҳасан Асадуллозода, директори генералии ҶСК «Сементи тоҷик» Зайнулло Шарифзода (Соҳибов), директори генералии ҶДММ «Тоҷикмебел» Ҳомидҷон Муҳақов, директори генералии ҶДММ «Газпромнафт-Тоҷикистон» Фарҳод Мирзоев, директори ҶСК «Маркази гармию барқи шаҳри Душанбе» Умаралӣ Ниёзов, соҳибқорони меҳандӯсти тоҷик Асадулло Сайфиддинов (ш. Душанбе), Сафар Саидов (н. Бохтар) ва Шамсиддин Мухторов (ш. Ваҳдат) ҷоп шудааст.

**Суханҳои ҳикматомӯзи
Президенти Тоҷикистон, Асосгузори сулҳу
ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат
Эмомалӣ Раҳмон**

**Мураттиб ва муаллифи пешгуфтор
Зафар Шералӣ Сайидзода
(Зафар Шералиевич Саидов)**

Сармуҳаррир – Масрур Абдуллоев
Муҳаррир – Абдуғаффор Шохонӣ
Мусахҳеҳ – Ковус Воҳидзода

Ба чоп 08.05.2017 имзо шуд. Андозаи 70x100¹/₁₆.
Ќузьи нашрию ҳисобӣ 29. Ҳуруфи адабӣ Times
New Roman Tj. Адади нашр 500.